

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Trh s biopotravinami v České republice v porovnání
s vybranými evropskými státy**

Bc. Andrea Nováková

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Andrea Nováková

Evropská agrární diplomacie

Název práce

Trh s biopotravinami v České republice v porovnání s vybranými evropskými státy

Název anglicky

Market of organic products in the Czech Republic in comparison with other European countries

Cíle práce

Hlavním cílem diplomové práce je analýza a cenové srovnání biopotravin v České republice a ostatních evropských zemích (Švýcarsko, Francie, Německo, Itálie). Dílčím cílem práce je zhodnocení ekologického zemědělství v České republice a v ostatních vybraných evropských státech na základě zvolených ukazatelů.

Metodika

Pro splnění stanovených cílů je v teoretické části využita analýza dostupných zdrojů a literatury, zejména sekundárních dat zveřejněných orgány státní správy, tj. Ministerstvem zemědělství ČR. Pro srovnání ekologického zemědělství v České republice a jiných evropských státech bude použita metoda komparace a srovnávání cenových hladin ekologických produktů v České republice a v dalších vybraných evropských státech.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

ekologické zemědělství, biopotravina, bioprodukt, ukazatel, Evropská unie

Doporučené zdroje informací

- ČÍTKOVÁ, Z. – BYSTRICKÁ, Š. – VÁCLAVÍK, T. *Český trh s biopotravinami 2009*. [Praha]: České a slovenské odborné nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-254-2032-4.
- LAMPKIN, N. *Organic farming*. IPSWICH: FARMING PRESS, 1990. ISBN 0-85236-191-2.
- MOUDRÝ, J. *České biopotraviny*. PRAHA: Agrospoj, 1994.
- MOUDRÝ, J. – PRUGAR, J. *Biopotraviny : hodnocení kvality, zpracování a marketing*. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací, 2002. ISBN 80-7271-111-3.
- NEWTON, J. *Profitable organic farming*. Oxford: Blackwell science, 2004. ISBN 978-0-632-05959-1.
- Petr, J, Dlouhý, J: *Ekologické zemědělství*. Zemědělské nakladatelství Brázda, Praha 1992, ISBN 80-209-0233-3
- Ročenka ekologického zemědělství, MZe 2014, ISBN 978-80-7434-250-9
- ŠARAPATKA, B. – URBAN, J. *Ekologické zemědělství : učebnice pro školy i praxi. II. díl, Normy Evropské unie, chovy a welfare hospodářských zvířat, ekonomika, marketing, konverze a příklady z praxe*. Šumperk: PRO-BIO, 2005. ISBN 80-903583-0-6.
- URBAN, J. – ŠARAPATKA, B. *Ekologické zemědělství : učebnice pro školy i praxi. I. díl, Základy ekologického zemědělství, agroenvironmentální aspekty a pěstování rostlin*. Praha: MŽP, 2003. ISBN 80-7212-274-6.
- VALEŠKA, J. *Kvalita a bezpečnost biopotravin : srovnávání způsobů produkce potravin*. Praha: Bioinstitut, 2008. ISBN 978-80-904174-3-4.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Pavel Kotyza, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 5. 1. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 26. 1. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Trh s biopotravinami v České republice v porovnání s vybranými evropskými státy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 26. 3. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Pavlu Kotyzovi, Ph.D. za jeho vstřícnost, odborné rady a čas, který mi v průběhu psaní této diplomové práce věnoval. Dále bych chtěla poděkovat svému příteli Michalu Gottliebovi za jeho trpělivost a ochotu při provádění výzkumu k této diplomové práci. Nakonec bych ráda poděkovala své rodině za psychickou podporu v průběhu celého mého studia.

Trh s biopotravinami v České republice v porovnání s vybranými evropskými státy

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na ekologické zemědělství a trh s biopotravinami v České republice v porovnání s vybranými evropskými státy (Švýcarsko, Francie, Itálie a Německo). Teoretická část práce se zabývá vysvětlením základních pojmů, cílů a principů ekologického zemědělství. Dále bylo v rámci teoretické části práce zhodnoceno ekologické zemědělství v České republice a ostatních evropských státech prostřednictvím vybraných ukazatelů. Jednotlivé země byly porovnávány z hlediska výměry ekologických ploch, počtu farem, podílů ekologických ploch na celkové zemědělské půdě a průměrné velikosti ekologických podniků. V praktické části práce byl nejprve přiblížen vývoj trhu s biopotravinami v jednotlivých státech. Následně na základě vlastního výzkumného šetření byly porovnány ceny konvenčních potravin s cenami bio potravin a jejich rozdíly. Nejnižší rozdíl v cenách z vybraných evropských států byl zaznamenán u bílého jogurtu ve Francii (0,15 EUR/kg), zatímco nejvyšší cenový rozdíl mezi konvenční a bio potravinou byl zjištěn u trvanlivého salámu v Itálii (20,60 EUR/kg). Nejnižší celková cena sledovaných biopotravin byla vysledována v České republice (102,83 EUR), nejvyšší v Itálii (148,03 EUR). Na základě srovnání celkové ceny biopotravin a čistého průměrného měsíčního platu bylo zjištěno, že nejméně spotřebních košů si mohli koupit spotřebitelé v České republice, pouze 7. Oproti tomu nejvíce spotřebních košů sledovaných biopotravin se dalo pořídit ve Švýcarsku, konkrétně 40.

Klíčová slova: ekologické zemědělství, biopotravina, bioprodukt, ukazatel, Evropská unie, konvenční zemědělství, cena, rozdíl

Market of organic products in the Czech Republic in comparison with other European countries

Abstract

The diploma thesis focuses on organic farming and market of organic products in the Czech Republic in comparison with other European countries (Switzerland, France, Italy and Germany). The theoretical part deals with the explanation of basic concepts, objectives and principles of organic farming. Furthermore, in the theoretical part of the thesis, organic farming in the Czech Republic and other European countries was evaluated through selected indicators. The countries were compared by organic area, number of farms, share of organic areas on total agricultural land and average size of organic enterprises. In the practical part of the thesis, the development of the organic food market was described in the individual countries at first. Afterward, in according to own research, the prices of conventional foods and the prices of bio-foods were compared and their differences also. The lowest price difference from selected European countries was recorded in white yoghurt in France (0,15 EUR/kg), while the highest difference in prices was found in salami in Italy (20,6 EUR/kg). The lowest total price of monitored organic products was recorded in the Czech Republic (102,83 EUR), the highest price was observed in Italy (148,03 EUR). On the basis of a comparison of the total price of organic food and the net average monthly salary it was found, that the lowest amount of consumer baskets could be bought by consumers in the Czech Republic (7). On the contrary, the most consumer baskets could be purchased in Switzerland (40).

Keywords: organic farming, organic food, bioproduct, indicator, European Union, conventional agriculture, price, difference

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	16
3.1 Ekologické zemědělství	16
3.1.1 Definice ekologického zemědělství.....	16
3.1.2 Cíle a principy ekologického zemědělství.....	17
3.1.3 Legislativa a právní předpisy	20
3.1.4 Podpora a dotační politika ekologického zemědělství v EU	21
3.2 Biopotraviny.....	24
3.2.1 Definice bioproduktů a biopotravin.....	24
3.2.2 Označování biopotravin.....	24
3.2.2.1 Evropské značení.....	24
3.2.2.2 Národní značení.....	26
3.2.3 Kontrola a certifikace biopotravin	33
3.3 Akční plán ekologického zemědělství v letech 2016-2020.....	34
4 Vlastní práce	36
4.1 Ekologické zemědělství a jeho vývoj ve vybraných evropských státech	36
4.1.1 Česká republika.....	36
4.1.2 Švýcarsko.....	38
4.1.3 Francie	40
4.1.4 Itálie	41
4.1.5 Německo	42
4.2 Trh s bioprodukty a analýza cenových hladin biopotravin ve vybraných evropských státech ve srovnání s konvenčními potravinami.....	45
4.2.1 Česká republika.....	45
4.2.2 Švýcarsko.....	54
4.2.3 Francie	62
4.2.4 Itálie	70

4.2.5	Německo	77
5	Výsledky a diskuse	85
5.1	Cenové rozdíly konvenčních a bio potravin ve vybraných státech.....	85
5.1.1	Celkové srovnání cen biopotravin ve vybraných evropských státech	86
5.1.2	Rozdíly cen v jednotlivých evropských státech.....	88
6	Závěr.....	91
7	Seznam použitých zdrojů	94
8	Přílohy	99

Seznam tabulek

Tabulka 1 Seznam států s vybranými městy, obchody a počtem obyvatel.....	14
Tabulka 2 Výše sazby pro jednotlivé druhy pro rok 2017.....	24
Tabulka 3 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ v České republice	36
Tabulka 4 Vývoj struktury půdního fondu v EZ v ČR v ha (2000-2015)	37
Tabulka 5 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ ve Švýcarsku	39
Tabulka 6 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ ve Francii.....	41
Tabulka 7 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ v Itálii	42
Tabulka 8 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ v Německu	43
Tabulka 9 Cena konvenčních a bio potravin v ČR	47
Tabulka 10 Cena konvenčních a bio potravin ve Švýcarsku	56
Tabulka 11 Cena konvenčních a bio potravin ve Francii	65
Tabulka 12 Cena konvenčních a bio potravin v Itálii.....	72
Tabulka 13 Cena konvenčních a bio potravin v Německu	79
Tabulka 14 Ceny biopotravin ve vybraných evropských státech v EUR	87
Tabulka 15 Rozdíly cen konvenčních a bio potravin ve vybraných státech v EUR.....	89
Tabulka 16 Srovnání cenových rozdílů pomocí zvolených statistických funkcí v EUR.....	90

Seznam grafů

Graf 1 Využití půdy v EZ v ČR.....	37
Graf 2 Velikostní struktura ekofarek podle výměry	38
Graf 3 Využití půdy ve Švýcarsku.....	40
Graf 4 Vývoj ekologických ploch ve vybraných státech v letech 2006-2016 (ha).....	44
Graf 5 Vývoj organického podílu na celkovém trhu s potravinami v ČR v letech 2005-2015 (%)	45

Graf 6 Vývoj organického podílu na celkovém trhu s potravinami ve Švýcarsku v letech 2004-2016 (%)	54
Graf 7 Vývoj organického trhu ve Francii v letech 2007-2016 (mld. EUR)	63
Graf 8 Vývoj organického trhu v maloobchodních řetězcích v Itálii v letech 2011-2015 (mld. EUR)	71
Graf 9 Vývoj organického trhu v Německu v letech 2006-2016 (mld. EUR)	77

Seznam použitých zkratk

AB – Agriculture biologique

AIAB – Associazione italiana per l'agricoltura biologica

AP – Akční plán

BÖLW – Bund Ökologischer Lebensmittelwirtschaft

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

EIP – European Innovation Partnership

EU – Evropská Unie

EZ – Ekologické zemědělství

GMO – Geneticky modifikované organismy

IFOAM – International Federation of Organic Agriculture Movements

MZe – Ministerstvo zemědělství

SZP – Společná zemědělská politika

PRV – Program rozvoje venkova

1 Úvod

V posledních dvou stoletích prošel svět mnoha změnami. Rozmohla se průmyslová výroba zaměřující se na kvantitu nikoli kvalitu výrobků. Začala se v hojné míře využívat půda pro budování skladů, obchodních center a nemovitostí. Rozrostla se výroba plodin, které jsou surovinou pro ekologické palivo do vznětových motorů. Technologický průmysl zaznamenal v poslední době obrovský rozvoj. To vše se uskutečnilo pro potřeby lidí. Zapomnělo se však na přírodu, která trpí kvůli zásahům člověka. A přitom ji člověk tak potřebuje. S příchodem mnoha problémů, mezi něž patří znečišťování životního prostředí, degradace půdy, neefektivní využívání přírodních zdrojů, kácení deštných pralesů, nebezpečí kontaminace přírody odpadem, přelidnění, šíření chorob, obezita, nezávadnost a bezpečnost potravin, si lidé začali uvědomovat její hodnotu. Jedním ze způsobů, jak pomoci přírodě a zároveň neohrožovat zdraví lidí a zvířat je chovat se ekologicky udržitelně.

Ekologické zemědělství se v posledních letech stalo pro mnoho lidí způsobem života. Někteří lidé vidí ekologické produkty jako chutnější nebo zdravější než ty, které pocházejí z konvenčního zemědělství, zatímco jiní si jich váží kvůli osvědčeným postupům vůči životnímu prostředí nebo pracovní síle zaměstnanosti ekologické farmy. Výhody ekologického zemědělství si začali dobře uvědomovat i podnikatelé, kteří se rozhodli právě pro šetrný způsob hospodaření. Se zvyšující se poptávkou po biopotravinách jim rostou zisky. Další velkou motivací v evropských státech, proč hospodařit ekologicky jsou dotace vyplácené z fondů Evropské Unie. Ekologičtí zemědělci využívají takové příležitosti v hojné míře a počet zemědělských podniků v evropských zemích neustále roste. I když ekologické zemědělství zaznamenalo významný rozvoj, stále dává většina lidí přednost konvenčním potravinám. Od koupi biopotravin je odrazuje jejich vysoká cena a nižší dostupnost na rozdíl od potravin pocházejících z konvenčního zemědělství. Nicméně v posledních letech se cenové rozdíly mezi konvenčními a bio potravinami neustále snižují.

Z důvodu neznámých informací o cenách biopotravin v jiných státech byla právě analýza cenového srovnání konvenčních a bio potravin ve vybraných evropských státech zvolena jako výzkumná část této práce. Zatímco teoretická část práce se zaměřuje na ekologické zemědělství ve vybraných státech, které bylo zhodnoceno na základě výměry ekologické plochy, počtu farem, podílu ekologických ploch na celkové zemědělské půdě a průměrné velikosti ekologických podniků.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je analýza a cenové srovnání trhu s biopotravinami v České republice a ostatních evropských zemích. Pro dosažení hlavního cíle práce byly dále stanoveny následující dílčí cíle:

- vypracování teoretických východisek,
- sběr a zpracování dat,
- charakteristika rozvoje ekologického zemědělství ve vybraných státech
- charakteristika trhu s biopotravinami ve vybraných státech
- cenové srovnání konvenčních a bio potravin,
- zhodnocení rozdílů mezi konvenčními a bio potravinami ve vybraných státech.

Pro naplnění těchto cílů si autorka položila následující výzkumné otázky:

1. V jakém z vybraných evropských států existuje největší trh s biopotravinami?
2. Jaký produkt zaznamenal nejvyšší a nejnižší rozdíl mezi konvenční a bio potravinou v jednotlivých státech?
3. V jakém z vybraných evropských států je mezi konvenčními potravinami a biopotravinami nejvyšší a nejnižší cenový rozdíl?
4. Jaká je cena biopotravin v České republice oproti jiným státům?
5. Kolik spotřebních košů biopotravin si mohou spotřebitelé pořídit ve vybraných státech za svůj čistý průměrný měsíční plat?

2.2 Metodika

Diplomová práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Pro splnění stanovených cílů v teoretické části byla využita analýza dostupných zdrojů a literatury, zejména sekundárních dat zveřejněných orgány státní správy, tj. Ministerstvem zemědělství ČR. Dalším zdrojem pro literární rešerši bylo studium zahraničních zdrojů v tištěné podobě či formou elektronických publikací. Pro srovnání trhu s biopotravinami byla použita metoda komparace a analýza cenových hladin ekologických produktů v České republice, Švýcarsku, Francii, Itálii a Německu. Autorka práce soustředila svůj výzkum na státy střední a východní Evropy, které byly vybrány na základě geografické polohy a vzdálenosti k České republice.

Dalším významným plusem byl studijní pobyt autorky ve Francii v období leden až květen 2017, který byl dále zohledněn při výběru států. Pro zjednodušení a lepší přehlednost byla ke každému státu přiřazena barva, což znázorňuje níže uvedená mapa. Jednotlivé body odpovídají orientačně městům, ve kterých byl výzkum prováděn.

Obrázek 1 Mapa vybraných států zařazených do výzkumu

Zdroj: vlastní zpracování

Sběr kvantitativních dat pro praktickou část probíhal prostřednictvím osobních návštěv vybraných obchodů v České republice, Švýcarsku, Francii, Itálii a Německu. Výzkum byl zaměřen na obchodní řetězce, převážně na supermarkety. Pouze v České republice a Německu se jednalo o hypermarkety. V České republice bylo vlastní šetření nejprve provedeno v supermarketu Tesco, bohužel však nebylo velké množství sledovaných potravin v bio kvalitě dostupných. Z tohoto důvodu byl vlastní sběr dat dále proveden v hypermarketu Globus. Výzkum byl prováděn v červnu 2017, a to v menších městech s počtem obyvatel od 70 tis. do 170 tis. Seznam států, měst, obchodů a počet obyvatel znázorňuje níže uvedená tabulka č. 1.

Tabulka 1 Seznam států s vybranými městy, obchody a počtem obyvatel

Země	Město	Obchod	Počet obyvatel
Česká republika	Liberec	Globus	102 600 (2015)
Švýcarsko	Laussane	Aldi	133 900 (2014)
Francie	Aix en Provence	Casino Super Marché	141 100 (2012)
Itálie	Cremona	Superstore Famila	71 700 (2014)
Německo	Heidelberg	Real	152 100 (2013)

Zdroj: Population city, vlastní zpracování

V rámci výzkumu byl stanoven seznam základních potravin, který byl vytvořen podle následujících pravidel: nejlevnější varianta výrobku konvenčního i výrobku v biokvalitě za jednotku (kg, litr, ks), balená alternativa daného výrobku, nebyly zohledněny slevy v rámci letákových akcí. Jednalo se konkrétně o tyto sledované potraviny - chléb, vejce, máslo, olivový olej, mouka, rýže, špagety, mléko, bílý jogurt, ementál, mozzarella, trvanlivý salám, ovocný čaj, marmeláda, med, kečup, banán a brambory. U každého potraviny byly zaznamenány název, velikost, cena a výrobce. Ceny vybraných potravin jsou uvedeny v EUR za jednotku. Ve státech s jinou národní měnou (Česká republika, Švýcarsko) byly ceny přeočteny podle aktuálního směnného kurzu v EUR. V České republice byl v době výzkumu tj. 20. 6. 2017 podle kurzovního lístku ČNB kurz 0,03803 CZK/EUR. Ve Švýcarsku byl prováděn výzkum 13. 6. 2017, kdy byl kurz CHF/EUR 0,9207. (Kurzy, 2017)

V každém vybraném státě bylo sledováno celkem 20 potravin konvenčních a bio, přičemž 2 potraviny (losos a káva mletá) byly vyřazeny z důvodu jejich nedostupnosti v obchodech Tesco i Globus v bio kvalitě v České republice. V obchodě Globus však nebyly k dostání ještě další 2 potraviny v bio kvalitě, kterými byly sýr ementál a salám. Ceny těchto biopotravin byly tak dále dohledány ze sekundárních zdrojů. Pro srovnání cenových hladin byla vytvořena tabulka znázorňující ceny potravin konvenční kvality, ceny biopotravin, rozdíly cen mezi bio a konvenční potravinou a procentuální rozdíl. Ten byl vypočten podle níže uvedeného vzorce:

$((C_x/C_y) - 1) * 100$, kde x = konvenční potravina

y = bio potravina

C_x = cena potraviny konvenční kvality

C_y = cena potraviny v bio kvalitě

Zdroj: autorka

Pro výpočet minimální a maximální hodnoty rozdílu bylo využito funkce MIN a MAX prostřednictvím programu MS Excel. Dále bylo použito statistických funkcí pro výpočet rozptylu cenových rozdílů v jednotlivých státech.

3 Teoretická východiska

3.1 Ekologické zemědělství

3.1.1 Definice ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství se začalo významně rozšiřovat po celé Evropě od 50. let 19. a na přelomu 20. století. Za hlavní příčiny jeho rozvoje se považují zejména industrializace a urbanizace, které přiměly mnoho lidí navrátit se k šetrnému způsobu hospodaření. Základním znakem ekologického zemědělství je hospodaření bez použití škodlivých chemických látek ohrožujících zdraví zvířat a člověka. Jedná se o látky působící negativně také na životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj.

Ekologické zemědělství je v rozporu s konvenčním zemědělstvím zaměřující se především na kvantitu. Z většího množství nabízených surovin či produktů logicky plyne vyšší zisk, který byl upřednostňován mnoha podniky. Začala se však postupně vytrácet kvalita a bezpečnost potravin. Změnily se podmínky pro chov a ochranu zvířat. Proto zemědělci začali směřovat svou výrobu jiným směrem a rozhodli se pro ekologické zemědělství. K dalším důvodům pro přechod k ekologickému zemědělství patří ekologická harmonie a zachování či v lepším případě zvyšování biodiversity. (Urban a Šarapatka, 2006)

V současnosti je jednou z hlavních motivací pro ekologicky hospodařící zemědělce v evropských zemích získání dotací na zemědělskou půdu a zvýhodnění v rámci Programu rozvoje venkova. Mnoho zemědělců, kteří se rozhodnou pro ekologický způsob hospodaření pak postrádá teoretické i praktické znalosti v tomto oboru. Další hnací silou rozvoje ekologického zemědělství je rostoucí zájem obchodníků a spotřebitelů o biopotraviny. (Dvorský a Urban, 2014)

Pro přesné definování ekologického zemědělství dnes existuje mnoho definic. U nás se používá výrazu ekologické, v anglicky mluvících zemích se toto zemědělství označuje jako organické (organic) a v německy mluvících zemích se značí jako zemědělství biologické (biologisch). Jednou z nejznámějších po celém světě je definice Mezinárodní federace hnutí pro ekologické zemědělství, dále jen IFOAM. Ta říká, že ekologické zemědělství je výrobní systém, který udržuje zdraví půdy, ekosystémů a lidí. Spočívá spíše na ekologických procesech, biologické rozmanitosti a cyklech přizpůsobených místním podmínkám než na použití vstupů s nepříznivými účinky. Ekologické zemědělství spojuje tradici, inovace a

vědu s prospěchem společného prostředí a podporuje spravedlivé vztahy a dobrou kvalitu života všech zúčastněných. (IFOAM, 2005)

Podle Dvorského a Urbana se „*ekologickým zemědělstvím rozumí zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky. Stanovuje omezení či zákazy používání látek a postupů, které zatěžují, znečišťují nebo zamořují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování a na pohodu chovaných hospodářských zvířat.*“ (Dvorský a Urban, 2014, str. 9)

Ministerstvo zemědělství České republiky definuje ekologické zemědělství jako moderní formu obhospodařování půdy, která nepoužívá chemických látek mající nepříznivé dopady na životní prostředí, zdraví lidí a zdraví hospodářských zvířat. Tento zemědělský produkční systém umožňuje produkovat vysoce kvalitní potraviny a je zároveň nedílnou součástí agrární politiky ČR. (MZe ČR, 2017)

K zahraničním autorům, kteří definují ekologické zemědělství patří například Nicolas Lampkin. Ten tvrdí, že na ekologické zemědělství může být nahlíženo jako na přístup k zemědělství jehož cílem je vytvoření integrovaného, humánního, ekologického a ekonomicky udržitelného produkčního zemědělského systému. Hlavními faktory určující přijatelnost konkrétních výrobních postupů pro zachování neobnovitelných zdrojů, životního prostředí či hospodářské a sociální udržitelnosti jsou cíl zdraví, kvality a udržitelnosti. (Lampkin, 2003)

3.1.2 Cíle a principy ekologického zemědělství

V rámci organického zemědělství jsou zakotveny cíle a principy, které by měli zemědělci brát na vědomí a dodržovat. Tyto cíle a principy jsou základním kamenem pro šetrný způsob hospodaření. Mezi hlavní cíle ekologického zemědělství patří:

- udržovat a zlepšovat úrodnost půdy, využívat co nejvíce uzavřených koloběhů látek
- produkovat kvalitní (bio)potraviny a krmiva s vysokou nutriční hodnotou a v dostatečném množství
- neznečišťovat životní prostředí zemědělskou činností
- minimalizovat používání neobnovitelných surovin a fosilní energie, uchovat přírodní ekosystémy v krajině, chránit přírodu a její diverzitu

- hospodářským zvířatům vytvořit podmínky, které odpovídají jejich fyziologickým a etologickým potřebám a humánním a etickým zásadám
- nepoužívat rychle rozpustná průmyslová hnojiva a chemicko-syntetické pesticidy

(Dvorský a Urban, 2014)

Tyto cíle jsou založeny na několika hlavních principech, na nichž je ekologické zemědělství postaveno. Zároveň na těchto principech roste a rozvíjí se. Principy vyjadřující přínos ekologického zemědělství pro planetu podle Mezinárodní organizace pro ekologické zemědělství (IFOAM) jsou:

Princip zdraví

Pro ekologické zemědělství je důležité udržování a zlepšování zdraví půdy, rostlin, zvířat, lidí a planety jako jednoho nedělitelného celku. Na základě tohoto principu platí, že zdraví lidí a společnosti nemůže být oddělováno od zdraví ekosystémů. Zdravá půda totiž produkuje zdravé rostliny podporující zdraví zvířat a lidí. Jedním z hlavních cílů ekologické zemědělství je produkovat vysoce kvalitní, nutričně bohaté potraviny, které napomáhají preventivní zdravotní péči a udržení zdraví. Z tohoto důvodu by se tak ekologické zemědělství mělo vyvarovat používání hnojiv, látek na ochranu rostlin, veterinárních léků a potravních aditiv, která mohou mít nepříznivý vliv na zdraví. (IFOAM, 2004)

Princip ekologie

Tento princip zakotvuje ekologické zemědělství v rámci živých ekologických systémů. Uvádí, že výroba musí být založena na ekologických procesech a recyklaci. Výživa a pohoda jsou dosaženy prostřednictvím ekologie daného produkčního prostředí. Například v případě plodin to je živá půda; pro zvířata je to ekosystém hospodářství; pro ryby a mořské organismy je to vodní prostředí. (IFOAM, 2004)

Organické zemědělství by mělo fungovat na živých ekologických systémech a koloběžích, pracovat s nimi, napodobovat je a pomáhat jejich udržení. Systémy ekologického zemědělství, pastevectví a volného sběru by měly pasovat do koloběhů a ekologických rovnováh přírody. Ekologické zemědělství musí být přizpůsobeno místním podmínkám, ekologii, kultuře a měřítkům. Potřeba vstupů by měla být snížena opětovným použitím, recyklací a efektivním řízením surovin a energií s cílem udržovat a zlepšovat kvalitu prostředí a šetřit zdroje. (IFOAM, 2004)

Princip spravedlnosti

Ekologické zemědělství by mělo stavět na vztazích, které zajišťují spravedlnost s ohledem na společné příležitosti člověka a životního prostředí. Spravedlnost je vyjadřována respektem, rovností, poctivostí a správou společně sdíleného světa, a to jak ve vztahu mezi lidmi, tak ve vztahu k ostatním živým bytostem. Tato zásada zdůrazňuje, že osoby zapojené do ekologického zemědělství, by měli vést mezilidské vztahy způsobem zajišťující spravedlnost na všech úrovních a všem zúčastněným – zemědělcům, zaměstnancům, zpracovatelům, distributorům, obchodníkům i spotřebitelům. Tento druh zemědělství by měl poskytovat všem zúčastněným dobrou kvalitu života a přispět k potravinové nezávislosti a snižování chudoby. Jeho cílem je produkovat dostatečné množství kvalitních potravin a dalších produktů dobré kvality. (IFOAM, 2004)

Princip spravedlnosti dále trvá na tom, že hospodářským zvířatům by měly být poskytnuty takové životní podmínky a příležitosti, které odpovídají jejich fyziologii, přirozenému chování a blahu. Přírodní a environmentální zdroje, které jsou využívány pro výrobu a spotřebu, by mělo být zacházeno způsobem, který je sociálně a ekologicky spravedlivý a měl by být udržován v důvěře pro budoucí generace. (IFOAM, 2004)

Princip péče

Ekologické zemědělství by se mělo řídit preventivním a zodpovědným způsobem s cílem ochrany zdraví, zajištění dobrých životních podmínek současných i budoucích generací a ochrany životního prostředí. Tato zásada uvádí, že prevence a odpovědnost jsou hlavními otázkami v oblasti řízení, vývoje a technologických možností v oblasti ekologického zemědělství. Věda je nezbytná, aby bylo zajištěno, že ekologické zemědělství funguje správně, je bezpečné a ekologicky zdravé. Vědecké poznatky a znalosti však samy o sobě nestačí. Praktické zkušenosti, nashromážděná moudrost a tradiční a původní znalosti nabízí platná a časem prověřená řešení. Ekologické zemědělství by mělo předcházet významným rizikům přijetím vhodných technologií a odmítnutím nepředvídatelných, jako je genetické inženýrství. (IFOAM, 2004)

3.1.3 Legislativa a právní předpisy

V České republice se ekologické zemědělství řídí Zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, s komentářem. Dále Vyhláškou Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství.

Vstupem České Republiky do EU se ekologičtí zemědělci musí řídit i platnými evropskými předpisy, zejména:

- Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 z 28. června 2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů nahrazující nařízení (EHS) č. 2092/91. Toto nařízení určuje právní rámec pro výrobu, distribuci, kontrolu a označování ekologických produktů nabízených a obchodovaných v EU.
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008 z 5. srpna 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro produkci, označování a kontrolu ekologických produktů. Toto nařízení upravuje jak pěstování rostlin a chov zvířat, tak i zpracování, označování a distribuci ekologických potravin, krmiv, rozmnožovacího materiálu a jejich kontrolu a certifikaci.

Dne 25. března 2014 předložila Evropská komise návrh nového nařízení o ekologické produkci a označování ekologických produktů a návrh akčního plánu na podporu dalšího rozvoje ekologického zemědělství v EU. Kromě strukturální reformy nařízení měla Evropská komise rovněž v úmyslu plně revidovat a zpřísnit pravidla výroby, zavést specifické mezní hodnoty pro nepřípustné látky v ekologickém zemědělství, nad kterými již nemohou být ekologické produkty uváděny na trh jako takové, a proto přechod od procesně orientované regulace a kontroly ke stále více zaměřenému na produkt. Tento legislativní návrh rovněž sloužil k nezbytnému přizpůsobení ustanovení Lisabonské smlouvě. Navrhované nařízení bylo předmětem velkých sporů jak v EU, tak na národní úrovni. Zvažovalo se hlavně, zda by cíle navrhovaného opatření na podporu růstu ekologické produkce a důvěry spotřebitelů byly dosaženy.

V současné době platné nařízení o ekologickém zemědělství dostatečně neupravuje řadu otázek a okolností. To má za následek různé interpretace a implementace v členských státech EU a následně v nerovných podmínkách hospodářské soutěže. Na zasedání Zvláštního výboru pro zemědělství dne 20. listopadu 2017 schválila kvalifikovaná většina členských

států kompromis, který byl dosažen v důsledku interinstitucionálních úvah mezi Evropským parlamentem, Radou a Evropskou komisí dne 28. června 2017. Tohoto dne dospělo maltské předsednictví a Evropský parlament k předběžné dohodě o revizi stávajících pravidel EU pro ekologickou produkci a označování ekologických produktů. Dohodnuté nařízení stanoví v rámci EU více moderních a jednotných pravidel s cílem podpořit udržitelný rozvoj ekologické produkce v EU. Cílem nových pravidel je také zaručit spravedlivou hospodářskou soutěž pro zemědělce a hospodářské subjekty, zabránit podvodům a nekalým praktikám a zvýšit důvěru spotřebitelů v ekologické produkty. Očekávaná dohoda přichází po třech letech intenzivních jednání a bude muset být formálně schválena Radou a Parlamentem. Formální závěr legislativního procesu se očekává v polovině roku 2018. Podle stávajícího znění návrhu se nová pravidla použijí od 1. ledna 2021. (European Council, 2017)

3.1.4 Podpora a dotační politika ekologického zemědělství v EU

Podpora ekologického zemědělství v členských státech EU spadá pod obecný agroenvironmentální program Evropské unie, který je součástí společné zemědělské politiky (dále jen SZP). Komise EU stanoví obecný rámec a spolufinancování a každý členský stát si z této nabídky opatření zvolí soubor politik. V roce 2001 vynaložila EU-15 téměř 500 milionů EUR na ekologické pozemky v rámci těchto dvou opatření, přičemž ekologické zemědělské podniky obdržely průměrné platby ve výši 183 až 188 EUR na hektar ve srovnání s 89 EUR na hektar vyplacené konvenčním farmám. O dva roky později došlo k reformě SZP, kdy byla zemědělská výroba oddělena od plateb na produkci zavedením jednotné platby na farmu. (Organic consumers organization, 2006)

Další významnou změnou prošla SZP v roce 2013, kdy jednotná platba na plochu nahradila předcházející jednotnou platbu na farmu. Od roku 2014 je nová společná zemědělská politika ekologičtější. Všechny členské státy, všechny venkovské oblasti a všichni zemědělci přijmou jednoduchá a osvědčená opatření na podporu udržitelnosti a boj proti změně klimatu. Od roku 2014 do roku 2020 bude ve venkovských oblastech Evropské unie investováno více než 100 miliard EUR, aby se zemědělství mohlo vyrovnat s problémy spojené s kvalitou půdy a vody, s biologickou rozmanitostí a změnou klimatu. (Organic consumers organization, 2006)

Nástroje podpory jsou rozděleny do dvou hlavních pilířů. V prvním pilíři jsou tzv. povinné podpory, které jsou vypláceny ve všech státech EU. Jedná se o jednotnou platbu na plochu (SAPS), zelenou platbu (GREENING) či o podporu pro mladé zemědělce. Dále v rámci 1.

pilíře jsou zahrnuty dobrovolné podpory, které jsou vypláceny z národních zdrojů členských států. Prostřednictvím tohoto pilíře budou organické zemědělské podniky těžit ze zelené přímé platby, aniž by splňovaly další povinnosti, neboť mají svůj celkový významný přínos k environmentálním cílům. Jedná se o tzv. Greening (Ozelenění), kdy z 30 % přímých plateb zemědělcům bude spojeno s třemi ekologickými zemědělskými postupy: diverzifikací plodin, zachováním trvalých travních porostů a zachováním 5 %. Výše sazby na podporu ozelenění se pohybuje kolem 70 EUR/ha zemědělské půdy. (European Commission, 2017)

V druhém pilíři jsou vypláceny podpory na program rozvoje venkova. Politika rozvoje venkova je velmi důležitým a relevantním nástrojem pro podporu udržitelného rozvoje venkovských oblastí a zemědělství včetně ekologického zemědělství v EU. Programy rozvoje venkova jsou prováděny členskými státy a regiony v rámci společného legislativního rámce a jejich hlavních směrů. Aktuálně od června 2017 může být uznán za ekologického zemědělce ten, kdo produkuje pouze ekologickou produkci nikoli kombinovanou. Existuje 118 různých programů rozvoje venkova (PRV) ve 28 členských státech pro toto období, přičemž 20 jediných národních programů a 8 členských států se rozhodlo pro dva nebo více regionálních programů. Tyto programy jsou spolufinancovány Evropskou unií a členskými státy a jsou prováděny v sedmiročních cyklech. Existuje rámec EU pro programy rozvoje venkova. Členské státy a regiony vypracují své programy rozvoje venkova založené na potřebách svých území a řeší alespoň čtyři z následujících šesti společných priorit EU:

- podpora přenosu znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a venkovských oblastech
- zvyšování životaschopnosti a konkurenceschopnosti všech typů zemědělství a podpora inovačních technologií zemědělských podniků a udržitelného lesního hospodářství
- podpora organizace potravinového řetězce, dobré životní podmínky zvířat a řízení rizik v zemědělství – obnovení, zachování a zlepšování ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím
- podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou a odolnou vůči změně klimatu hospodářství v odvětví zemědělství, potravinářství a lesnictví
- podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářský rozvoj ve venkovských oblastech

Priority rozvoje venkova jsou členěny do "oblastí zájmu". Například prioritou týkající se efektivnosti využívání zdrojů zahrnuje oblasti zaměřené na "snížení emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství" a "podpora zachování a sekvence uhlíku v zemědělství a lesnictví". V rámci svých programů pro rozvoj venkova stanovily členské státy nebo regiony kvantifikované cíle proti těmto oblastem zaměření. Poté stanoví, jaké opatření použijí k dosažení těchto cílů a kolik finančních prostředků přidělí každému opatření. Nejméně 30 % finančních prostředků pro každý PRV musí být věnováno opatřením důležitým pro životní prostředí a změnu klimatu a nejméně 5 % pro LEADER. (European Commission, 2017)

V legislativě pro rozvoj venkova existuje řada opatření, která mohou být členskými státy zavedena za účelem podpory a povzbuzení rozvoje ekologických odvětví. Tato opatření se pohybují od podpory uplatňování ekologických zemědělských postupů a metod poskytování podpory na marketing a propagaci. Podpora ekologického zemědělství může významným způsobem přispět k dosažení cílů společné zemědělské politiky, jelikož jako opatření kvality pomáhá zlepšit konkurenceschopnost zemědělství a jako systém řízení zemědělství přispívá ke zlepšení životního prostředí a krajiny. S cílem podpořit konkurenceschopné a udržitelné odvětví zemědělství a lesnictví v celé Evropské unii vytvořila Evropská komise evropské inovační partnerství pro zemědělskou produktivitu a udržitelnost (EIP AGRI). EIP AGRI přispívá k zajištění nepřetržitého zásobování potravinami, krmivy a bio materiály a rozvíjí svou práci v souladu se základními přírodními zdroji, na nichž závisí zemědělství. Hlavními aktéry programu EIP AGRI jsou operační skupiny v rámci rozvoje venkova, které sdružují zemědělce, výzkumné pracovníky, poradce, podniky, nevládní organizace a další subjekty z venkovských oblastí ve spolupráci na inovativních projektech. EU financuje také dobrovolné programy na podporu ekologických zemědělců, které umožňují školám získávat ekologické produkty a integrovat témata související s organickými látkami. Tato možnost financování posiluje vazby mezi žáky a ekologickým zemědělstvím a pomáhá zajistit poptávku po organických v dlouhodobém výhledu. (European Commission, 2017)

Konkrétní výše dotace při uplatňování opatření EZ jsou vypočteny jako součin výměry, na kterou je poskytována dotace v rámci příslušné kultury a stanovené sazby pro příslušnou kulturu v režimu přechodného období nebo ekologické produkce. (Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů pro rok 2017, str. 16)

Tabulka 2 Výše sazby pro jednotlivé druhy pro rok 2017

Druh zemědělské kultury	Hospodaření/dotace	Výše sazby EUR/ha	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	84	83
Orná půda	Pěstování zeleniny nebo speciálních bylin	536	466
	Pěstování trav na semeno	265	180
	Pěstování ostatních plodin	245	180
	Pěstování jahodníku	669	583
	Travní porost	79	69
	Úhor	34	29
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	825	779
	Ovocný sad – ostatní	424	424
	Vinice	900	845
	Chmelnice	900	845
	Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajinyotvorný sad	165	165

Zdroj: Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů pro rok 2017, vlastní zpracování

3.2 Biopotraviny

3.2.1 Definice bioproduktů a biopotravin

Ve vymezení výše uvedených pojmů je značný rozdíl. Bioproduktem se označují suroviny rostlinného nebo živočišného původu. Dále také hospodářské zvíře získané v ekologickém zemědělství podle předpisů Evropské unie. Zatímco biopotravinou se rozumí potraviny, vyrobené ze surovin pocházejících z ekologického zemědělství, a to za podmínek uvedených v zákoně č. 242 Sb. a předpisech Evropské unie (Čl. 1 odst. 2 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 834/2007.) splňující požadavky na jakost a zdravotní nezávadnost stanovené zvláštními právními předpisy.

3.2.2 Označování biopotravin

3.2.2.1 Evropské značení

Všechny členské státy Evropské Unie musí označovat evropským logem veškeré biopotraviny vyprodukované na jejich území. Logo a pravidla označování biopotravin jsou důležitou součástí ekologických předpisů. S tímto regulačním rámcem poskytuje Evropská unie podmínky, za nichž může ekologický sektor postupovat v souladu s vývojem výroby a trhu, čímž se zlepšují a posilují normy EU v oblasti ekologického zemědělství a požadavky

na dovoz a kontrolu. Hlavním cílem evropského loga je, aby spotřebitelé lépe identifikovali ekologické produkty. Dále poskytuje vizuální identitu odvětví ekologického zemědělství a přispívá k zajištění celkové soudržnosti a řádného fungování vnitřního trhu v této oblasti. (European Commission, 2017)

Pravidla pro označování usnadňují kontroly orgánů a subjektů určených nebo uznaných v souladu s nařízeními. Rovněž objasňují povinnosti hospodářských subjektů, pokud jde o označování ekologického zboží, které vyrábějí. Společný ekologický symbol je chráněn před použitím na neekologických produktech v celé EU. To zvyšuje spravedlivou hospodářskou soutěž na trhu a samozřejmě i ochranu spotřebitele. Použití loga a správné označování je povinné pro všechny organické předbalené potraviny vyrobené v rámci Evropské unie. V některých případech je také možné jej použít na dobrovolném základě. To znamená, že nebalené biopotraviny vyrobené v rámci EU nebo ekologické produkty dovážené ze třetích zemí mohou mít nové logo. Vedle nového ekologického loga EU jsou spotřebitelé informováni o tom, kde a jak byla zemědělská surovina vyprodukována, a je zobrazeno i kódové číslo kontrolních orgánů. Stejně jako standardní seznam složek a údaje o nutriční hodnotě by mělo být na etiketách ekologických produktů dále uvedeno jméno producenta, zpracovatele nebo distributora, který poslední položku zpracoval. A v neposlední řadě také kódové číslo vnitrostátního certifikačního orgánu. Kromě toho nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům stanoví minimální požadavky na výživu. Od 1. července 2010 musí být povinně všechny balené biopotraviny vyrobené v EU označeny jednotným unijním logem, a to v podobě lístku ze 12 unijních hvězdiček viz obrázek níže. (European Commission, 2017)

Obrázek 2 Evropské logo pro ekologické zemědělství

Zdroj: European Commission, 2017

Evropské logo garantuje:

- Produkce respektuje přírodu.
- Výrobky jsou vyráběny udržitelným způsobem.

- Provozovatele ekologické produkce kontrolují jednou ročně kontrolní orgány a úřady, aby zajistili, že budou respektovat všechna ekologická pravidla a všechna pravidla ochrany zdraví a ochrany spotřebitele.
- Hospodářská zvířata volně pasou na volném prostranství a ošetřují je v souladu se zlepšenými podmínkami dobrých životních podmínek zvířat.
- Geneticky modifikované organismy nejsou povoleny v ekologickém zemědělství.
- Pro potraviny existují přísná omezení používání chemických pesticidů a hnojiv, antibiotik.
- Ekologické zemědělství přísně omezuje používání potravinářských přidaných látek a pomocných látek při zpracování a dalších vstupů.
- Většina vstupů na zemědělskou produkci pochází z vlastní farmy, která využívá místní zdroje a místní znalosti.
- Při nákupu organického produktu ze svého supermarketu nebo při výběru organického vína ve vaší oblíbené restauraci si můžete být jisti, že byly vyrobeny podle přísných pravidel zaměřených na respektování životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat. (European Commission, 2017)

Potraviny mohou být označeny jako "organické", pouze pokud alespoň 95 % jejich zemědělských složek splňuje nezbytné normy. V neekologických potravinách mohou být všechny složky, které splňují ekologické normy, uvedeny jako ekologické. K zajištění důvěryhodnosti musí být poskytnuto číslo kódu certifikační organizace. Nařízení o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech však stanoví prahovou hodnotu (0,9%), podle níž nemusí být obsah GMO produktu uveden. Produkty s obsahem GMO pod touto prahovou hodnotou mohou být označeny jako ekologické. Požadavky z ledna 2009 přinesly větší důraz na ochranu životního prostředí, biologickou rozmanitost a vysoké standardy ochrany zvířat. (European Commission, 2017)

3.2.2.2 Národní značení

Kromě evropského značení biopotravin může každý členský stát používat další soukromá, regionální či národní loga. Označení nebalených a dovážených bioproduktů těmito logy je zcela dobrovolné. Konkrétní pravidla v jednotlivých státech jsou upravena národní legislativou. Ve vybraných státech této diplomové práce jsou pravidla následující:

Česká republika

Obrázek 3 Logo ekologického zemědělství v ČR

Zdroj: MZe, 2017

V České republice se používá k označování biopotravin kromě evropského loga celostátní ochranná známka pro biopotraviny, tzv. biozebra s nápisem „Produkt ekologického zemědělství“. Použití tohoto loga musí být v souladu s ustanovením zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 16/2006 Sb., ze dne 6. ledna 2006, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství. Kromě biopotravin musí být tímto označeny také všechny bioprodukty vyprodukované v České republice. V neposlední řadě zde musí být také umístěn číselný kód kontrolní organizace (CZ-BIO-xxx). (MZe, 2017)

Švýcarsko

Obrázek 4 Logo ekologického zemědělství ve Švýcarsku

Zdroj: Bio Suisse, 2017

Švýcarsko, které jako jediné z vybraných států není členem Evropské unie, nemá povinnost používat evropské logo. Nicméně i tato země dováží etiketu s ekologickými produkty EU. Hlavní organizací ekologického zemědělství ve Švýcarsku je Bio Suisse, která byla založena v roce 1981. Ekologická značka "Bio Suisse" je široce rozšířená ve Švýcarsku, například prostřednictvím největších supermarketových řetězců: Migros a Coop. Pokyny Bio Suisse jsou přísnější a komplexnější jak v oblasti pěstování, tak i v oblasti zpracování než v ekologických nařízeních EU. Mezi hlavní požadavky tohoto štítku odlišujícího se od

evropského patří úplný zákaz používání chemických syntetizovaných pesticidů nebo hnojiv a žádné využití genetického inženýrství. Následující požadavky jsou k dispozici pouze od firmy Bud. Informační centrum pro výrobce a držitele licencí švýcarského ekologického štítku Bud zajišťuje marketingovou podporu svých hlavních zákazníků a aktivně propaguje biopotraviny a zemědělství. Bud je značkou více než 6 140 švýcarských zemědělských a zahradnických firem, které vyrábějí podle pokynů společnosti Bio Suisse. Navíc více než 885 licencovaných zpracovatelských a obchodních společností vyrábí nebo obchoduje s potravinami. (Bio Suisse, 2017)

Francie

Obrázek 5 Logo ekologického zemědělství ve Francii

Zdroj: Agence Bio, 2017

Mezi ekologickými štítky, který splňuje evropské specifikace patří pouze štítek AB. Francouzské národní logo Agriculture biologique pro ekologické výrobky bylo vytvořeno v roce 1985. Logo AB je majetkem ministerstva zemědělství, které definuje pravidla pro jeho použití a vychází z pravidel EU. Certifikační značka AB identifikuje 100 % ekologické produkty obsahující nejméně 95 % ekologických zemědělských produktů v případě zpracovaných produktů. Dále toleruje kontaminaci GMO na 0,9 % zpracovaných produktů. Použití loga je volitelné. V roce 2008 začala řídit a propagovat značku společnost L'Agence Bio. (Agence Bio, 2017)

Ve Francii však existuje několik dalších soukromých záruk, které byly vyvinuty, aby šly dál než oficiální označení, považované za příliš laxní. Tyto záruky jsou v rozporu s tím, co se nazývá průmyslové biologické zemědělství. V roce 2010 totiž nová regulace ekologického zemědělství zrušila francouzskou chartu ve prospěch evropských. Dnes je logo zachováno, ale francouzská organická kritéria jsou zmírněna. Z tohoto důvodu účastníci udržitelného rozvoje vytvořili štítky, které zahrnují všechna přísnější kritéria bývalého ekologického štítku AB. Rozhodli se vytvořit vlastní značky, tzv. Bio+ labels pro ekologické produkty,

odsuzující nová kritéria stanovená EU. Mezi hlavní aktéry založení nových značek patří Národní federace ekologického zemědělství (Fnab), ekologičtí chovatelé Francie, stejně jako obchody Biocoop, Biomonde a ProNatura. Mezi Bio+ labels patří Bio Cohérence, Nature & Progrès, Equitable Ecocert, Demeter a Biodyn. Aby se zbavilo průmyslových bioproduktů, některé francouzské záruky, jako je Bio Coherence a Demeter, se specializují na distribuci produktů pěstovaných ve Francii. Aby bylo jisté, že vyloučí jakoukoli formu průmyslového zemědělství, některé značky zahrnují také silné sociální aspekty ve své etické chartě. To je zejména případ Ensemble, Solidaires du Producer au Consumer, Biocohérence a Bio Partenaire. (Natura-Sciences, 2017)

Obrázek 6 Další ekologické štítky ve Francii

Zdroj: Natura-Sciences, 2017

Bio Cohérence

Tento štítek je soukromou zárukou (certifikovanou nezávislou třetí stranou) vytvořená na základě nového evropského předpisu považovaného za příliš laxní. Označení Bio Cohérence označuje pouze produkty, které již byly označeny jako AB, ale navíc s dalšími kritérii. Smíšená organická a neekologická produkce je zakázána. Minimální prahová hodnota pro kontaminaci GMO je omezena na 0,1 %. A krmení býložravců musí být na farmě vyrobeno až na 80 %. Certifikace Bio Coherence je přísnější, protože specifikace vyžadují, aby se organické produkty pěstovaly, produkovaly a zpracovávaly na francouzské půdě. Sdružení pracuje s cílem zajistit, aby všechny ekologické farmy a další zemědělské struktury byly francouzské a získaly spravedlivý příjem. Humanistické přesvědčení zde nekončí, dobré životní podmínky zvířat jsou důsledně sledovány. (Bio Cohérence, 2017)

Nature & Progrès

Nature et Progrès je soukromá značka připisovaná výrobkům 100 % původu. Nature and Progress nebo bio. Nevyžaduje certifikaci AB od svých výrobců, ale vychází ze systému záruk vedeného výrobcem a spotřebitelem. Společnost Nature & Progrès, založená odborníky a spotřebiteli v roce 1964, je založena na rolnické a místní agroekologii. Od založení svého

loga v roce 1971 je charta sdružení nezávislá na evropských předpisech. Její specifikace se neustále vyvíjejí, aby se lépe zaměřily na aktuální problémy životního prostředí. Podpora rolnického a ekologického zemědělství zůstává prioritou. Nature and Progress zakazuje kombinaci ekologické a neekologické produkce, stopy GMO a palmového oleje ve svých produktech (dokonce i organických). Všechny potraviny musí být certifikovány N & P členy a produkty nesmí napadat rostliny ani zvířata. Palmový olej je ve všech produktech N & P zakázán, protože i bioprodukce nerespektuje člověka (nepříznivé sociální podmínky) ani biodiverzitu (odlesňování). Stejně jako Bio Coherence, farmy jsou 100% ekologické a místní. (Fédération Nature et Progrés, 2017)

Demeter a Biodyn

Od roku 1928 je sdružení Demeter založeno na biodynamickém zemědělství, systému zemědělské výroby inspirovaném duchovním proudem zvaným anthroposophy. Jinými slovy je nutné přizpůsobit svůj způsob výroby lunárním a planetárním cyklům. Kromě zákazu masivního používání chemických látek k ochraně kvality půdy a rostlin podporuje společnost Demeter rozvoj biodiverzity za účelem posílení zdraví planety. Certifikace jde dál než značka AB. Smíšené a stopy GMO jsou zakázány. Složené produkty musí obsahovat alespoň 90 % ingrediencí certifikovaných společností Demeter. Krmivo pro zvířata by mělo být 2/3 s výrobky certifikovanými společností Demeter a 80 % krmiva by mělo být vyrobeno na farmě. Zpracované produkty musí sestávat z 90% potravin certifikovaných společností Demeter. Zbývajících 10 % musí být certifikováno jako ekologické. (Natura-Sciences, 2017)

Equitable Ecocert

Ecocert je francouzský certifikační orgán, který byl vytvořen v roce 1991 s nálepkou. Tento štítek je schválen Ministerstvem zemědělství a nachází se především na obalech kosmetických a hygienických výrobků. Certifikované produkty obsahují nejméně 95% složek přírodního původu a zpracovávají se podle postupů šetrných k životnímu prostředí. Syntetické vonné látky a barviva, stejně jako silikony, jsou v jejich složení zakázány. Na konci výroby nejsou kosmetické prostředky testovány na zvířatech ani neobsahují živočišné suroviny. Logo společnosti Equitable Ecocert zaručuje, že výrobky odpovídají specifikacím Fair and Responsible (ESR), které vypracovala Ecocert Group. Platí zde zásada, že kupující ze severu souhlasí s tím, aby od skupiny výrobců na jihu získal určité množství produktu za maximální zaručenou cenu. Všechny produkty ESR musí být opatřeny evropským štítkem

ekologického zemědělství. Specifikace rovněž stanoví pravidla pro omezení balení a přepravy konečnému spotřebiteli. (Natura-Sciences, 2017)

Německo

Obrázek 7 Logo ekologického zemědělství v Německu

Zdroj: Bio-Siegel, 2017

V Německu byla národní značka Bio-Siegel zavedena v září 2001 v návaznosti na politickou kampaň "Agrarwende" (zemědělská významná směna) vedená ministrem Renate Künastem ze strany Zelení. Tato kampaň byla zahájena po vypuknutí onemocnění šílených krav v roce 2000. Bio-Siegel je dnes široce uznáván a usnadňuje spotřebitelům identifikovat produkty, které dodržují ekologické normy EU. Veškeré zemědělské produkty vyrobené podle požadavků uvedených v nařízení EU o ekologickém zemědělství, jak je uvedeno v německém zákoně o označování potravin pro organické potraviny, mohou používat označení Bio-Siegel. To zaručuje, že nejméně 95 % zemědělských složek obsažených ve zpracovaných produktech musí pocházet z ekologické produkce. Existují zde také starší nevládní organizace, které vydaly etikety na biopotraviny dlouho před příchodem nařízení EU o biopotravinách. Jejich štítky jsou stále široce používány, protože značně překračují požadavky předpisů EU. Mezi další aktivní nevládní organizace patří Bioland (1971), Biokreis (1979), Biopark (1991), Ecoland (1997) a Ecovin (1985). Aby se napravil narůstající zmatek vytvořený všemi těmito různými standardy a příslušnými značkami, vytvořilo se několik družstev a sdružení pro ekologické zemědělství zastřešující organizaci nazvanou "Bund Ökologischer Lebensmittelwirtschaft" (BÖLW). Hlavním cílem této organizace je dále rozvíjet společné systémy kontroly jakosti a efektivní komunikační struktury mezi všemi zúčastněnými stranami, od pěstitelů až po obchod až po spotřebitele. (German Foods, 2017)

Obrázek 8 Logo Bioland

Zdroj: Bioland, 2017

Bioland je sdružení pro kultivaci a člen Konfederace organických potravin (BÖLW). Podle společnosti BÖLW je Bioland největším sdružením pro ekologické pěstování v Německu. Obchodní praktiky farmy Bioland jsou založeny na oběžné ekonomice, která nevyžaduje syntetické pesticidy a chemicky syntetická dusíkatá hnojiva. Zvířata se chovají jako vhodná pro daný druh. Pokyny společnosti Bioland jsou přísnější než předpisy ekologické regulace EU. (Bioland, 2017)

Itálie

Obrázek 9 Logo ekologického značení v Itálii

Zdroj: AIAB, 2017

Příkladem národní značky v Itálii je soukromá značka členů AIAB, která musí být plně vedena biologickou metodou (smíšená společnost zde není povolena). Dále záruční společnost AIAB Italia pracuje pouze se surovinami získanými v Itálii a pokud se jedná o živočišnou oblast, musí se krmit hospodářská zvířata pouze biopotraviny. AIAB je propojení biologického hnutí, které zastupuje především zájmy ekologických producentů prostřednictvím podpory ekologického zemědělství jako modelu udržitelného rozvoje založeného na principu zachování a využívání zdrojů, respektování životního prostředí, dobrých životních podmínek zvířat a zdraví těch, kteří ji konzumují. (AIAB, 2017)

3.2.3 Kontrola a certifikace biopotravin

Kontrolní systém EZ v EU

V členských státech EU musí zemědělci, zpracovatelé a obchodníci splňovat přísné požadavky EU na ochranu životního prostředí a dobré životní podmínky zvířat, aby mohli používat logo EU o ekologickém zemědělství. Označování bioproduktů podléhá přísnému systému kontroly a certifikace. Kontrola se vztahuje na celý proces, a to od zemědělského podniku přes výrobu, balení, distribuci až po obchod. Ve třetích zemích (mimo EU) je ekologická produkce a dovoz bioproduktů z těchto zemí rovněž podrobena této kontrole. Přísný kontrolní systém zajišťuje, aby byly prováděny kontroly u těchto provozovatelů v každé fázi organického řetězce. Každý provozovatel (zemědělec, zpracovatel a obchodník) musí být zkontrolován nejméně jednou ročně nebo častěji na základě posouzení rizik.

Každý členský stát EU musí určit jeden nebo více orgánů odpovědných za kontroly, obecně to bývá Ministerstvo zemědělství. Tento příslušný orgán při zachování celkové odpovědnosti za ekologické kontroly může:

- a) delegovat všechny nebo část svých kontrolních úkolů na jeden nebo více soukromých kontrolních orgánů, které schvaluje a dohlíží,
- b) zajišťovat veškerou odpovědnost za kontrolu nebo její část s jedním nebo více orgány veřejné správy, nebo
- c) je také možný smíšený systém (soukromé kontrolní orgány a orgány veřejné správy).

Členské státy pak podávají každý rok Evropské komisi zprávu o výsledcích kontrol provedených na ekologických hospodářských subjektech a opatřeních přijatých v případě nesouladu. Evropská komise dohlíží na členské státy, aby zajistily plnění svých povinností na základě informací uvedených ve výročních zprávách a auditů, které provádí. V praxi to funguje tak, že zemědělci, zpracovatelé nebo obchodníci musí své činnosti oznámit orgánu odpovědnému za kontroly v jejich členském státě a musí je kontrolovat kontrolním subjektem nebo kontrolním orgánem, než mohou své produkty uvádět na trh jako ekologické. Poté, co byly zkontrolovány a shledány jako vyhovující, obdrží certifikát potvrzující, že splňují požadavky EU. (European Commission, 2017)

3.3 Akční plán ekologického zemědělství v letech 2016-2020

Hlavním cílem tohoto plánu je podpora růstu ekologického zemědělství v ČR, a to s výhledem do roku 2020. Ekologické zemědělství v ČR se vyvíjí již 25 let. Stále se zde však nachází oblasti, kterým je nutné věnovat zvýšenou pozornost. Jedná se o nedostatečně rozvinuté oblasti jako například domácí trh s biopotravinami, odbyt a zpracování bioproduktů, využití potenciálu EZ v ochraně přírody, výzkum a inovace v EZ, poradenství či vzdělávání. Právě z tohoto důvodu byl zpracován Ministerstvem zemědělství strategický dokument obsahující prioritní oblasti a doporučená opatření jejichž realizace má přispět k dalšímu rozvoji EZ. AP je spjatý s dalšími klíčovými dokumenty, na které navazuje. Na národní úrovni se jedná zejména o „Strategii pro růst českého zemědělství a potravinářství v rámci Společné zemědělské politiky EU po roce 2013“. AP konsoliduje také s Programem rozvoje venkova pro období 2014-2020. Dále pak je AP jistým přínosem pro cíle Státní politiky životního prostředí, Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR, Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR či Národního akčního plánu k zajištění udržitelného používání pesticidů. Na nadnárodní úrovni je AP v návaznosti na Společnou zemědělskou politiku EU. Jedním z hlavních cílů AP do roku 2020 je zvýšení životaschopnosti ekofarem při současném zachování přínosů pro životní prostředí a welfare zvířat, čímž se rozumí efektivní a současně šetrná forma bioprodukce a spravedlivé ceny. Mezi další cíle patří vybudování stabilního trhu biopotravin s významným podílem biopotravin vyrobených z domácích surovin v bio kvalitě a tím zvýšení spotřeby a důvěry biopotravin. (MZe, 2016)

V rámci Akčního plánu byly stanoveny hlavní prioritní oblasti v rámci 4 skupin, na které se Česká republika musí přednostně zaměřit. Jednotlivé skupiny a jejich prioritní oblasti jsou vzájemně propojené a navazují na sebe. První skupinou jsou EKOFARMY, kde se jedná o hlavní prioritní oblast, a to ekonomickou životaschopnost. Druhou skupinou je TRH S BIOPOTRAVINAMI, konkrétně jeho výroba a marketing. Ten samozřejmě souvisí s další skupinou, a to SPOTŘEBITELEM a jeho spotřebou biopotravin. Čtvrtou skupinou jsou opět EKOFARMY tentokrát se zaměřením na přínosy pro životní prostředí a welfare zvířat. Poslední pátou skupinou je ŠÍŘENÍ INFORMACÍ, která se zaměřuje především na výzkum, vzdělávání a poradenství v oblasti ekologického zemědělství. V rámci každé prioritní oblasti byly dále stanoveny dílčí cíle, opatření a indikátory jejich hodnocení, které jsou konkrétně uvedeny v přílohách č. 1-5. Z důvodu velkého množství opatření doporučených k realizaci

bylo nutné tato opatření dále rozdělit podle stupně priority. Jedná se o opatření s nejvyšší, střední a nízkou prioritou. První dvě skupiny výše uvedených opatření, na které je zapotřebí se v následujících pěti letech zaměřit přednostně. Mezi opatření s nejvyšší prioritou patří zajištění poradenství v oblasti efektivity bioprodukce. Konkrétně se jedná o přenos výsledků výzkumu/inovací do praxe, poradenství zahrnující i ekonomiku podniku či návštěvy na vzorových farmách = podpora modelových farem, plán podporovaných vzdělávacích akcí. Dále sem patří zpracování a naplňování „Plánu propagace a osvěty pro EZ a biopotraviny“. To znamená „zvyšování povědomí spotřebitelů o přínosech EZ a biopotravinách, budování důvěry v systém EZ prostřednictvím trvalého zkvalitňování kontrolního systému (zveřejňování výsledků kontrol), stimulující používání biologa a propagace v rámci státem garantovaných programů jakosti, aktivní publikační činnost, zvyšování informovanosti i mezi odbornou veřejností a státní správou, realizace tradičních propagačních akcí.“ (MZe, 2016, str. 23)

Mnohem více bodů je však ve skupině opatření se střední prioritou. Jedná se o:

- podporu zastoupení českých (bio)potravin v maloobchodních řetězcích,
- pomoc zemědělcům s odbytem bioproduktů,
- podporu vertikálního sdružování od zemědělců přes výrobce po obchodníky,
- podporu přímého prodeje a ostatních alternativních způsobů odbytu bioproduktů a biopotravin (podpora regionálních faremních zpracování a přímý prodej)
- pravidelnou informovanost spotřebitele o dostupnosti biopotravin
- zveřejňování výsledků hodnocení přínosů EZ (porovnávání obou produkčních systémů) veřejnosti a zejména odborné veřejnosti
- posílení výuky a informovanosti o principech EZ na školách všech úrovních.

(MZe, 2016, str. 23)

4 Vlastní práce

4.1 Ekologické zemědělství a jeho vývoj ve vybraných evropských státech

4.1.1 Česká republika

V České republice od roku 2006 neustále rostou organické plochy i počet podniků zabývajících se ekologickým zemědělstvím, což znázorňuje tabulka 1. Na konci roku 2016 hospodařilo ekologicky v České republice 4 243 ekofarem na celkové výměře 506 070 ha. Podíl organické plochy na celkové výměře zemědělské půdy ČR představuje 12,03 %. V posledních deseti letech tak vzrostla výměra téměř dvakrát tolik oproti původní výměře 280 tis. ha v roce 2006. Počet ekologických farem vzrostl více než čtyřnásobně.

Tabulka 3 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ v České republice

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Průměrná velikost ekofarem (ha)
2006	963	281 535	9,38	292
2007	1 318	312 890	7,35	237
2008	1 946	341 632	8,04	176
2009	2 689	398 407	9,38	148
2010	3 517	448 202	10,55	127
2011	3 920	482 927	11,4	123
2012	3 923	488 483	11,56	125
2013	3 926	493 896	11,70	126
2014	3 885	493 971	11,72	127
2015	4 115	494 661	11,74	120
2016	4 243	506 070	12,03	119

Zdroj: MZe, vlastní zpracování

Rozvoj ekologického zemědělství v České republice je zaznamenán zejména v oblastech se zhoršenými produkčními podmínkami nebo lokalitách kladoucích důraz na ochranu přírody. V méně příznivých oblastech se nachází téměř 90 % ekologicky obhospodařovaných ploch. V ekologickém zemědělství dlouhodobě převládají trvalé travní porosty, které přesáhly

v roce 2015 výměru 407 tis. ha. Dále lze zaznamenat téměř trojnásobný růst výměry orné půdy na celkové půdě v EZ, a to na 64 529 ha v roce 2015. Plocha trvalých kultur vzrostla z původních 820 ha v roce 2005 na 6839 v roce 2015.

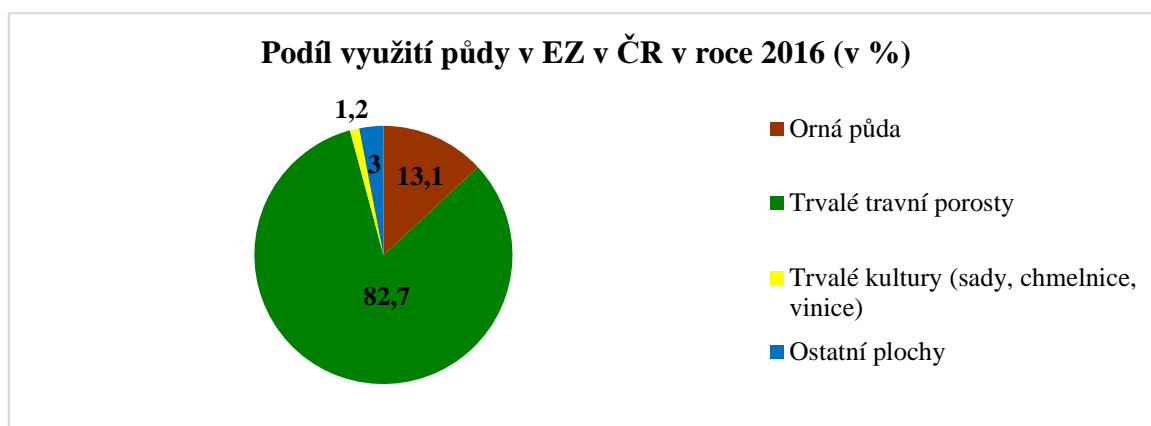
Tabulka 4 Vývoj struktury půdního fondu v EZ v ČR v ha (2000-2015)

Užití půdy	2000	2005	2010	2015
Orná půda	15 295	20 766	54 717	64 529
Trvale travní porosty	149 705	209 956	369 057	407 448
Trvalé kultury (sady, vinice, chmelnice)	462	820	5 939	6 839
Ostatní plochy	237	23 440	18 054	15 845
Celková plocha	165 699	254 982	447 767	494 661

Zdroj: MZe, vlastní zpracování

V roce 2016 ve srovnání s minulým rokem byl zaznamenán další nárůst ploch orné půdy (+2,88 %) a trvalých travních porostů (+2,65%) na celkovém využití půdy v ekologickém zemědělství v ČR. Naopak oproti předchozímu roku tj.2015 se snížila plocha trvalých kultur (-10,09 %) a ostatních ploch (-3,57 %). Jednotlivé podíly využití půdy v ekologickém zemědělství v roce 2016 znázorňuje níže uvedený graf. Největší podíl 82,7 % zaujímají trvale travní porosty. Orná půda využívá 13,1 % ekologické plochy v ČR. Následují ji ostatní plochy s podílem 3 %. Nejnižší podíl byl zaznamenán u trvalých kultur, a to pouhých 1,2 %.

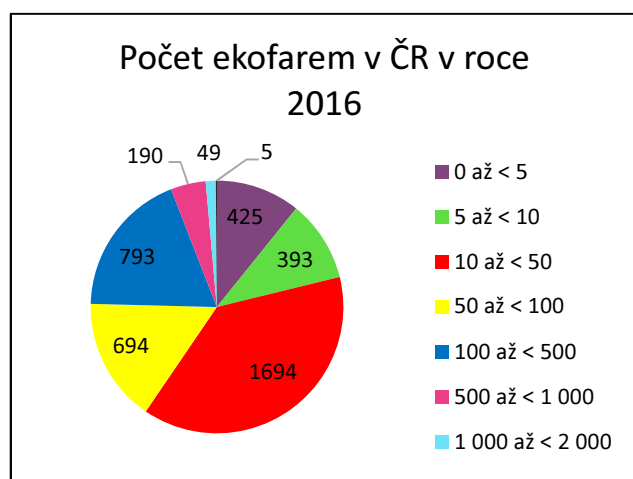
Graf 1 Využití půdy v EZ v ČR

Zdroj: MZe, vlastní zpracování

Z hlediska velikosti farmy patří Česká republika k zemím převyšující evropský průměr, který se pohybuje okolo 40 ha. Po Slovensku a Spojeném království patří Česká republika mezi země s největší průměrnou velikostí ekofarem v rámci EU. Průměrná velikost ekofarmy v ČR v roce 2016 činila 119 ha. Oproti předchozím rokům se její výměra neustále snižuje, nicméně výměra konvenčních farem (74 ha v roce 2016) je stále nižší. Nejčastější rozloha ekofarem z pohledu velikostní struktury je dlouhodobě v rozmezí mezi 10 až 50 ha. V rámci této kategorie pozorujeme meziroční nárůst o 39,9 % (123 farem), přičemž v roce 2006 tato kategorie dosahovala jen 22,8 %. Ekofarmy s výměrou od 100 do 500 ha obhospodařují nejvyšší podíl půdy v EZ. U kategorie ekofarem od 1000 do 2000 ha byl zaznamenán nejvyšší procentní úbytek ploch viz tabulka 3. Při srovnání ekofarem podle jejich výměry je nutno podotknout, že se jedná pouze o zahrnutí půdy, která je evidována v rámci registru půdy LPIS. V procentuálním vyjádření (MZe, Ročenka Ekologického zemědělství, 2016)

Graf 2 Velikostní struktura ekofarem podle výměry

Zdroj: MZe, vlastní zpracování

4.1.2 Švýcarsko

Výměra ekologické zemědělské půdy se v posledních deseti letech ve Švýcarsku mírně zvyšuje. Oproti České republice však lze pozorovat minimální rozdíly, což vyplývá z tabulky 3. V letech 2009 a 2010 výměra ekologických ploch dokonce mírně klesla. K poslednímu dni roku 2016 se ve Švýcarsku ekologicky obhospodařovalo 142 tisíc ha půdy, což je oproti předchozímu roku nárůst o 3,5 %. V prvních dvou letech zde ekologicky hospodařilo přes 6 tisíc podniků. V následujících letech lze pozorovat mírný pokles pod hranici 6 000 farem až do roku 2013, kdy se počet ekologických podniků opět začal zvyšovat. V porovnání s Českou republikou má Švýcarsko mnohem více podniků zabývajících

se ekologickým zemědělstvím, nicméně výměra organických ploch je zde výrazně nižší. Podíl ekologických ploch na celkové zemědělské půdě v roce 2016 činil 13,5 %, což je oproti předchozím rokům nárůst kolem 2 %. Průměrná velikost ekofarem ve Švýcarsku se pohybuje kolem 20 ha. Od roku 2006 (18 ha) průměrná velikost ekologicky hospodařících podniků vzrostla o 4 ha (2016). Ve srovnání s Českou republikou má tak Švýcarsko pětinasobně menší velikost ekofarem. Velikost ekofarem ve Švýcarsku je pod průměrem EU, který se pohybuje kolem 40 ha.

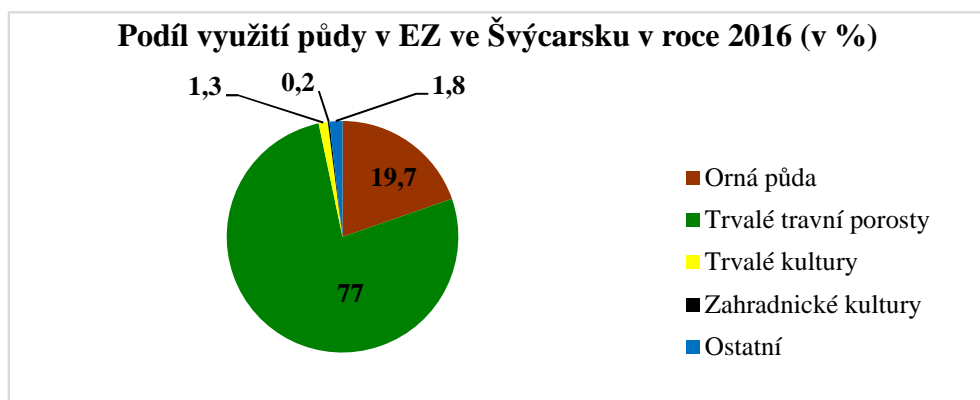
Tabulka 5 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ ve Švýcarsku

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Průměrná velikost ekofarem (ha)
2006	6 299	117 816	11,1	18
2007	6 199	116 641	11,0	18
2008	5 996	114 134	10,8	19
2009	5 782	112 082	10,6	19
2010	5 659	111 514	11,6	19
2011	5 757	116 189	11,1	20
2012	5 895	121 788	11,6	20
2013	6 047	128 140	12,2	21
2014	6 195	133 973	12,7	21
2015	6 244	137 234	13,1	21
2016	6 348	142 000	13,5	22

Zdroj: FiBL, vlastní zpracování

Z níže uvedeného grafu 2 lze vyčíst, že největší podíl ekologických ploch v roce 2016 zabíraly ve Švýcarsku trvalé travní porosty (77 %). Orná půda tvořila téměř 20 % ekologicky obhospodařovaných ploch. Další podíly jsou oproti předchozím dvěma kategoriím velice nízké. Kategorie ostatní z hlediska užití půdy zaujímala 1,8 %, trvalé kultury 1,3 % a poslední zahradnické plodiny méně než 1 %.

Graf 3 Využití půdy ve Švýcarsku

Zdroj: FiBL, vlastní zpracování

4.1.3 Francie

Výměra organických ploch v roce 2016 ve Francii překračuje symbolickou hranici 5 % z celkové výměry zemědělské půdy. V této zemi ekologicky hospodařilo 32 264 podniků na 1 538 047 ha půdy v roce 2016, což představuje nárůst o 17 % oproti roku 2015. Oproti roku 2006 se ekologické plochy a počty podniků téměř ztrojnásobily. Celková výměra půdy v EZ ve Francii v roce 2006 byla 552 872 ha, zatímco v roce 2016 to bylo již 1 538 047 ha. Zároveň se tedy zvyšoval za posledních 10 let i podíl ekologických ploch na celkové výměře zemědělské půdy. V roce 2006 byl podíl ekologických ploch na celkové výměře 2 %. V roce 2016 se podíl zvýšil na 5,7 %, což znamená navýšení ekologických ploch na celkové výměře o 3,7 %. Průměrná velikost ekofaremu ve Francii se pohybuje kolem 40 ha. V roce 2006 byla průměrná velikost ekologických podniků 47 ha, nicméně v roce 2009 došlo k poklesu na 41 ha. Od tohoto roku byl zaznamenán nárůst o 4 ha na výsledných 45 ha v roce 2016. Z tabulky 6 lze jednoznačně vyčíst, že ekologické zemědělství ve Francii zaznamenává v posledních deseti letech rostoucí trend.

Tabulka 6 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ ve Francii

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Průměrná velikost ekofarem (ha)
2006	11 640	552 872	2,0	47
2007	11 978	556 919	2,0	46
2008	13 299	583 114	2,1	43
2009	16 446	676 015	2,5	41
2010	20 604	845 110	3,1	41
2011	23 134	975 002	3,6	42
2012	24 425	1 032 940	3,8	42
2013	25 468	1 069 883	3,9	42
2014	26 465	1 117 549	4,1	42
2015	28 884	1 322 202	4,9	45
2016	32 264	1 538 047	5,7	45

Zdroj: Agence BIO, vlastní zpracování

4.1.4 Itálie

Odvětví ekologického zemědělství v Itálii v roce 2016 zaznamenalo pozitivní krok kupředu. Ve skutečnosti se jednalo o dvě významná čísla vykazující nárůst oproti předchozímu roku, a to výměra ekologických ploch a počet podniků hospodařících v EZ. Podle zpracované zprávy od organizace SINAB (Národní informační systém o ekologickém zemědělství) dosáhly ekologicky obdělávané plochy v roce 2016 v Itálii 1 795 560 hektarů, což znamená nárůst o 20,3 % ve srovnání s předchozím rokem. V roce 2016 bylo v Itálii 72 154 ekologicky hospodařících podniků. Podíl organických ploch v roce 2016 dosahuje 14,5 % z celkové výměry zemědělské půdy, v porovnání s rokem 2015 se jedná o nárůst o více než dva procentní body. V Itálii se průměrná velikost ekofarem pohybuje podobně jako u Švýcarska kolem 20 ha. Průměrná velikost ekofarem se zvýšila o pouhé 2 ha z původních 22 ha v roce 2006 na 24 ha v roce 2016. V letech 2008, 2011 a 2015 byl zaznamenán mírný pokles. V Itálii je průměrná velikost ekofarem nižší než průměr EU (40 ha).

Tabulka 7 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ v Itálii

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Průměrná velikost ekofarem (ha)
2006	51065	1 148 162	-	22
2007	50 276	1 150 253	-	22
2008	49 654	1 002 414	-	20
2009	48 509	1 106 684	8,7	22
2010	47 663	1 113 742	8,6	23
2011	48 269	1 096 889	9,7	22
2012	49 709	1 167 362	-	23
2013	52 383	1 317 177	10,2	25
2014	55 433	1 387 913	11,2	25
2015	59 959	1 492 579	12,0	24
2016	72 154	1 795 650	14,5	24

Zdroj: Sinab, vlastní zpracování

4.1.5 Německo

Na konci roku 2016 bylo v Německu 1 251 320 hektarů ekologicky obhospodařované plochy v souladu s právními předpisy EU pro ekologické zemědělství. Oproti původním 825 538 ha v roce 2016 se tak jedná o nárůst o více než 400 tisíc hektarů. Počet zemědělských podniků v organickém zemědělství se rovnal v roce 2016 číslu 27 132, což znamená 7,5 % z celkové zemědělské plochy. Průměrná velikost ekofarem v Německu se pohybuje kolem 45 ha, tedy podobně jako v případě Francie. V roce 2006 byla průměrná velikost ekologického podniku v Německu 47 ha. V následujících dvou letech byl zaznamenán pokles. V posledním roce (2016) došlo ke zvýšení o 1 ha na 46 ha. Z tabulky 7, lze konstatovat, že Německo zaznamenává ve všech případech rostoucí trend v rámci ekologického zemědělství.

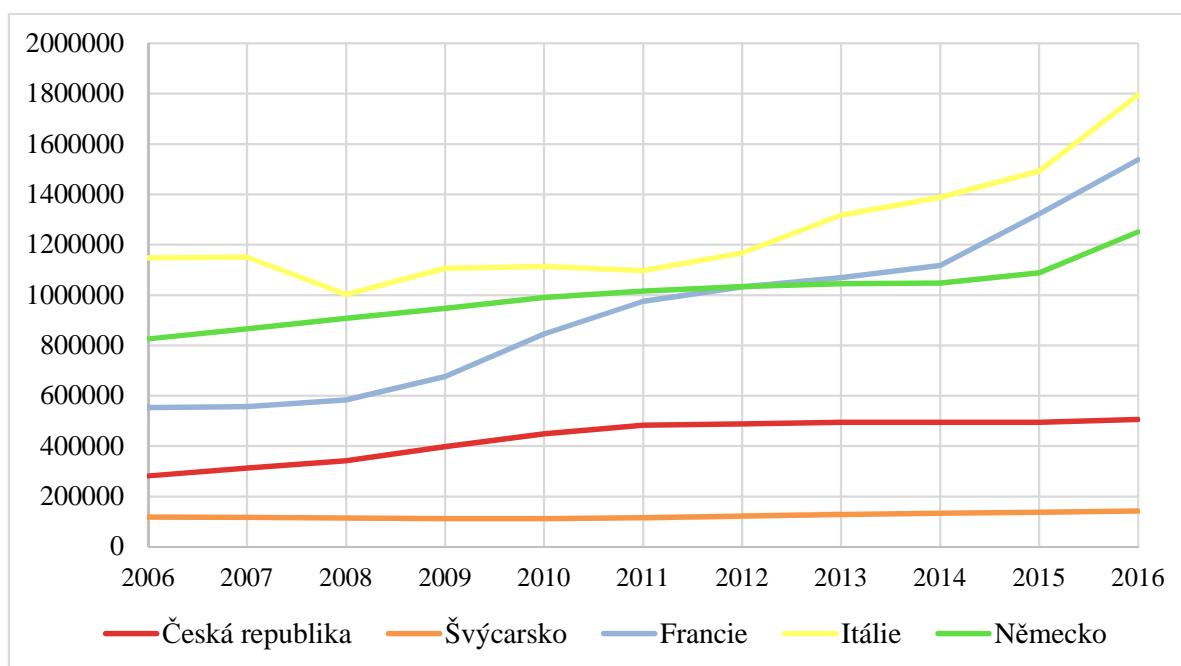
Tabulka 8 Vývoj výměry zemědělské plochy a počtu farem v EZ v Německu

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Průměrná velikost ekofarem (ha)
2006	17 557	825 538	4,90	47
2007	18 703	865 336	5,10	46
2008	19 813	907 786	5,40	45
2009	21 047	947 115	5,60	45
2010	21 942	990 702	5,90	45
2011	22 506	1 015 626	6,10	45
2012	22 932	1 034 355	6,20	45
2013	23 271	1 044 955	6,30	44
2014	23 398	1 047 633	6,30	44
2015	24 736	1 088 838	6,50	44
2016	27 132	1 251 320	7,50	46

Zdroj: BMEL, vlastní zpracování

Pro celkové porovnání vývoje ekologických ploch ve vybraných evropských státech v letech 2006–2016 byl vytvořen graf č. 4. Z grafu lze vyvodit, že ve všech zemích byl zaznamenán růst ekologických ploch. Největší nárůst byl však vyzorován ve Francii, kde se ekologické plochy zvýšily za posledních 10 let o 1 mil. ha. V roce 2006 zaujímaly ekologické plochy ve Francii 552 872 ha, v roce 2016 to bylo již 1 538 047 ha. Další výrazný nárůst byl zaregistrován u Itálie, kde z původních 1 148 162 ha v roce 2006 došlo k nárůstu ekologických ploch na 1 795 650 ha v roce 2016. Jednalo se tak o navýšení přes 600 tisíc ha. V Německu se ekologicky obdělávalo 825 538 ha v roce 2006, přičemž o 10 let později to bylo již 1 251 320. Znamená to nárůst o 425 782 ha. Česká republika měla 281 535 ha ekologických ploch v roce 2006. Ke konci roku 2016 bylo ekologických ploch v ČR již 506 070 ha, což značí nárůst o 224 535 ha. Nejnižší vývoj ekologických ploch lze pozorovat ve Švýcarsku, který zaznamenává v posledních 10 letech rovnoměrný trend nepřesahující hodnotu 200 tisíc ha. Konkrétně v roce 2006 mělo Švýcarsko 117 816 ha, o 10 let později to bylo 142 000 ha. Oproti ostatním státům se jedná se o rozdíl o pouhých 24 184 ha.

Graf 4 Vývoj ekologických ploch ve vybraných státech v letech 2006-2016 (ha)

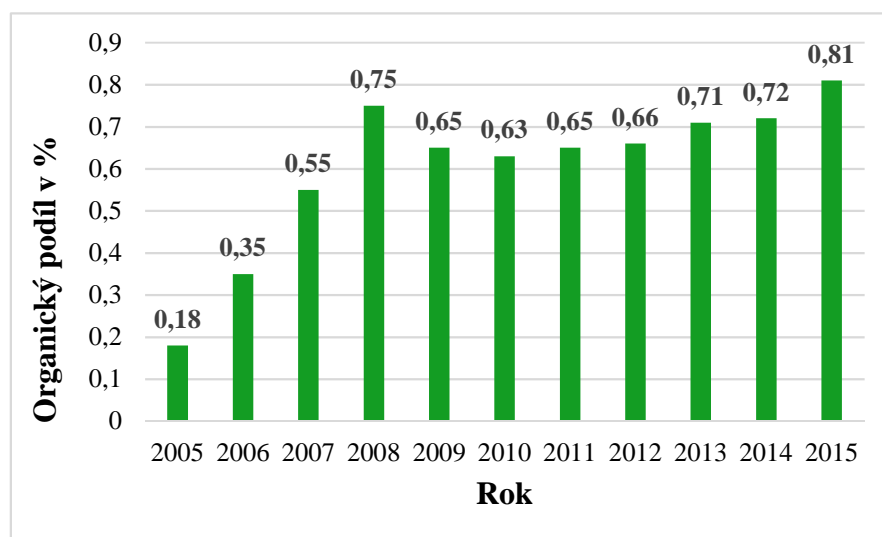
Zdroj: vlastní zpracování (Ročenky EZ jednotlivých států)

4.2 Trh s bioprodukty a analýza cenových hladin biopotravin ve vybraných evropských státech ve srovnání s konvenčními potravinami

4.2.1 Česká republika

Český trh s biopotravinami zažívá v posledních letech exponenciální růst. Češi za biopotraviny utrácejí každý rok vyšší částku. V loňském roce dosáhla nejvyššího růstu za poslední roky. Česká republika je v této oblasti stále poměrně daleko za evropským průměrem, nicméně má velký potenciál pro další rozvoj. V roce 2016 činila průměrně utracená částka za biopotraviny na obyvatele v ČR 213 Kč, zatímco v EU to bylo 54 eur. V Česku dosáhl podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů hodnoty 0,81 %, v Evropské Unii přesahuje v průměru tento podíl 6,2 %. Čeští spotřebitelé nakoupí nejvíce biopotravin v maloobchodních řetězcích (46 %, 1,04 mld. Kč v roce 2015), dále pak v drogistických zejména v dm drogerii (15 %, 330 mil. Kč) a až poté v prodejnách zdravé výživy (14 %, 321 mil. Kč). Zvýšený prodej biopotravin byl zaznamenán v posledních letech přímo z farem a prostřednictvím e-shopů. (MZe, 2016)

Graf 5 Vývoj organického podílu na celkovém trhu s potravinami v ČR v letech 2005-2015 (%)

Zdroj: vlastní zpracování (MZe, 2016)

V roce 2015 činil celkový obrat s biopotravinami přibližně 3,73 miliardy Kč, což znamená o půl miliardy více než v roce předchozím. Z této hodnoty utratili čeští spotřebitelé přibližně 2,25 miliardy Kč. Zbývající biopotraviny šly na vývoz, zejména do států EU. Nejvíce dlouhodobě prodávanými potravinami z ekologického zemědělství jsou v České republice

zpracované potraviny typu dětských výživ, čaje a kávy, mléko a mléčné výrobky, ale také ovoce a zelenina. Objem biopotravin, které byly dovezeny na český trh ze zahraničí maloobchodními řetězci a distributory se oproti předcházejícím rokům snížil (tvořil 39 %). Avšak objem biopotravin dovezených firmami mající zároveň vlastní produkci, se naopak objem dovozu zvýšil na 62 % oproti předcházejícím letům zvýšil. (MZe, 2016)

V České republice se poptávka po biopotravinách začíná neustále zvyšovat. Nicméně nabídka potravin v bio kvalitě v případě maloobchodních řetězců není stále zastoupena ve všech oblastech jako je tomu u ostatních států v rámci prováděného výzkumu. Z důvodu nedostupnosti některých biopotravin zařazených do výzkumu byl v České republice prováděn výzkum nejdříve v supermarketu Tesco a následně v Hypermarketu Globus ve městě Liberec. Nabídka potravin z ekologického zemědělství byla lépe zastoupena v obchodě Globus, který byl pro výzkum lepším zdrojem dostupných dat. V hypermarketech Globus tvoří sortiment biopotravin více než 3 % z celkové nabídky potravin. Nejlevnější dostupná varianta potravin konvenční kvality byla zastupována nejvíce vlastní značkou obchodu Korrekt. Výrobky označené s tímto označením zaručují kvalitu za nejnižší ceny. Biopotraviny byly k dostání nejčastěji od značky Alnatura, dále pak Bio nebo a CountryLife. Ve výše zmíněných obchodech však nebyly k dostání 4 potraviny v bio kvalitě. Z toho 2 potraviny byly z výzkumu vyřazeny úplně. Jednalo se o kávu a losos. Dalšími 2 potravinami byly ementál a salám. (Globus, 2017)

Jelikož má Česká republika svoji vlastní měnu pro potřeby práce bylo nutné převést CZK na EUR podle platného kurzu ČNB. Výzkum v ČR byl prováděn k 20. 6. 2017, kdy byl kurz 0,03803 CZK/EUR. (ČNB, 2017)

Tabulka 9 Cena konvenčních a bio potravin v ČR

Česká republika, Liberec, Globus, červen 2017 (EUR)					
Potravina	Konvenční	Bio	Rozdíl	Rozdíl v %	Jednotka
Chléb	0,92	2,27	1,36	148	kg
Vejce	1,52	3,80	2,28	150	ks (10)
Máslo	5,61	13,92	8,31	148	kg
Olej olivový	9,08	9,81	0,73	8	l
Mouka	0,41	1,48	1,06	257	kg
Rýže	0,79	3,00	2,21	278	kg
Špagety	0,65	1,25	0,60	94	kg
Mléko	0,68	1,14	0,46	67	l
Jogurt bílý	1,21	3,53	2,32	192	kg
Ementál	6,65	11,37	4,72	71	kg
Mozzarella	3,92	10,92	7	178	kg
Salám	7,95	14,20	6,25	79	kg
Čaj ovocný	0,95	1,86	0,92	97	ks (25)
Marmeláda	3,61	6,33	2,72	75	kg
Med	6,72	10,79	4,07	61	kg
Kečup	0,86	4,56	3,72	447	kg
Banán	1,10	1,90	0,80	73	kg
Brambory	0,55	1,14	0,59	107	kg

Zdroj: vlastní sběr dat

Chléb

Obrázek 10 Chléb bio v ČR

Jako nejlevnější varianta konvenčního chleba v obchodě Globus byl vypořádan chléb šumavský o hmotnosti 1200 g. Kilogram takového chleba přišel spotřebitele po přepočtení na 0,92 EUR. Bio chléb byl v obchodě nabízen pouze od značky Alnatura v různých balených variantách o hmotnosti 250 g nebo 500 g. K dostání byly následující druhy – pšeničný, žitný, bílkovinový a s dýňovými semínky. Po přepočtu se cena v bio kvalitě rovnala hodnotě 2,27 EUR/kg. Lze zaznamenat rozdíl o 1,36 EUR/kg, což představuje 148 %.

Vejsce

V obchodním řetězci Globus v Liberci byla vejce z konvenčního zemědělství nejlevněji k dostání za cenu 1,52 EUR/10 ks. Balení vajec v bio kvalitě značky Bio Nature od výrobce Schubert obsahovalo pouze 6 ks vajec. Po přepočtení na 10 ks vycházela cena na 3,80 EUR, což znamená vyšší cenu o 2,28 EUR (150%) oproti konvenční variantě.

Obrázek 11 Vejce bio v ČR

Máslo

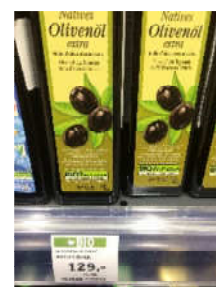

Obrázek 12 Máslo bio v ČR

Nejnižší cena konvenčního másla byla zjištěna od značky Madeta v balení o hmotnosti 250 g. Kilogram jihočeského másla vyšel na 5,61 EUR. V bio kvalitě bylo prodáváno máslo pouze od značky Milko o hmotnosti 150 g. Cena za kilogram takového másla byla přepočtena na 13,92 EUR. Jedná se o rozdíl 8,31 EUR (148%).

Olivový olej

V případě olivového oleje byl v obchodě Globus registrován nejnižší cenový rozdíl mezi potravinou konvenční a biopotravinou. Nejlevnější olivový olej konvenční kvality od značky Ballester byl v obchodě nabízen o objemu 750 ml, jehož cena po přepočtení na 1 l byla 9,08 EUR. Zatímco v bio kvalitě byl olivový olej k dostání nejlevněji od německé značky Alnatura v lahvích o objemu 500 ml. Po přepočtení stál litr bio olivového oleje 9,81 EUR, což znamená vyšší hodnotu o pouhých 0,73 EUR/l (8%).

Obrázek 13 Olej bio v ČR

Mouka

Obrázek 14 Mouka bio v ČR

Nejlevnější pšeničná mouka konvenční kvality byla evidována u vlastní značky obchodu Korrekt, přičemž kilogram vyšel na 0,41 EUR. Pšeničná mouka pocházející z ekologického zemědělství byla k dostání od značky BIO Harmonie. Kilogram této mouky po přepočtení vyšel na 1,48 EUR, z čehož lze vyčíst více než trojnásobný rozdíl. Konkrétně o 1,07 EUR/kg, což představuje 257 %.

Rýže

V obchodě Globus byla zaznamenána nejnižší cena dlouhozrnné rýže konvenční kvality od vlastní značky obchodu Korrekt, jejíž kilogram vyšel spotřebitele na 0,79 EUR. Dlouhozrnná rýže v bio kvalitě byla nabízena nejlevněji od značky Alnatura v balení o hmotnosti 1000 g za přepočtenou cenu 3 EUR. Lze pozorovat druhý nejvyšší cenový rozdíl mezi konvenční a bio potravinou v rámci prováděného výzkum v České republice v obchodě Globus, konkrétně o 2,21 EUR/kg (278%).

Obrázek 15 Rýže bio v ČR

Špagety

Obrázek 16 Špagety bio v ČR

Balení špaget od značky Korrekt o hmotnosti 500 g bylo vyhodnoceno jako nejlevnější varianta v případě konvenční kvality. Po přepočtení se jejich cena rovnala hodnotě 0,65 EUR/kg. Bio špagety byly v obchodě Globus reprezentovány značkou Alnatura v balení o hmotnosti 400 g, jejichž cena po přepočtení na kilogram byla 1,25 EUR. Jedná se o rozdíl 0,60 EUR/kg, což představuje 94 %.

Mléko

Obrázek 17 Mléko bio v ČR

Čerstvé mléko s obsahem tuku 3,5 % bylo nejlevněji k dostání od značky Korrekt v plastové lahvi o objemu 1 l za cenu 0,68 EUR. Mléko v bio kvalitě nabízel obchod Globus nejlevněji od českého výrobce Olma, které vyšlo na 1,14 EUR/l. Bio mléko tak stálo o 0,46 EUR/l (67 %) více než mléko z konvenčního zemědělství. Z tohoto zjištění byl vyzorován třetí nejnižší cenový rozdíl mezi konvenční a biopotravinou v případě výzkumu v České republice.

Jogurt bílý

Nejlevnější bílý jogurt konvenční kvality byl zaznamenán od značky Korrekt v balení o hmotnosti 400 g, jehož cena po přepočtení na kilogram byla 1,21 EUR. V bio kvalitě byl prodáván bílý jogurt pouze od českého výrobce Olma v kelímku o hmotnosti 150 g. Kilogram takového jogurtu vyšel spotřebitele na 3,53 EUR, což znamená rozdíl o 2,32 EUR/kg (192 %).

Obrázek 18 Jogurt bílý bio v ČR

Ementál

Obrázek 19 Ementál konvenční v ČR

V obchodě Globus byl k dispozici sýr ementál pouze v konvenční kvalitě. Nejnižší cena byla zpozorována od značky Korrekt v balení o hmotnosti 400 g. Kilogram ementálu tak přišel na 6,65 EUR. Ementál v bio kvalitě se prodává v České republice pouze ve specializovaných obchodech s biopotravinami, a to v balení po plátcích nebo krájený vcelku. Ementál je na českém trhu dostupný od značek Naše BIO, Bio Style či Amálka. Cena ementálu se u těchto obchodníků pohybovala po přepočtení okolo 11,37 EUR/kg. Z toho vyplývá, že sýr ementál z ekologického zemědělství vyjde české spotřebitele draž o 4,72 EUR (71%). (Bio info, 2017)

Mozzarella

Nejlevnější varianta mozzarely v konvenční kvalitě byla zaregistrována u značky Korrekt v balení o hmotnosti 220 g. Kilogram po přepočtení přišel spotřebitele na 3,92 EUR/kg. V bio kvalitě byla prodávána v obchodě Globus mozzarella pouze od značky Goldsteig v balení o hmotnosti 125 g. Po přepočtení vycházela cena bio mozzarely na 10,92 EUR/kg. Lze pozorovat rozdíl o 7 EUR/kg, což představuje 178 %.

Obrázek 20 Mozzarella bio v ČR

Salám

V České republice v obchodě Globus byl nabízen salám tvrdého typu (vysočina) nejlevněji od značky Korrekt v balení o hmotnosti 200 g, přičemž za kilogram byla cena přepočtena na 7,95 EUR. Salám z ekologického zemědělství bohužel nebyl v obchodě Globus k dostání. Nicméně lze sehnat bio salám tvrdého typu (vysočina, lovecký salám) v České republice z masny Kmotr s označením Jsem BIO ve velkoobchodě Makro nebo v maloobchodní síti prodejen Hruška, Brněnka

Obrázek 21

Vysočina bio v ČR a Enapo. Cena takového salámu se v tomto případě po přepočtení pohybuje kolem 14,20 EUR/kg, což znamená rozdíl oproti konvenční variantě o 6,25 EUR (79%).

Čaj ovocný

Nejnižší cena ovocného čaje v obchodě Globus byla spatřena u značky Zlatý šálek v balení po 20 sáčcích. Cena čaje po přepočtení na 25 ks byla spočítána na 0,95 EUR. Ovocný čaj v bio kvalitě byl nejlevněji dostupný od německé značky Alnatura, jež byl určen zejména pro děti. Jeho cena za 25 ks se rovnala 1,86 EUR. Lze pozorovat rozdíl o 97 %, bio čaj tak vyšel spotřebitele o 0,97 EUR/25 ks draž.

Obrázek 22 Čaj bio v ČR

Marmeláda

Obrázek 23

Marmeláda bio v ČR Jako nejlevnější varianta byl vyhodnocen v obchodě Globus v Liberci Mančín ovocný džem od značky Nova, který byl prodáván ve sklenici o hmotnosti 420 g. Jeho cena po přepočtení na kilogram byla 3,61 EUR. V době výzkumu byla k dostání jahodová či borůvková marmeláda v bio kvalitě od značky Alnatura ve sklenici o hmotnosti 420 g, jejíž cena po přepočtení na kilogram byla 6,32 EUR. Z toho vyplývá rozdíl mezi konvenční a bio potravinou 2,72 EUR (75 %).

Med

Nejnižší cena lučního medu byla zaregistrována od značky Medokomerc ve sklenici o hmotnosti 900 g. Po přepočtu stál kilogram medu 6,72 EUR. V bio kvalitě byl v obchodě Globus nabízen med pouze lesní či akátový od značky Alnatura v dávkovací lahvi o objemu 350 g. Kilogram takového medu

Obrázek 24 Med bio v ČR

vyšel spotřebitele na 10,79 EUR. Cena bio medu byla vyšší o 4,07 EUR/kg (61%), což představuje druhý nejnížší rozdíl v rámci výzkumu v obchodě Globus v České republice.

Kečup

Obrázek 25 Kečup bio v ČR

Nejlevnější konvenční kečup byl zaznamenán od značky Korrekt o hmotnosti 990 ml. Litr takového kečupu se rovnal hodnotě 0,83 EUR. Kečup pocházející z ekologického zemědělství byl v obchodě Globus prodáván pouze od značky Alnatura ve sklenici o hmotnosti 500 ml, přičemž cena za litr byla přepočtena na 4,56 EUR. Bio kečup stojí o neuvěřitelných 3,72 EUR/l (447%) více než kečup konvenční kvality.

Jedná se tak o nejvyšší rozdíl v rámci celého výzkumu i v případě ostatních zemí.

Banán

Kilogram konvenčních banánů Chiquita stál v době prováděného výzkumu v obchodě Globus po převedení na 1,10 EUR. V bio kvalitě byl prodáván kilogram banánů za 1,90 EUR. Lze pozorovat rozdíl o 0,80 EUR/kg (73%).

Brambory

Konvenční brambory byly prodávány v balení o hmotnosti 2 kg. Cena kilogramu brambor byla přepočtena platným kursem ČNB na 0,55 EUR. Brambory v bio kvalitě přišly české spotřebitele v obchodě Globus na 1,14 EUR/kg, což znamená vyšší cenu o 0,59 EUR/kg (107 %).

Shrnutí

Z výzkumu v obchodě Globus v České republice vyplynula skutečnost, že veškeré biopotraviny byly dražší než potraviny konvenční kvality. Jako nejdražší potraviny

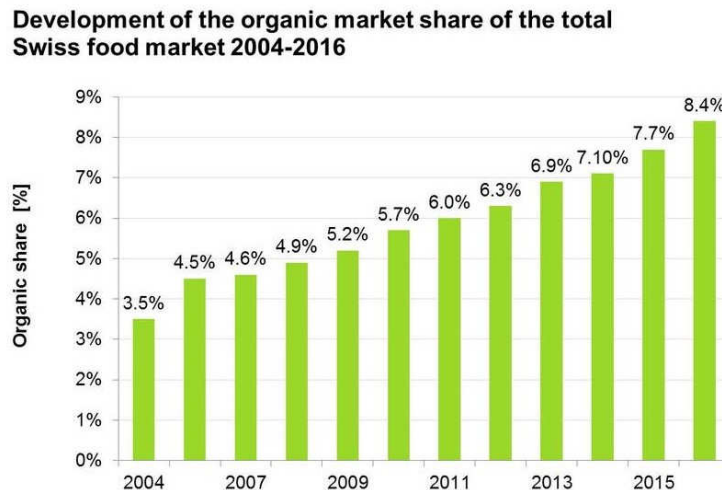
pocházející z ekologického zemědělství v porovnání s potravinami konvenčními byly zaznamenány **kečup, rýže a mouka**. U bio kečupu byl zjištěn více než čtyřnásobný rozdíl, konkrétně byl o 447 % dražší. Dlouhozrnná rýže konvenční kvality byla levnější o 278 % než bio rýže. Pšeničná mouka v bio kvalitě představovala pro české spotřebitele v obchodě Globus vyšší cenu o 257 %. Nejnižší a zároveň nepřekvapivější rozdíl byl zjištěn u **olivového oleje**, kdy cena v případě konvenční kvality byla pouze o 8 % nižší než u alternativy bio. Druhý nejnižší rozdíl byl zpozorován u lučního **medu**, konkrétně 61 %. Nicméně to mohlo být způsobeno i faktem, že v bio kvalitě byl k dostání pouze med lesní či akátový. Med luční nebyl v obchodě Globus bohužel k dispozici. Další potravinou, kde byl celkově zjištěn třetí nejnižší cenový rozdíl bylo **mléko**. Cena mléka v bio kvalitě byla oproti konvenční variantě dražší pouze o 67 %. Prostřednictvím prováděného šetření bylo dále zjištěno, že některé biopotraviny v obchodě Globus nebyly k dostání vůbec. Konkrétně se jednalo o sýr ementál, salám, losos a kávu. Z tohoto důvodu bylo nutné pro určení rozdílu čerpat z jiných zdrojů. Ementál a salám v bio kvalitě byly nalezeny v jiných obchodech, zejména specializovaných na biopotraviny či internetové obchody. Káva z ekologického zemědělství je v České republice k sehnání zejména v DM drogeriích. Balení uzeného lososa nebylo nalezeno v žádném supermarketu či specializovaném obchodě na biopotraviny.

4.2.2 Švýcarsko

V roce 2016 se podíl ekologických potravin na celkovém trhu s potravinami ve Švýcarsku opět prudce zvýšil a nyní činí 8,4 %. Zvláště potěšující je nadprůměrný vývoj v západním Švýcarsku, kde bylo dosaženo největšího růstu tržního podílu 8,0 %. To se projevuje také v růstu příjmů, který je značně nad průměrem, a to na úrovni 14,7 %. Nejvýznamnější segment s prodejem 1,250 miliard švýcarských franků zastávají čerstvé produkty. Největší podíl na trhu tvoří vejce konkrétně 25,5 %, dále zelenina 21,2 % a čerstvý chléb s 20,7 %. Největšími prodejními faktory na trhu s ekologickým zemědělstvím zůstávají mléčné výrobky, které společně se sýrem představují prodej 314,4 milionu CHF. (Bio Suisse, 2017)

Švýcarský ekologický trh zažil i v předchozích letech dynamický růst, avšak růst od roku 2015 do roku 2016 činil 7,8 % (2015: 5,2%). V roce 2016 činil maloobchodní prodej 2,23 miliard EUR, zatímco v roce 2015 to bylo 2,17 miliard EUR. Podle údajů společnosti AC Nielsen (kromě ekologických specializovaných maloobchodů, přímého marketingu a prodejem slev) dosáhl ekologický trh tržního podíl ve výši 8,4 % (graf č. 6). (Bio Suisse, 2017)

Graf 6 Vývoj organického podílu na celkovém trhu s potravinami ve Švýcarsku v letech 2004-2016 (%)

Zdroj: Bio Suisse. Graf: FiBL

Podle posledních údajů 51 % všech švýcarských spotřebitelů nakupovalo ekologické produkty několikrát týdně. Spotřeba na jednoho obyvatele se v roce 2016 zvýšila na 275 EUR. S tržním podílem 44,6 % zůstal Coop lídrem v oblasti prodeje ekologických výrobků, následoval Migros (32,3%) a specializované organické maloobchodní prodejny (10,9%). Společnost Bio Suisse poznamenala, že počet zemědělských podniků se v roce 2016 zvýšil a že ekologický podíl na celkové zemědělské půdě je nyní 13,4 %. (Bio Suisse, 2017)

Tato země si velice zakládá na svých domácích produktech a upřednostňuje je tak před ostatními z jiných zemí. Naprostá většina lidí ve Švýcarsku jsou vlastenci a mají rádi vysoce kvalitní potraviny, za které jsou ochotni zaplatit. V tomto případě pro ně peníze nehrají žádnou roli. Vědí, že si pochutnají a nesnaží se na potravinách šetřit. Pro výzkum k diplomové práci byl zvolen supermarket ALDI ve městě Laussane, které má přes 130 000 obyvatel. Společnost ALDI SUISSE stanovuje jasně definované požadavky na výrobu a zpracování potravin. Velká část jejich sortimentu je tedy ze Švýcarska. Díky tomu lze zakoupit nejen originální produkty švýcarské kvality, ale také produkty, které jsou šetrné k životnímu prostředí a ochraně zvířat. Vysoká hodnota jejich zemědělských produktů je nejprve vyznačena značkou SUISSE GARANTIE. Přijímají pouze produkty, které splňují jasně definovaná kritéria zaručující nepřetržitý a nezávislý systém kontroly a certifikace. (Aldi Suisse, 2017)

Nabídka biopotravin v tomto obchodě nebyla příliš široká, což bylo zjištěno až po vstupu do obchodu. Výběr biopotravin byl tedy značně omezen. V obchodě se hůře orientovalo, regály zde byly zvláště uspořádané. Například vejce byla k nalezení a na místě, kde by je člověk vůbec nehledal. Nicméně po dotazu směrem k obsluze, byl problém vyřešen. Všechny druhy biopotravin v obchodě byly k nalezení mezi klasickými konvenčními potravinami, nebyly tedy pohromadě či oddělené speciálním koutkem zdravé výživy. Většina biopotravin zde byla opatřena národní značkou Nature Suisse Bio. Další alternativou ekologického zemědělství byly potraviny se štítkem Nature Aktiv. Ceny výrobků byly uvedeny v národní měně, tedy ve švýcarských francích. Pro účely práce bylo nutné převést švýcarské franky na eura platným kursem. V době výzkumu, tedy k 13.6. 2017 byl kurs 0,9207 EUR/1CHF.

Obrázek 26 Národní značka Nature Suisse Bio a značka Natur Aktiv v obchodě Aldi

Zdroj: Aldi Switzerland

Tabulka 10 Cena konvenčních a bio potravin ve Švýcarsku

Švýcarsko, Laussane, Aldi, červen 2017 (EUR)					
Potravina	Konvenční	Bio	Rozdíl	Rozdíl v %	Jednotka
Chléb	2,01	3,66	1,65	83	kg
Vejce	2,02	3,12	1,10	55	ks 10
Máslo	9,40	13,24	3,84	41	kg
Olej olivový	5,94	12,26	6,33	107	l
Mouka	0,82	1,37	0,55	67	kg
Rýže	1,45	3,02	1,57	108	kg
Špagety	0,82	2,38	1,56	190	kg
Mléko	1,10	1,46	0,37	34	l
Jogurt bílý	1,56	2,20	0,64	41	kg
Ementál	13,26	17,40	4,14	31	kg
Mozzarella	7,28	12,16	4,88	67	kg
Salám	27,50	45,90	18,40	67	kg
Čaj ovocný	1,10	1,48	0,39	36	ks 25
Marmeláda	5,18	6,21	1,03	20	kg
Med	6,43	10,66	4,24	66	kg
Kečup	1,28	2,15	0,87	68	kg
Banán	1,37	3,17	1,80	131	kg
Brambory	1,27	2,45	1,07	93	kg

Zdroj: vlastní sběr dat

Chléb

Obrázek 27 Chléb bio ve Švýcarsku

Jako zástupce v oblasti pečiva byl vybrán chléb. V obchodě ALDI byly k dostání 4 druhy chleba v konvenční kvalitě – pain paysante (selský chléb), pain croustillant (křupavý chléb), pain aux 6 céréales (vícezrnný chléb) a pain bis (pšeničný chléb). Poslední zmiňovaný byl nejlevnější variantou a z tohoto důvodu byl vybrán pro výzkum. Jeho cena vycházela po přepočtení na 2,01 EUR za kg. V bio kvalitě byl k dostání chléb žitný, celozrnný, s dýňovými a slunečnicovými semínky se značkou Nature Suisse Bio. Všechny varianty byly za stejnou cenu, a to za 3,66 EUR za kg. Oproti

konvenční variantě je zde viditelný značný rozdíl, konkrétně o 1,65 EUR, což představuje rozdíl o 83 %.

Vejece

V obchodě byla nabízena vejce dvou druhů, a to z venkovního chovu označeny kódem 1 a z chovu v halách s kódem 2. Stejně jako u nás jsou samozřejmě dražší variantou prvně zmiňované. Nejlevnější cena u konvenční varianty byla ve zmiňovaném obchodě 2,02 EUR za 10 ks vajec. Vejce z ekologického chovu, která se značí kódem 0 mají samozřejmě nejvyšší kvalitu. U bio vajec od značky Nature Suisse Bio vycházela cena za 10 ks na 3,12 EUR, což znamenalo rozdíl o 55 %.

Obrázek 28 Švýcarská vejce z ekologického a venkovního chovu

Máslo

V rámci obchodní sítě ALDI v Lausanne byla k dostání pouze 1 varianta másla klasického másla, a to v kostce o hmotnosti 250 g. Zatímco bio máslo bylo prodáváno v kostce o hmotnosti 200 g. V případě obyčejného másla vyšla cena za kilogram na 9,40 EUR, zatímco ekologická varianta stála 13,24 EUR. Rozdíl mezi potravinou konvenční a bio je v případě másla o 3,84 EUR, což vyjadřuje procentuální rozdíl 41 %.

Obrázek 29 Máslo bio ve Švýcarsku

Olej olivový

Obrázek 30 Olivový olej bio ve Švýcarsku

Jednou ze švýcarských potravin, kde lze zaznamenat největší rozdíl mezi konvenční a bio kvalitou je právě olivový olej. Porovnáván byl extra panenský olivový olej. Cena 1 litru u konvenčního produktu byla 5,94 EUR. V případě biopotravin byl v nabídce pouze extra panenský řecký olivový olej KLOSTER TOPLOU v lahvi o objemu 750 ml, jehož cena se v obchodě vyšplhala až na 12,26 EUR. To znamená více jak dvojnásobný rozdíl (107 %), konkrétně o částku 6,33 EUR.

Mouka

Pro porovnání cenových hladin byla vybrána klasická bílá pšeničná mouka. Cenový rozdíl v tomto případě není tak velký jako v jiných případech. Cena 1 kg konvenční mouky od firmy Sonnensstrahl v obchodě stála 0,82 EUR. Mouka z ekologického zemědělství značky Nature Suisse Bio vyšla na 1,37 EUR/kg. Bio mouka stojí o 0,55 EUR více, což udává rozdíl o 67 %.

*Obrázek 31
Mouka
konvenční ve
Švýcarsku*

Rýže

*Obrázek 32 Rýže
konvenční ve
Švýcarsku*

Pro porovnání byla zvolena dlouhozrnná rýže. Na rozdíl od mouky lze u této potraviny pozorovat rozdíl dvojnásobný. Klasická rýže od italské firmy Alino stála v obchodě 1,45 EUR/kg. Zatímco cena za kilogram bio rýže opět švýcarské značky Nature Suisse Bio byla 3,02 EUR. Konvenční rýže byla tak více než dvakrát dražší oproti rýži bio.

Špagety

V obchodě byly nalezeny jako nejlevnější konvenční varianta italské špagety od společnosti Regano, jejichž cena za kilogram byla 0,82 EUR. V bio kvalitě jsou zákazníkům dostupné tři druhy těstovin. Jedná se špagety, penne a fusilli od značky Natur Aktiv jejichž cena vycházela na 2,38 za 1 kg. Oproti konvenční variantě se jedná o rozdíl 1,56 EUR/kg, což znamená skoro trojnásobný rozdíl (190 %). V rámci výzkumu ve Švýcarsku se tak jedná o největší rozdíl mezi konvenční a bio potravinou.

*Obrázek 33 Těstoviny bio ve
Švýcarsku*

Mléko

*Obrázek 34 Mléko bio a
konvenční ve Švýcarsku*

Ve Švýcarském ALDI bylo v nabídce pouze čerstvé pasterizované mléko s obsahem tuku 2,5 %. V případě mléka lze zaznamenat nejnižší cenový rozdíl, a to o pouhých 0,36 EUR. Cena za litr mléka v bio kvalitě vyjde zákazníka v tomto obchodě na 1,46 EUR, zatímco za konvenční mléko od značky Milfina

zde zaplatí 1,10 EUR. Mléko z ekologického chovu je tak o 34 % dražší než obyčejné mléko, což pro spotřebitele nepředstavuje velký rozdíl.

Jogurt bílý

*Obrázek 35
Jogurt bílý bio ve
Švýcarsku*

Tento produkt je další ze základních potravin ve Švýcarsku, který byl vybrán pro praktickou část práce. Nechyběl tedy ani ve výše zmiňovaném obchodě. Cena obyčejného bílého jogurtu značky Milfina vyšla na 1,56 EUR za kilogram. Bílý jogurt bio značky Nature Suisse Bio stál 2,20 EUR/ kg, což je o 0,64 EUR více než u konvenční varianty. Kromě bílého jogurtu byly nabízeny v bio kvalitě také různé ovocné alternativy.

Ementál

Sýr Ementál je ve Švýcarsku velice populárním, proto nesmí chybět v seznamu zkoumaných potravin. U obou alternativ byly srovnávány sýry, zrající alespoň 4 měsíce. Ementál od značky D'UOR v případě konvenční kvality stál 13,26 EUR/kg. Ementál jako produkt z ekologického zemědělství opět značky Nature Suisse Bio vyšel na 17,40 EUR/kg. V procentuálním vyjádření se jedná o jeden z nejnižších rozdílů v rámci sledované země, konkrétně o 31 %.

*Obrázek 36
Ementál
konvenční a bio
ve Švýcarsku*

Mozzarella

*Obrázek 37 Mozzarella
bio ve Švýcarsku*

Další z velice oblíbených sýrů moderní doby, který nechyběl v nabídce potravin obchodu ALDI. Podobně jako u předchozího produktu nacházíme i zde výrazný rozdíl v porovnání mezi konvenční a bio variantou. Mozzarella zde byla prodávána v sáčku po 125 g. Cena mozzarely pocházející z konvenčního zemědělství od značky Zügger pak vycházela 7,28 EUR/kg. V bio kvalitě byla mozzarella zastoupena značkou Nature Suisse, která stála 12,16 EUR/kg. Rozdíl v ceně je tedy výrazný, a to o 4,88 EUR za kilogram. Lze tedy konstatovat, že bio mozzarella byla o 67 % dražší.

Salám

Obrázek 38 Salám bio ve Švýcarsku

Pro výzkumnou část práce byl zvolen salám tvrdého typu, nikoli šunka. V obchodě byly k dostání varianty v baleních po 100 g. Po přepočtu na kilogram byla cena salámu v konvenční kvalitě 27,50 EUR. Tento salám pocházel od výrobce Alpina, zatímco v bio kvalitě značky Nature Suisse Bio vyšel kilogram takového salámu na 45,90 EUR. Jedná se tedy o výrazný rozdíl, konkrétně o 18,40 EUR, což znamená rozdíl o 67 %.

Čaj ovocný

Obrázek 39 Čaj bio ve Švýcarsku

Jako další potravina pro přípravu nápoje byl vybrán ovocný čaj. V případě konvenční varianty nebyl s dostupností výrobku problém a byl zde nabízen čaj za 1,10 EUR za 25 sáčků. Nicméně v bio kvalitě nebyl ovocný čaj k dostání. Alternativou byl pouze čaj heřmánkový, šípkový či fenyklový v balení o 20 sáčcích. Po přepočtení na 25 ks vyšla cena bio čaje na 1,48 EUR. Jednalo se tedy o rozdíl oproti konvenčnímu čaji o 0,38 EUR. Obyčejný čaj tak vychází levněji oproti bio variantě o 36 %.

Marmeláda

Ze sladkých pochutin byla do výzkumu zařazena marmeláda, která byly k dostání v obou případech ve sklenicích o hmotnosti 340 g. Vybírat bylo možné z různých druhů – jahoda, malina, borůvka, švestka, meruňka či třešeň. Nejlevnější varianta z konvenčního zemědělství od značky Gourmet vyšla na 5,18 EUR/kg. Oproti tomu marmeláda

Obrázek 40 Marmeláda konvenční a bio ve Švýcarsku

z ekologického zemědělství značky Nature Suisse Bio přišla spotřebitele švýcarského obchodu ALDI na 6,21 EUR/kg, což znamená vyšší cenu o 20 %.

Med

Jako další sladká potravina byl do výzkumu zařazen med, konkrétně luční. V bio kvalitě nebyl ani jiný druh medu k dostání. Cena konvenčního medu byla 6,43 EUR/1 kg. Zatímco v bio kvalitě přišel kilogram medu značky Nature Suisse Bio spotřebitele švýcarského obchodu ALDI na 10,66 EUR. Pozorujeme tedy rozdíl o 4,24 EUR/kg (66 %). Nicméně Švýcarsko je mimo jiné velice známé pro svou vlastní výrobu medu. Mnoho místních obyvatel si med vyrábí doma, tudíž ho v obchodech tolik nevyhledává.

Obrázek 41 Med bio ve Švýcarsku

Kečup

Obrázek 42 Kečup bio ve Švýcarsku

V obchodě byly k dostání 2 varianty konvenčního kečupu, a to od značky Delikata a Heinz. První zmiňovaná značka byla levnější a vyšla na 1,28 EUR/l. V případě této značky byly nabízeny tři druhy kečupu, a to jemný, ostrý a light. V bio kvalitě byl k dostání kečup o hmotnosti 560 g značky Nature Bio Suisse, jehož cena po přepočtení vycházela na 2,15 EUR/l. Jedná se o rozdíl 0,87 EUR/l (68 %).

Banán

Jako zástupce ze skupiny ovoce byl vybrán pro výzkum banán. Kilogram obyčejného banánu stál v tomto obchodě 1,37 EUR. V bio kvalitě byl banán samozřejmě dražší a vyšel na 3,17 EUR/kg. Jednalo se o produkt spravedlivého obchodu, který nesl štítek FAIRTRADE. V rámci výzkumu to znamenalo druhý největší rozdíl, a to o více než dvojnásobný rozdíl, konkrétně o 131 %.

Brambory

Ze skupiny zeleniny byly do výzkumu zařazeny brambory. Obyčejné brambory vyšly ve sledovaném obchodě ve Švýcarsku na 1,27 EUR za kilogram. Cena brambor v bio kvalitě pak vycházela 2,45 EUR/kg. Brambory v bio kvalitě jsou tak o 1,07 EUR/kg dražší než brambory z konvenčního zemědělství, což představuje téměř dvojnásobný rozdíl (93 %).

Shrnutí

Obecně lze říci, že veškeré konvenční potraviny ve Švýcarsku jsou dražší než biopotraviny. Není to nijak překvapivé zjištění, jelikož potraviny z ekologického zemědělství jsou

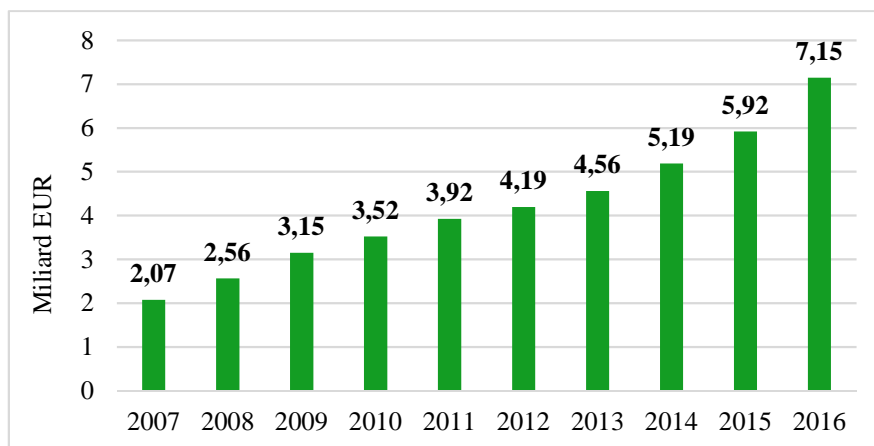
jednoznačně kvalitnější a neobsahují barviva či jiné chemické látky. Dalším pozitivem je výrazně lepší chuť. V rámci ekologického zemědělství se dodržují přísné podmínky na ochranu zvířat a ochranu životního prostředí. To samozřejmě znamená vyšší náklady než v případě konvenčního zemědělství, což se projevuje vyšší cenou biopotravin na trhu. Právě cena byla zkoumaným faktorem této diplomové práce, nikoli kvalita vybraných potravin.

Největší rozdíl mezi konvenční potravinou a biopotravinou ve švýcarském obchodě ALDI lze z prováděného výzkumu zaznamenat u **špaget, banánu a rýže**. Ve všech zmiňovaných případech se jedná o více než dvojnásobný rozdíl. U špaget byl zjištěn rozdíl téměř trojnásobný, tj. 190 %. Cena bio banánu byla vyšší o 131 % oproti konvenční variantě. V případě rýže se jednalo o rozdíl 108 %. Naopak nejnižší rozdíl mezi cenami lze spatřit u **marmelády, ementálu a mléka**. Z výzkumu vyplývá, že u marmelády byl mezi výrobky v konvenční a bio kvalitě zaznamenán rozdíl 20 %. U druhé zmiňované potraviny, tedy ementálu lze vidět, že cena konvenční varianty je nižší o 31 %. V případě obyčejného mléka z konvenčního zemědělství byla zjištěna nižší cena, a to o 34 % oproti mléku v bio kvalitě. Tyto rozdíly tedy nejsou tak závratné, aby si lidé nemohli dovolit koupit kvalitní biopotraviny.

4.2.3 Francie

Ekologická spotřeba ve Francii roste exponenciálně. V roce 2016 francouzští spotřebitelé vynaložili na nákup biopotravin přes 7 miliard EUR, což znamenalo ve francouzské historii rekord. Pro domácí spotřebu vynaložili francouzští obyvatelé v roce 2016 o 1,2 miliardy eur více než v roce 2015 (21,7 %). Od roku 2007, kdy společnost Agence Bio zaznamenala obrat ve výši 2 miliard eur, toto odvětví vzrostlo o 278 %. V roce 2015 zaznamenal ekologický trh rekordní růst o 731 milionů EUR oproti roku 2014. V roce 2016 se nákupy ekologických výrobků zvýšily o 1 228 milionů EUR oproti předchozímu roku, což znamená mnohem rychlejší nárůst oproti předcházejícímu roku. V letech 2007 až 2012 se sektor organického trhu zdvojnásobil, což znázorňuje níže uvedený graf č. 7. (Agence Bio, 2017)

Graf 7 Vývoj organického trhu ve Francii v letech 2007-2016 (mld. EUR)

Zdroj: Agence Bio, vlastní zpracování

Všechny distribuční kanály v zemi se potýkají se zvýšenými nákupy biopotravin. Jedná se o prodejny organických specialit (+ 23,7 %), supermarkety (+ 22,5 %), obchody řemeslníků (+ 19,2 %) a přímý prodej (+ 15,1 %). V roce 2016 byla hodnota nákupů potravinářských výrobků z ekologického zemědělství 7,147 miliard eur. Francouzští spotřebitelé utratili v roce 2016 nejvíce peněz za biopotraviny v maloobchodních řetězcích (3,024 mld. EUR), ve specializovaných obchodech na biopotraviny (2,497 mld. EUR) a prostřednictvím přímého prodeje (889 mil. EUR). (Agence Bio, 2017)

Strukturálně na trhu s biopotravinami bylo v roce 2016 vyrobeno více než polovina prodeje ekologických produktů v oblasti čerstvých produktů. Trh s čerstvým ovocem a zeleninou vzrostl o 33 % oproti roku 2015 a maloobchodní prodejny o 24 %. Ekologické produkty z Francie představují 71 % produktů konzumovaných v zemi. Polovina dovážených výrobků pochází ze zemí Evropské unie a polovina ze zbytku světa. Exotické produkty (banán, kakao, káva atd.) nebo čistě středomořské (olivy, citrusové ovoce apod.) tvoří 43 % dovozu. Přičemž Francie neprodukuje žádný nebo jen málo z těchto produktů. Navzdory silnější domácí poptávce prodávaly francouzské společnosti v roce 2016 ekologické produkty na vývoz v hodnotě 629 milionů eur (o 14 % více než od roku 2015). Vína představují 2/3 francouzského vývozu ekologických produktů, ale v roce 2016 se vyvíjejí další odvětví, jako jsou potraviny. (Agence Bio, 2017)

Francie je rájem pro labužníky. Francouzové si rádi dopřávají a vychutnávají vynikající jídlo s přáteli, a především bez spěchu. Tudíž jsou pro ně kvalitní potraviny velice důležitým faktorem při výběru a nešetří na nich. Francouzský trh nabízí opravdu hodně možností.

Biopotraviny jsou v této zemi velice rozšířené a snadno dostupné. Pro výzkum byl vybrán obchod Casino Supermarché ve francouzském městě Aix En Provence, které má 141 148 obyvatel (2012). Z hlediska struktury připomíná tento obchod supermarket Tesco v České republice. Jsou zde nabízeny produkty vlastní značky Casino, které jsou zpravidla i nejlevnější variantou. Produkty výše zmíněného obchodu mají oficiální označení kvality, které jsou vydané státem. Tyto značky potravinám garantují, že splňují velmi přísné specifikace. Jedním z nich je červený štítek, což znamená, že produkt má vlastnosti, které stanoví úroveň kvality, včetně chuti, která je odlišuje od podobných výrobků. Jedná se o národní značku, udělenou podle přísných kritérií a kontrol. Další zárukou je označení původu týkající se typických a autentických produktů zeměpisné oblasti. Nechybí zde ani garance certifikace shody, což značí, že produkt dodržuje zvláštní výrobní pravidla. Poslední značka se týká označování potravin ekologického zemědělství. V rámci obchodu Casino jsou biopotraviny označeny značkou Casino Bio, která potravinám zaručuje národní značku AB (Agriculture Biologique) pro ekologické zemědělství. Produkty Casino Bio tak obsahují nejméně 95 % složek z ekologického zemědělství v souladu s platnými předpisy.

Obrázek 44 Obchod Casino Super Marché ve Francii

Zdroj: Casino Supermarchés (2017)

Obrázek 43 Značka biopotravin v obchodě ve Francii

Zdroj: Casino Supermarchés, (2017)

Tabulka 11 Cena konvenčních a bio potravin ve Francii

Francie, Aix en Provence Casino Supermarché, červen 2017 (EUR)					
Potravina	Konvenční	Bio	Rozdíl	Rozdíl v %	Jednotka
Chléb	2,625	5,25	2,625	100	kg
Vejce	1,89	2,82	0,93	49	ks (10)
Máslo	5,48	7,96	2,48	45	kg
Olej olivový	4,72	9,5	4,78	101	l
Mouka	0,63	0,85	0,22	35	kg
Rýže	2,02	4	1,98	98	kg
Špagety	0,88	1,6	0,72	82	kg
Mléko	0,85	1,75	0,9	106	l
Jogurt bílý	1,1	1,25	0,15	14	kg
Ementál	8,52	13,37	4,85	57	kg
Mozzarella	6,4	8,24	1,84	29	kg
Salám	9,45	26	16,55	175	kg
Čaj ovocný	1,11	2,61	1,5	135	ks (25)
Marmeláda	3,11	5	1,89	61	kg
Med	6,76	12,82	6,06	90	kg
Kečup	1,19	3	1,81	152	kg
Banán	1,39	2,49	1,1	79	kg
Brambory	2,15	3,13	0,98	46	kg

Zdroj: Vlastní sběr dat

Chléb

Ačkoli ve Francii lidé dávají přednost v oblasti pečiva tradiční bagetě či croissantům, chléb je v obchodech také nabízen. V obchodě Casino Supermarché byly k dostání různé druhy chleba. Nejlevnější konvenční varianta chleba vyšla na 2,625 EUR/kg, zatímco bio chléb byl dvakrát dražší a stál 5,25 EUR/kg.

Obrázek 45 Chléb bio ve Francii

Vejce

Jako nejlevnější varianta vajec v případě konvenční kvality byly nabízeny vejce od výrobce Casino, které stály 1,89 EUR/10ks. V rámci výzkumu byl vybrán druh vajec M, tedy střední. Balení vajec v bio kvalitě vyšlo na 2,82 EUR/10 ks, což znamená rozdíl o 49 %.

Obrázek 46 Vejce bio ve Francii

Máslo

Obrázek 47 Máslo bio ve Francii

V případě másla byla také nejlevnější variantou v konvenční i bio kvalitě vlastní značka Casino. V obou případech bylo nabízeno máslo o hmotnosti 250 g. Cena obyčejného másla byla přepočtena na 5,48 EUR/kg. Zatímco bio máslo vyšlo spotřebiteli na 7,96 EUR/kg, vyjde tak draž o 2,48 EUR/kg (45 %).

Olivový olej

Tato potravina rozhodně nesmí ve francouzské kuchyni chybět. Možná i z tohoto důvodu byl olivový olej v obchodě Casino dostupný v mnoha variantách od různých výrobců. Prodával se nejčastěji v lahvích o objemu 0.75 l. Nejlevnější variantou však v obou případech byla opět vlastní značka Casino. Cena olivového oleje konvenční kvality byla 4,72 EUR/l. V bio kvalitě stál pak olivový olej dvakrát více, a to 9,5 EUR/l.

Obrázek 48 Olivový olej bio ve Francii

Mouka

Obrázek 49 Mouka konvenční a bio ve Francii

Nejlevnější pšeničná mouka pocházející z konvenčního zemědělství byla v obchodě nabízena za 0,63 EUR/kg od značky Casino. Bio mouka stejné značky stála 0,85 EUR/kg. Rozdíl je zde tedy velmi nízký, a to o pouhých 35 %. V rámci výzkumu tak mouka vychází jako třetí nejnižší rozdíl mezi konvenční potravinou a biopotravinou.

Rýže

Obrázek 50 Rýže bio ve Francii

V obchodě Casino byla k dostání v bio kvalitě pouze rýže basmati, nikoli dlouhozrnná. Obyčejná rýže basmati od značky Casino stála 2,02 EUR/kg, zatímco bio rýže basmati byla téměř dvakrát dražší. Znamenalo to rozdíl o 1,98 EUR/kg, tedy v procentuálním vyjádření 98 %.

Špagety

Nejlevnější špagety byly od značky Casino. Obyčejné špagety stály 0,88 EUR/kg, v bio kvalitě pak kilogram špaget vyšel na 1,6 EUR. Lze pozorovat rozdíl o 0,72 EUR/kg, což představuje 82 %.

Obrázek 51 Špagety bio a konvenční ve Francii

Mléko

Do výzkumu bylo zařazeno mléko čerstvé. Litř čerstvého mléka z konvenčního zemědělství byl nejlevněji zaznamenán od značky Casino a vyšel na 0,85 EUR. Cena bio mléka také od značky Casino byla 1,75 EUR/l, což značí více než dvojnásobný rozdíl (106 %).

Obrázek 52 Mléko bio ve Francii

Bílý jogurt

Nejnižší rozdíl ve Francii mezi konvenční a bio potravinou byl zaznamenán u bílého jogurtu. V obou případech obchod nabízel jogurty od značky Casino v balení po 4 ks, přičemž hmotnost jednoho kelímku byla 125 g. Cena obyčejného bílého jogurtu byla 1,1 EUR/kg, zatímco bio jogurt stál 1,25 EUR/kg. Lze tedy pozorovat rozdíl o 0,15 EUR/kg, což vyjadřuje vyšší cenu bio jogurtu o pouhých 14 %.

Obrázek 53 Jogurt bio ve Francii

Ementál

Obrázek 54 Sýr Ementál bio ve Francii

Sýr ementál na francouzských pultech určitě nesmí chybět. Nicméně sortiment tohoto druhu sýra v obchodě Casino nebyl příliš velký. Francouzové dávají přednost jejich vyhlášeným a specializovaným sýrárnám (Fromagerie), kde si mohou vybrat z daleko kvalitnějších druhů sýrů. Nejlevnější variantou ve vybraném obchodě byl sýr od

značky Casino, prodávány v baleních o hmotnosti 300 g. Cena sýru v konvenční kvalitě činila 8,52 EUR/kg. Ementál z ekologického zemědělství přišel spotřebitele na 13,37 EUR/kg, což představuje vyšší cenu o 4,85 EUR/kg (57%).

Mozzarella

Dalším sýrem zařazeným do výzkumu byla mozzarella, která je i ve Francii velmi oblíbená a patří k základním potravinám v domácnosti. Opět nejlevnější variantou v obou případech byla mozzarella od značky Casino, a to v baleních o hmotnosti 125 g. Bio mozzarellu bylo možné koupit za 8,24 EUR/kg, zatímco mozzarellu konvenční kvality o 1,84 EUR/kg méně (29 %). Jedná se tak o druhý nejnižší rozdíl ve Francii.

Obrázek 55 Mozzarella konvenční a bio ve Francii

Salám

Nabídka salámu v obchodě Casino zahrnovala převážně salám měkkého typu, tedy zejména šunky. Výzkum autorky se však zaměřoval na salám tvrdého typu, který byl nabízen v balení o hmotnosti 200 g. Nejlevnější konvenční variantou byla opět značka Casino. Cena tvrdého salámu konvenční kvality byla 9,45 EUR/kg. Jeho alternativa v bio kvalitě pak vyšla spotřebitele na 26 EUR/kg. Z toho vyplývá vysoký rozdíl, konkrétně o 16,55 EUR/kg, což představuje 175 %. Jedná se tak o položku, kde lze pozorovat druhý největší rozdíl mezi potravinami ve Francii.

Čaj ovocný

Obrázek 56 Čaj bio ve Francii

Ovocný čaj z konvenčního zemědělství byl nabízen v obchodě Casino v mnoha příchutích (lesní plody, jahoda, borůvka, malina). Jedno balení obyčejného čaje značky Casino, obsahovalo 25 sáčků a přišlo na 1,11 EUR. V bio kvalitě byl k dostání pouze čaj zelený či černý v balení po 20 ks, který stál po přepočtu na 25 ks 2,61 EUR. Jedná se o více než dvojnásobný rozdíl, kdy cena bio čaje je vyšší o 135 %.

Marmeláda

Nejlevnější variantou v obou případech byla opět značka Casino, která spotřebitelům nabízela marmeládu různých druhů jako třešeň, meruňka, jahoda, borůvka nebo pomeranč. Marmeláda byla k dostání ve sklenicích o hmotnosti 360 g nebo 370 g. Cena marmelády z konvenčního zemědělství byla 3,11 EUR/kg, zatímco bio marmeláda spotřebitele vyšla na rovných 5 EUR/kg. Marmeláda v bio kvalitě tak byla o 1,81 EUR/kg dražší, což se rovná 61 %.

Obrázek 57 Marmeláda bio a konvenční ve Francii

Med

Obrázek 58 Med bio ve Francii

Jako další sladká potravina zařazená do výzkumu byl zvolen med, konkrétně luční. Ve vybraném obchodě byla nejlevnější varianta medu značky Casino, a to po sklenicích o hmotnosti 500 g. Cena konvenčního medu byla 6,76 EUR/kg. Med v bio kvalitě stál téměř o polovinu více, a to 12,82 EUR/kg. Znamená to o 90 % více.

Kečup

V obchodě ve Francii byl nabízen nejlevnější kečup od značky Casino, a to ve třech variantách – jemný, ostrý a light. Kečup konvenční kvality stál 1,19 EUR/l. Bio kečup byl nabízen o objemu 280 g a po přepočtení vyšel na 3 EUR za litr. Pozorujeme tak rozdíl o 1,81 EUR/l. V procentuálním vyjádření to znamená, že bio kečup je dražší o 152 %. Jedná se o potravinu, která zaznamenala třetí největší cenový rozdíl mezi konvenční a bio kvalitou ve Francii.

Obrázek 59 Kečup bio ve Francii

Banán

Z ovoce byl do výzkumu zařazen banán, který byl ve francouzské obchodě Casino nabízen za 1,39 EUR/kg v případě konvenční kvality. Kilogram banánů v bio kvalitě stál v obchodě o 1,10 EUR/kg více, tedy 2,49 EUR/kg. Znamená to rozdíl o 79 %.

Brambory

Jako zástupce zeleniny byly vybrány brambory, které se prodávaly za cenu 2,15 EUR za kilogram u konvenční varianty. Brambory z ekologického zemědělství stály spotřebitele francouzského obchodu Casino 3,13 EUR/kg, což představuje rozdíl o 0,98 EUR/kg (46 %).

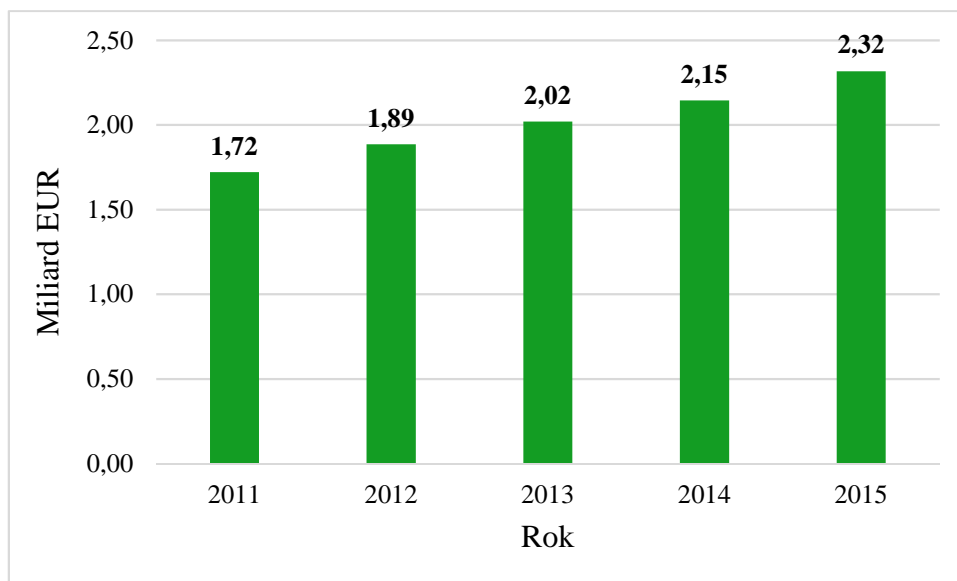
Shrnutí

Z prováděného výzkumu v obchodě Casino Supermarché ve Francii, lze konstatovat, že veškeré biopotraviny jsou dražší než potraviny z konvenčního zemědělství. Nejvyšší rozdíl v cenách byl zaznamenán u **salámu, kečupu a ovocného čaje**. Nejvyšší cenový rozdíl byl zjištěn u salámu, kde konvenční varianta byla levnější o 16,55 EUR/kg, tedy o 175 %. Další zmiňovanou potravinou vyjadřující velký rozdíl mezi cenami byl kečup. Jeho cena v případě bio varianty byla dražší o 152 %. Třetí nejvyšší rozdíl v cenách byl zaznamenán v případě ovocného čaje, a to o 135 %. Na druhé straně nejnižší rozdíl lze pozorovat u **bílého jogurtu, mozzarely a mouky**. U bílého jogurtu byla zaznamenán rozdíl mezi konvenční a bio variantou pouze o 14 %. Mozzarella v bio kvalitě stála o 29 % více než konvenční varianta. U mouky se jednalo o rozdíl 35 % mezi konvenční a bio potravinou.

4.2.4 Itálie

V roce 2016 dosáhly prodeje ekologických produktů v Itálii více než 3 miliardy EUR. Z toho 2,1 mld. EUR tvořil maloobchodní prodej. V roce 2011 což znázorňuje níže uvedený graf č. 8. Prodej biopotravin ve velkých maloobchodních prodejnách v roce 2016 zaznamenal růst téměř o 20 % oproti předchozímu roku, tento trend pokračoval i začátkem roku 2017. Výskyt ekologických produktů činí přibližně 3 % celkového zemědělsko-potravinářského sektoru. Mezi nejprodávanějšími potravinami v Itálii jsou vejce, rýže a těstoviny. V roce 2016 však došlo k pozoruhodnému nárůstu masa a vín, odvětví, která jsou kvantitativně nedůležitá, avšak se silným potenciálem růstu. Rovněž je zajímavý růst ovoce, zeleniny, mléčných výrobků a koření. Nadprůměrný růst vína a šumivých vín (+ 109,9 %) a čerstvého a zpracovaného masa (+ 85,1 %) vykazuje rostoucí zájem o tyto kategorie certifikovaných produktů. Největší objem prodeje zaznamenávají supermarkety a hypermarkety, kde se nakupuje 48 % a 35 % ekologických potravinářských výrobků. Od roku 2010 dosahuje průměrný nárůst prodeje ekologických produktů 12,5 %. (Sinab, 2016)

Graf 8 Vývoj organického trhu v maloobchodních řetězcích v Itálii v letech 2011-2015 (mld. EUR)

Zdroj: Sinab, vlastní zpracování

Vliv ekologického zemědělství na kategorie výdajů je zvláště výrazný v odvětví medu (12,9 %), odvětví vajec (12,9 %), ovoce (7,8 %) a zeleniny (5,6 %), ale existují další kategorie produktů s velmi silným růstem. V první polovině roku 2017 se organické kuřecí maso chovalo o objemu 61 %, zatímco ekologické víno bylo ještě lepší (+108 %). (Sinab, 2016)

V Itálii probíhal výzkum v obchodě Superstore Famila ve městě Cremona, které má 72 179 obyvatel (2011). Supermarket Famila je součástí Selex Gruppo Commerciale, třetí národní distribuční společnosti, která vytvořila svoji značku potravin a nepotravinářských výrobků SELEX. Zároveň vlastní značka potravin nabízí spotřebitelům i nejnižší ceny. Biopotraviny jsou zde zastoupeny značkou Natura Chiama SELEX, která respektuje rovnováhu mezi člověkem a přírodou. Další značkou supermarketu je Saper di Sapori vyhrazená pro vysoce kvalitní a typické výrobky spojené s územím, pod nímž společnost Selex spojila ty nejlepší speciality. Nicméně tato značka znamená i dražší cenu, což nejsou relevantní data pro výzkum. (Selex, 2017)

Obrázek 60 Loga značek potravin v obchodě Superstore Famila v Itálii

Zdroj: Selex 2017

Tabulka 12 Cena konvenčních a bio potravin v Itálii

Itálie, Cremona, Superstore Famila, červen 2017 (EUR)					
Potravina	Konvenční	Bio	Rozdíl	Rozdíl v %	Jednotka
Chléb	2,32	3,2	0,88	38	kg
Vejce	1,49	3,58	2,09	140	ks (10)
Máslo	7,56	11,92	4,36	58	kg
Olej olivový	5,35	11,054	5,704	107	l
Mouka	0,46	1,25	0,79	172	kg
Rýže	1,4	2,65	1,25	89	kg
Špagety	0,84	1,54	0,7	83	kg
Mléko	0,95	1,89	0,94	99	l
Jogurt bílý	2,69	5,16	2,47	92	kg
Ementál	11,4	16,6	5,2	46	kg
Mozzarella	5,9	8,83	2,93	50	kg
Salám	24,6	45,2	20,6	84	kg
Čaj ovocný	1,05	2,89	1,84	175	ks (25)
Marmeláda	3,75	9,56	5,81	163	kg
Med	8,2	13	4,8	59	kg
Kečup	3,21	4,18	0,97	30	kg
Banán	1	2,99	1,99	199	kg
Brambory	1,67	2,25	0,58	35	kg

Zdroj: Vlastní sběr dat

Chléb

V Itálii v obchodě Superstore Famila byly k dostání různé druhy chleba zejména světlého typu podobné toastovému chlebu, s měkkou kůrkou. Nejlevnější varianta takového konvenčního chleba stála 2,32 EUR/kg. Bio chléb byl nabízen v balení o hmotnosti 400 g od značky Natura Chiama SELEX, jehož cena po přepočtení na kilogram byla 3,2 EUR. Lze zaznamenat rozdíl o 0,88 EUR/kg (38 %).

Vejce

Ve vybraném obchodě se prodávala vejce v balení po 6ks. Nejlevnější variantou v obou případech byla vejce od značky SELEX. Cena konvenčních vajec typu M se rovnala po přepočtení hodnotě 1,49 EUR za 10 ks. Vejce z ekologického zemědělství přišla spotřebitele v obchodě na 3,58 EUR/10 ks, což znamená více než dvojnásobný rozdíl. Konkrétně o 2,09 EUR/10ks. Bio vejce vyšla draž o 140 %.

Obrázek 61 Vejce bio v Itálii

Máslo

Obrázek 62 Máslo bio v Itálii

Nejlevnější konvenční máslo bylo v obchodě nabízeno v balení o hmotnosti 250 g od značky SELEX. Kilogram takového másla po přepočtení vyšel na 7,56 EUR. Zatímco bio máslo od značky Natura Chiama SELEX stálo 11,92 EUR/kg. Lze pozorovat rozdíl o 4,36 EUR/kg, což znamená 58 %.

Olivový olej

Tento výrobek samozřejmě nesmí v Itálii v žádné domácnosti chybět, jelikož se hojně využívá k přípravě chutných italských pokrmů. Nejnižší cena olivového oleje konvenční kvality byla evidována od značky SEDEX o objemu 1 litr za 5,35 EUR. Olivový olej v bio kvalitě byl zaznamenán nejlevněji u značky Natura Chiama SELEX, který stál o 5,704 EUR více (11,054 EUR/l). Mezi potravinami se jedná o cenový rozdíl 107 %.

Obrázek 63 Olivový olej bio v Itálii

Mouka

Obrázek 64 Mouka konvenční v Itálii

Nejlevnější varianta konvenční pšeničné mouky byla k dostání od značky SELEX za cenu 0,46 EUR/kg. Nejlevnější bio mouka od značky Natura Chiama SELEX stála o 0,79 EUR/kg více, což se rovná hodnotě 1,25 EUR/kg. Lze pozorovat více než dvojnásobný rozdíl (172%), což v rámci výzkumu znamená čtvrtý největší rozdíl mezi konvenční a bio potravinou.

Rýže

Rýže byla k dostání v obchodě Superstore Famila různých druhů a balení. Nejnižší cenu zaznamenala rýže konvenční kvality od značky SELEX, která byla spotřebitelům nabízena za 1,4 EUR/kg. Zatímco nejlevnější rýže v bio kvalitě od značky Natura Chiama SELEX stála 2,65 EUR/kg. Obyčejná rýže tak vyjde o 1,25 EUR/kg levněji. V procentuálním vyjádření se jedná o rozdíl 89 %.

Obrázek 65 Rýže bio v Itálii

Špagety

Nejlevnější konvenční špagety byly k dostání za cenu 0,84 EUR/kg od značky SELEX. Cena špaget v bio kvalitě přišla spotřebitele italského obchodu na 1,54 EUR/kg. Z toho plyne rozdíl 0,7 EUR/kg, což představuje 83 %.

Obrázek 66 Špagety bio v Itálii

Mléko

Cena mléka konvenční kvality se v obchodě pohybovala kolem 1 EURA. Nejlevnější varianta byla nalezena od značky SELEX, která stála 0,95 EUR/l. Mléko v bio kvalitě bylo k dostání od značky Granarolo za 1,89/l. Bio mléko vyjde spotřebitele draž o 0,94 EUR/l, což znamená skoro dvojnásobný rozdíl.

*Obrázek 67
Mléko bio v Itálii*

Jogurt bílý

Nejlevnější obyčejný bílý jogurt byl v obchodě nabízen v baleních po 2 ks o hmotnosti 500 g od značky SELEX. Toto balení pak vyšlo na 2,69 EUR. Bílý jogurt v bio kvalitě byl k dostání v balení 2 ks po 125 g od značky Natura Chiama SELEX, jehož cena po přepočtení na kilogram byla 5,16 EUR/kg. Oproti jogurtu v konvenční kvalitě lze zaznamenat rozdíl o 2,47 EUR/kg, tedy téměř dvojnásobný.

*Obrázek 68
Jogurt bílý bio v Itálii*

Ementál

*Obrázek 69
Ementál
konvenční v Itálii*

Nejlevnější dostupná varianta sýru ementál v konvenční kvalitě byla od značky SELEX. V obchodě byl sýr ementál nabízen třech typů (bavorský, švýcarský a francouzský) v balení o hmotnosti 250 g. Po přepočtení vyšel sýr na 11,4 EUR/kg. Sýr ementál v bio kvalitě stál 16,6 EUR/kg, což znamená rozdíl o 5,2 EUR/kg (46 %).

Mozzarella

*Obrázek 70 Mozzarella
konvenční v Itálii*

Nejnižší cena mozzarely v konvenční kvalitě byla zaznamenána od značky SELEX, a to za 5,9 EUR/kg. V obou případech byla mozzarella nabízena v baleních o hmotnosti 125 g. Mozzarella v bio kvalitě od značky Natura Chiama SELEX vyšla po přepočtení 8,83 EUR/kg, což představuje o 2,93 EUR/kg (50 %) vyšší cenu než u konvenční varianty.

Salám

Na pultech obchodu Superstore Famila ve městě Cremona se nejvíce objevovala italská specialita – sušená šunka prosciutto, nicméně byl k dostání i salám tvrdého typu. Nejlevnější salám konvenční kvality se prodával od značky SELEX v baleních o hmotnosti 120 g a po přepočtení byla jeho cena 24,6 EUR/kg. Nabídka bio salámu tvrdého typu byla v obchodě velice malá. K dostání byl salám od značky Natura Chiama SELEX, jehož cena po přepočtení na kilogram vyšla na 45, 2 EUR/kg. Lze pozorovat rozdíl o 20,6 EUR/kg (84 %).

Čaj ovocný

*Obrázek 71 Ovocný čaj bio
v Itálii*

Nejlevnější krabička obyčejného ovocného čaje s 25 sáčky byla od značky SELEX a stála 1,05 EUR. Od této značky byl k dostání pouze ovocný čaj s broskvovou příchutí, dále pak čaj mátový a černý. Čaj z ekologického zemědělství byl nabízen v různých příchutích (jahoda a malina, ostružina, zázvor a citron, broskve) od italského výrobce Sandemetrio v krabičce po 18 sáčkích. Tento čaj vyšel po přepočtení spotřebitele na 2,89 EUR, což značí rozdíl 1,84 EUR/25 ks (175 %).

Marmeláda

Nejnižší cenu v případě konvenční kvality zaznamenala marmeláda značky SELEX, která se prodávala ve sklenici o hmotnosti 360 g. Při přepočtu vyšla na 3,75 EUR/kg. V bio kvalitě byla k dostání marmeláda různých druhů o hmotnosti 330 g od italského výrobce Rigoni di Asiago. Cena této marmelády byla 9,85 EUR/kg, což je o 6,1 EUR/kg (163 %) více než u prvně zmiňované.

*Obrázek 72
Marmelád bio v
Itálii*

Med

*Obrázek 73 Med
konvenční v Itálii*

Nejlevnější varianta konvenčního medu byla v obchodě nabízena ve dvou variantách (med luční, med akátový) od značky SELEX, a to ve sklenicích o hmotnosti 500 g nebo 1 kg. Cena lučního medu za kilogram byla 8,2 EUR. Med z ekologického zemědělství byl k dostání od značky Natura Chiama SELEX, jehož cena byla 13 EUR/kg. Lze pozorovat rozdíl o 4,8, což představuje 59 %.

Kečup

Obyčejný kečup byl k dostání za nejlevnější cenu 3,21 EUR/kg od značky SELEX. Kečup v bio kvalitě od značky Natura Chiama SELEX stál 4,18 EUR/kg, což znamená rozdíl o 0,97 EUR/kg (30%). Jedná se tak o nejnižší rozdíl v rámci výzkumu mezi konvenční a biopotravinou v obchodě Superstore Famila v Itálii.

Banán

Kilogram banánů v konvenční kvalitě byl v obchodě prodáván za 1 EURO. Cena bio banánu však byla vyšší, a to o 1,99 EUR. To se rovná téměř dvojnásobnému rozdílu (199 %). V rámci výzkumu zde vyšel největší rozdíl mezi konvenční a biopotravinou.

Brambory

Brambory z konvenčního zemědělství byly v obchodě prodávány za cenu 1,67 EUR/kg. Oproti tomu brambory v bio kvalitě přišly ve zkoumaném obchodě spotřebitele na 2,25 EUR/kg, což představuje rozdíl o 0,58 (35 %).

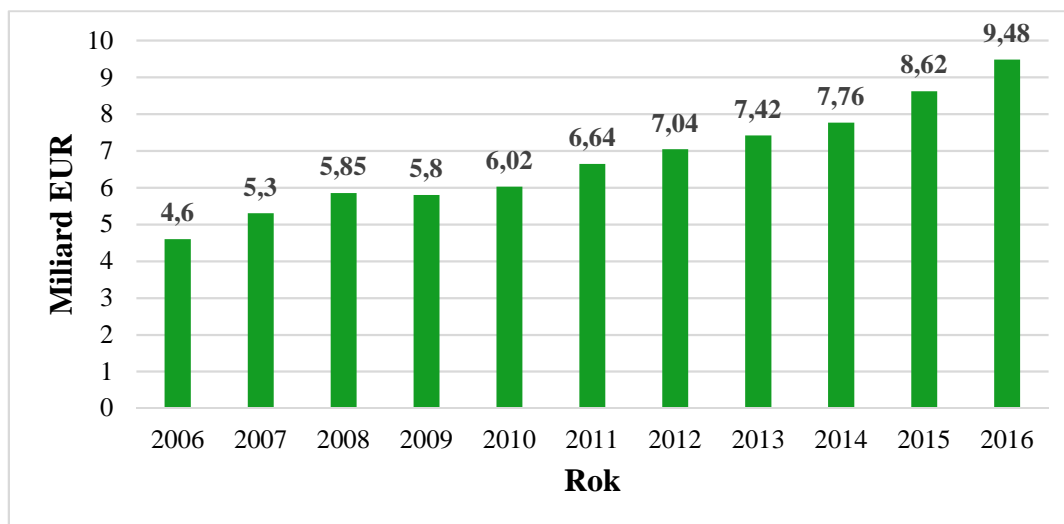
Shrnutí

Podobně jako u dvou předchozích států i v případě Itálie lze z výzkumu jednoznačně říci, že všechny biopotraviny jsou dražší než konvenční potraviny. Nejvýraznější rozdíl lze pozorovat u **banánu, ovocného čaje a mouky**. U banánu se jedná o téměř dvojnásobný rozdíl, a to o 199 %. Ovocný čaj v bio kvalitě stál o 175 % více než obyčejný čaj pocházející z konvenčního zemědělství. I u mouky byl zaznamenán značný rozdíl, a to o 172 % oproti konvenční variantě. Naopak nejnižší rozdíl byl spatřen u **kečupu, brambor a chleba**. Bio kečup vyšel spotřebitele draž o pouhých 30 % než kečup konvenční kvality. Cena chleba byla v případě bio kvality vyšší o 38 %. Brambory pocházející z ekologického zemědělství byly obchodem Superstore Famila nabízeny draž o 0,58 EUR/kg, což představovalo 35 %.

4.2.5 Německo

Německý ekologický trh vzrostl v roce 2016 téměř o 10 %. Podle organizace Bund Ökologische Lebensmittelwirtschaft (BÖLW), která se zabývá výrobou organických trhů, vzrostl trh s biopotravinami v Německu v roce 2016 na 9 miliard EUR, což znamená nejlepší rok. Na níže uvedeném grafu lze pozorovat, že řed deseti lety to bylo 4,6 miliardy EUR. (BÖLW, 2017)

Graf 9 Vývoj organického trhu v Německu v letech 2006-2016 (mld. EUR)

Zdroj: BÖLW, vlastní zpracování

Ekologický podíl na celkovém trhu s potravinami v Německu dosáhl v roce 2016 hodnoty 5 %. Oproti roku 2010 se jedná o nárůst o 1,26 %. Supermarkety dosáhly celkového ekologického prodeje ve výši 5,45 miliardy EUR, což představuje 14,6 %. Podíl společnosti

LEH (maloobchodní prodej) na celkovém ekologickém trhu dosáhl 58 %. Obrat u specializovaných obchodů s biopotravinami vzrostl o 5 % na 2,85 miliardy EUR a dosáhl tržního podílu 30 %. V ostatních obchodech zahrnujících pekárny, řeznictví, farmářské trhy, online obchody, obchody se zdravou výživou zákazníci nakoupili bioprodukty v hodnotě 1,18 miliard €, což je zbylých 12 % tržního podílu. Největší nárůst z hlediska objemů prodeje byl zaznamenán u rostlinných olejů (27,5%), drůbeže (21,9 %), brambor (16,9 %) a ovoce (11,6%). Naopak mezi nejméně nakupované biopotraviny v Německu patřily v roce 2016 máslo (2,4 %), sýr (5,1%) a masné výrobky (6,4 %). (BÖLW, 2017)

Německo zastupuje největší trh s ekologickými produkty v Evropě. Spotřebitelé zde mají o biopotraviny obrovský zájem. Nabídka biopotravin v Německu je velmi široká a dobře dostupná. Lidé mají možnost vybírat z biopotravin od různých výrobců. Tuto situaci autorka zažila na vlastní kůži při výzkumu v obchodě Real ve městě Heidelberg, které má 152 113 obyvatel (2013). Pro výzkum však byly vybrány nejlevnější varianty potravin, kterou tvořila zejména vlastní značka obchodu Real nebo značka TIP. Veškeré biopotraviny v největším množství a ve většině případech i nejlevnější cenou zastupovala vlastní značka obchodu Real BIO.

Tabulka 13 Cena konvenčních a bio potravin v Německu

Německo, Heidelberg, Real, červen 2017 (EUR)					
Potravina	Konvenční	Bio	Rozdíl	Rozdíl v %	Jednotka
Chléb	1,39	3,18	1,79	129	kg
Vejce	1,19	2,99	1,8	151	ks (10)
Máslo	5,16	8,8	3,64	71	kg
Olej olivový	7,98	11,18	3,2	40	l
Mouka	0,32	1,29	0,97	303	kg
Rýže	0,98	3,58	2,6	265	kg
Špagety	0,78	2,58	1,8	231	kg
Mléko	1,05	1,29	0,24	23	l
Jogurt bílý	1,5	2,3	0,8	53	kg
Ementál	6,23	17,3	11,07	178	kg
Mozzarella	4,4	10,32	5,92	135	kg
Salám	11,5	17,4	5,9	51	kg
Čaj ovocný	0,95	2,48	1,53	161	ks (25)
Marmeláda	2,20	5,56	3,36	153	kg
Med	4,98	11,58	6,6	133	kg
Kečup	1,58	3,98	2,4	152	kg
Banán	1	1,99	0,99	99	kg
Brambory	0,69	1,66	0,97	141	kg

Zdroj: vlastní sběr dat

Chléb

V obchodě bylo k dostání několik druhů konvenčního chleba (pšeničný, křupavý, cibulový). Nejlevnější byla prvně zmiňovaná varianta, která stála v obchodě Real 1,39 EUR/kg. Chléb v bio kvalitě byl nabízen v různých variantách (žitný, celozrnný či vital) v banálních o hmotnosti 500 g, který vyšel v obchodě za 3,18 EUR/kg. Lze pozorovat rozdíl o 1,79 EUR/kg, což je více než jedenkrát tolik (129 %).

Obrázek 74 Chléb bio v Německu

Vejsce

Obrázek 75 Vejce bio v Německu

Nejnižší cena za balení vajec z konvenčního zemědělství byla zaznamenána od značky Real, a to 1,19 EUR/10 ks. Bio vejce byla k dostání nejlevněji také od značky Real, jejichž cena za 10 ks byla 2,99 EUR. Jedná se o rozdíl o 1,8 EUR/10 ks, což představuje 151 %.

Máslo

Nejlevnější konvenční máslo od značky TIP o hmotnosti 250 g s obsahem tuku 82 % bylo k dostání za 5,16 EUR/kg. Máslo pocházející z ekologického zemědělství bylo nabízeno od značky Real za 8,8 EUR/kg, což znamená rozdíl o 3,64 EUR/kg (71 %).

Obrázek 76 Máslo bio v Německu

Olivový olej

Obrázek 77 Olivový olej bio v Německu

Nejnižší cena olivového oleje v konvenční kvalitě prodávávaného v lahvi o objemu 500ml byla upozorována od značky vlastní značky obchodu Real. Litr takového oleje přišel spotřebitele na 7,98 EUR/l. Olivový olej v bio kvalitě byl nabízen nejlevněji také od značky Real, v lahvích o objemu 500 ml. Po přepočtení vyšel litr na 11,18 EUR. Lze zaznamenat rozdíl o 3,2 EUR/l, což představuje 40 %. Jedná se o třetí nejnižší rozdíl v rámci výzkumu ve vybraném obchodě v Německu.

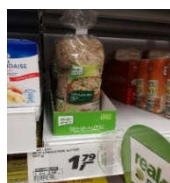
Mouka

Pšeničná mouka konvenční kvality byla nejlevněji k dostání od značky TIP. Kilogram této mouky stál 0,32 EUR. Nejlevnější bio pšeničná mouka byla nabízena za 1,29 EUR/kg. V tomto případě byl zaznamenán nejvyšší rozdíl mezi cenami u konvenční a bio potravin v obchodě Real v Německu. Jedná se o trojnásobný rozdíl, konkrétně o 0,97 EUR/kg (303 %).

Obrázek 78 Mouka bio v Německu

Rýže

Obrázek 79 Bio rýže od značky Real

Obchod Real v Německu nabízel velké množství druhů dlouhozrnné rýže od různých výrobců. Nejlevnější dlouhozrnná rýže konvenční kvality byla nalezena od značky TIP, která stála 0,98 EUR/kg. Bio rýže byla k dostání od značky Real v balení o hmotnosti 500 g za cenu 1,79 EUR. Po

přepočtení stál kilogram této rýže 3,58 EUR, což představuje významný rozdíl o 2,6 EUR/kg (265 %). V rámci výzkumu v Německu byla rýže vyhodnocena jako potravinu s druhým nejvyšším cenovým rozdílem mezi konvenční a bio potravinou.

Špagety

Balení špaget o hmotnosti 500 g od značky TIP bylo vyhodnoceno jako nejlevnější varianta v případě konvenční kvality. Jejich cena za kilogram byla přepočtena na 0,78 EUR. V bio kvalitě bylo nabízeno balení celozrnných špaget z pšeničné mouky od značky Real o hmotnosti 500 g za cenu 1,29 EUR. Po přepočtení byl vyzorován druhý nejvyšší rozdíl, a to o 1,8 EUR/kg (231%) mezi potravinami konvenční a bio kvality.

*Obrázek 80
Špagety bio v
Německu*

Mléko

*Obrázek 81
Mléko
bio v Německu*

V rámci výzkumu v obchodě Real bylo zaznamenáno nejlevnější konvenční čerstvé mléko o objemu 1 litr s obsahem tuku 3,5 % od německé značky Weihenstephan za cenu 1,09 EUR. Litr bio mléka z ekologického zemědělství s obsahem tuku 3,8 % byl prostřednictvím obchodu Real nabízen za 1,29 EUR. Z tohoto zjištění vyplývá, že cena bio mléka byla dražší pouze o 0,2 EUR/l (18 %). Tento výsledek znamená i nejnižší cenový rozdíl mezi potravinami výše zkoumané kvality.

Jogurt bílý

Obyčejný bílý jogurt vyprodukovaný v rámci konvenčního zemědělství byl v obchodě Real nabízen v baleních o hmotnosti 150 g po 4 ks či 1 kg za nejnižší cenu 1,5 EUR/kg od značky TIP. Nejnižší cena bílého jogurtu v bio kvalitě byla zaznamenána od značky Real, a to 2,3 EUR/kg. U výše uvedené potraviny lze pozorovat rozdíl 53 %.

*Obrázek 82
Jogurt bílý bio v
Německu*

Ementál

Nejlevnější sýr ementál konvenční kvality byl zjištěn od značky TIP nabízený v baleních o hmotnosti 400 g s obsahem tuku 45 % za cenu 2,69 EUR. Kilogram tohoto sýra byl přepočten na 6,72 EUR. V bio kvalitě byl sýr ementál od značky Real přepočten na 17,3

EUR za kilogram, z čehož vyplývá rozdíl 10,58 EUR/kg (158 %) oproti konvenční alternativě.

Mozzarella

Nejnižší cena mozzarely pocházející z konvenčního zemědělství byla zaregistrována obdobně jako u ementálu od značky TIP. Za balení o hmotnosti 125 g si obchod nastavil cenu 0,55 EUR. Cena mozzarely za kilogram byla přepočtena na 4,4 EUR. Mozzarella s označením bio byla spotřebitelům nabízena pouze od značky Real po přepočtení za cenu 12,16 EUR/kg. Lze pozorovat významný rozdíl, konkrétně o 5,92 EUR/kg. V procentuálním vyjádření se to rovná hodnotě 157.

Salám

Obrázek 83 Salám bio v Německu

Nejlevnější varianta konvenčního salámu tvrdého typu, kterou obchod potenciálním zákazníkům nabízel byla od značky Real v balení o hmotnosti 200 g za cenu 2,29 EUR. Na zvolenou jednotku 1 kg v rámci výzkumu vycházela cena 11,5 EUR. Salám v bio kvalitě byl prodáván v plastovém obalu o hmotnosti 80 g za 1,39 EUR. Po propočtu na kilogram cena dosáhla hodnoty 17,4 EUR. Cena bio salámu znamenala vyšší hodnotu o 5,9 EUR/kg, což představovalo 51 %.

Čaj ovocný

Ovocný čaj od značky TIP v balení s 25 ks byl vyzorován jako nejlevnější varianta obchodu Real v případě konvenční kvality, jehož cena byla 0,95 EUR. Nabízen byl pouze ve 2 ovocných příchutích, a to tropické ovoce, malina. Z ekologického zemědělství byl k dostání v obchodě Real pouze ajuvrédský čaj od značky Jogi Tea v balení se 17 sáčky. Nejednalo se však o čaje ovocné, nýbrž čaje bylinné. Cena takového čaje po přepočtení na 25 ks vycházela na 2,48 EUR. Lze pozorovat rozdíl o 1,53 EUR/25 ks (161%).

Obrázek 84 Ovocný čaj bio v Německu

Marmeláda

*Obrázek 85
Marmeláda bio v
Německu*

Nejlevnější marmeláda z konvenčního zemědělství byla zaregistrována od značky TIP, jejíž cena vycházela po přepočtení na kilogram na 2,20 EUR. V obchodě Real byla tato marmeláda prodávána v různých příchutích (jahoda, višně, meruňka, malina, lesní ovoce, švestka) ve sklenici o hmotnosti 450 g. Marmeláda pocházející z ekologického zemědělství byla v obchodě nabízena od značky Real ve sklenici o hmotnosti 340 g za 1,89 EUR. Cena za kilogram byla vypočtena na 5,56 EUR. Z toho vyplývá, že bio marmeláda byla k dostání draž o 3,36 EUR/kg (153%).

Med

Na základě prováděného výzkumu bylo zjištěno, že nejlevnější luční med konvenční kvality byl k dispozici od značky TIP ve sklenicích o hmotnosti 500 g. Jeho cena za kilogram se rovnala hodnotě 4,98 EUR. Med v bio kvalitě byl zaznamenán nejlevněji od značky Real, jehož cena byla přepočtena na 11,58 EUR/kg. Mezi konvenční a bio potravinou byl zjištěn rozdíl o 6,6 EUR/kg, což představuje 133 %.

*Obrázek 86 Med
bio v Německu*

Kečup

*Obrázek 87
Kečup bio v
Německu*

Balení kečupu o hmotnosti 500 g od značky TIP bylo vyhodnoceno jako nejlevnější varianta v případě konvenční kvality. Jeho cena přepočtená na kilogram se rovnala částce 1,58 EUR. Nejnížší cena bio kečupu byla zjištěna u značky Real, která představovala hodnotu 3,98 EUR/kg. Lze pozorovat cenový rozdíl o 2,4 EUR, jež v procentuálním vyjádření znamená 152 %.

Banán

Kilogram banánů z konvenčního zemědělství byl v obchodě Real spotřebitelům nabízen za cenu 1 EUR. Oproti tomu banán v bio kvalitě stál 1,99 EUR/kg. Jedná se o téměř 100 % rozdíl, který udává hodnota 0,99 EUR/kg.

Brambory

Nejlevnější brambory pocházejících z konvenčního zemědělství byly prodávány v pytlích o hmotnosti 10 kg za cenu 6,9 EUR/kg. Po přepočtení na kilogram se rovnala jejich cena hodnotě 0,69 EUR. Bio brambory byly nabízeny v pytlích o hmotnosti 1,5 kg, jejichž cena za kilogram vycházela na 1,66 EUR. U brambor byl zaznamenán rozdíl o 0,97 EUR (141%).

Shrnutí

Prováděný výzkum v Německu potvrdil, že veškeré biopotraviny jsou dražší než potraviny pocházející z konvenčního zemědělství. Z výsledků výzkumu lze poznamenat, že nejvýraznější cenový rozdíl byl zjištěn u **mouky, rýže a špaget**. V případě mouky se jednalo o více než trojnásobný rozdíl. Cena bio mouky přišla spotřebitele draž o 0,97 EUR/kg (303%). U rýže byl vysledován rozdíl mezi konvenční a bio potravinou o 2,6 EUR/kg, což představuje 265 %. Třetí potravinou, která zaznamenala pozoruhodný rozdíl, byly špagety. Balení špaget v bio kvalitě bylo spotřebitelům nabízeno draž o 1,8 EUR/kg (231%). Na druhé straně nejnižší rozdíl v obchodě Real v Německu byl zaregistrován u **mléka, olivového oleje a salámu**. Litr konvenčního mléka stál o pouhých 0,2 EUR méně než mléko v bio kvalitě. Rozdíl je zde minimální. V případě salámu a olivového oleje se jedná o potraviny, které jsou dražší sami o sobě oproti ostatním produktům. Z tohoto důvodu si obchodníci nemohou dovolit prodávat biopotraviny například dvakrát draž. Většina spotřebitelů by si je totiž nekoupila. Výsledkem toho pak může být nižší cenový rozdíl mezi konvenční a bio variantou u výše uvedených produktů. Olivový olej byl nabízen oproti konvenční variantě v obchodě Real draž o 3,2 EUR/l (40%). U salámu byl zjištěn rozdíl o 5,9 EUR/kg, což znamená vyšší cenu v případě bio kvality o 51 %.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Cenové rozdíly konvenčních a bio potravin ve vybraných státech

Z prováděného výzkumu, který je hlavním cílem diplomové práce lze určit nejvyšší, a naopak nejnižší rozdíl mezi konvenčními a bio potravinami ve vybraných evropských státech. V rámci sledovaných obchodů v těchto zemích vyplynuly následující skutečnosti:

- V České republice byly zaznamenány nejvyšší rozdíly mezi konvenční a bio potravinou u kečupu (447 %), rýže (278 %) a mouky (257 %), naopak nejnižší u olivového oleje (8 %), medu (61 %) a mléka (67 %).
- Spotřebitelé ve Švýcarsku zaplatily nejvyšší prémiové ceny za biopotraviny oproti konvenčním za špagety (190 %), banány (131 %) a rýži (108 %), zatímco nejnižší cenový rozdíl za bio výrobky v porovnání s konvenčními byl zjištěn u marmelády (20 %), ementálu (31 %) a mléka (34%).
- Ve Francii lidé zaplatili v době výzkumu oproti konvenční variantě nejvyšší cenu za biopotraviny u salámu (175 %), kečupu (152 %) a ovocného čaje (135 %), nejnižší rozdíl v ceně mezi konvenční a bio variantou byl zaregistrován u bílého jogurtu (14%), mozzarely (29 %) a mouky (35 %).
- Italové vydali nejvyšší částku za biopotraviny oproti konvenčním za banán (199 %), ovocný čaj (175 %) a mouku (172 %), naopak nejnižší za kečup (30 %), brambory (35 %) a chléb (38 %).
- V poslední sledované zemi, a to v Německu byla vysledována nejvyšší cena bio potravin na rozdíl od konvenčních u mouky (303 %), rýže (265 %) a špaget (231 %), zatímco nejnižší za mléko (18 %), olivový olej (40 %) a salám (51%).

Pro celkové shrnutí lze obecně říci, že nejčastěji byl zaznamenán nejvyšší rozdíl mezi konvenční a bio variantou u rýže a mouky, a to celkem ve 3 zemích. V případě rýže se jednalo o rozdíl oproti konvenční variantě přes 200 %, konkrétně v České republice a Německu. Cena bio mouky oproti tradiční mouce byla vyšší o 100 až 300 %. Naopak nejnižší hodnota u výše zkoumaných alternativ se nejčastěji vyskytovala u mléka, rovněž ve 3 zemích s procentuální hodnotou 10 až 70 %.

V případě nejvyššího rozdílu tomu bylo obdobně i u studie od Shahidula, která se zabývala rozdílnými cenami mezi konvenčními a ekologickými potravinami v Kanadě. Z jeho studie

vyplývalo, že z 13 studovaných kategorií potravin vykazovaly rýže, pšenice, těstoviny a vejce nejvyšší prémiové ceny (více než 100%). Naopak nejnižší prémiové ceny se podle jeho studie vyskytovaly v odvětvích čaje, kávy a snídaňových cereálií (mezi 20 a 30%), což se s výsledky této práce neshoduje. Protože například organické mléko se podle něj prodávalo za přibližně 70 % vyšší cenu než tradiční mléko. Zatímco z prováděného výzkumu této práce jasně vyplývá, že cena tradičního mléka a bio mléka zaznamenala nejnižší rozdíl hned ve třech zemích konkrétně se jednalo o hodnoty v rozmezí 10 až 67 %. (Islam Shahidul, 2013)

Naopak Brown a Sperow, kteří se zabývali studií nákladů na ekologickou stravu v USA zjistily nejvyšší rozdíl u vajec, a to 154 %. V případě nejvyššího rozdílu to značí rozdílné výsledky oproti výzkumu této práce. Nicméně nejnižší rozdíl byl podle jejich studie zaznamenán u mozzareilly 85 %, plnotučného mléka 67 %, brambor 25 %, rýže a špaget 20 %. Mléko tak dosahovalo podobných výsledků, zatímco rýže úplně odlišných. (Cheryl Brown and Mark Sperow, 2005)

5.1.1 Celkové srovnání cen biopotravin ve vybraných evropských státech

Na základě prováděného výzkumu byly zjištěny ceny biopotravin ve zvolených evropských státech, které lze dále vzájemně porovnávat. K tomuto účelu byla vytvořena tabulka 11. Prostřednictvím této tabulky lze jednoznačně určit nejnižší a nejvyšší cenu zkoumané potraviny. Například máslo v bio kvalitě vycházelo nejlevněji ve Francii, zatímco nejdražší se dalo pořídit v České republice. Naopak nejnižší cena bio špaget byla zaznamenána v České republice, nejdražší špagety byly nabízeny v Německu. Pro lepší porovnatelnost lze být použit počet nejlevnějších a počet nejdražších biopotravin v každé vybrané zemi. V České republice bylo nabízeno 7 nejlevnějších potravin v bio kvalitě (chléb, špagety, mléko, ementál, salám, banán, brambory). Naopak nejdražší biopotraviny byly zaznamenány 3 (vejce, máslo a mouka). Počet nejlevnějších potravin z ekologického zemědělství ve Švýcarsku se rovnal číslu 3 (ovocný čaj, med a kečup). Naopak nejdražších bylo zjištěno 5 (olivový olej, ementál, mozzarella, salám, banán). Francie zaznamenala v rámci počtu biopotravin 7 nejlevnějších (vejce, máslo, olivový olej, mouka, bílý jogurt, mozzarella, marmeláda) a 3 nejdražší (chléb, rýže, brambory). Nejlevnější biopotravina v Itálii byla pouze jedna, a to rýže. Nejdražších biopotravin bylo v této zemi 6 (mléko, bílý jogurt, ovocný čaj, marmeláda, med a kečup). V Německu nebyla zjištěna nejnižší cena u žádné potraviny. Zatímco nejdražší jedinou potravinou byly špagety. Z hlediska počtu nejlevnějších potravin tak byly nejlépe vyhodnoceny Česká republika a Francie, které jich

nabízely spotřebitelům ve vybraných obchodech 7. Na druhé straně nejvyšší počet nejdražších biopotravin byl nabízen v Itálii, konkrétně 6. Hned za Itálií se umístilo Švýcarsko se svými 5 nejdražšími potravinami v bio kvalitě.

Tabulka 14 Ceny biopotravin ve vybraných evropských státech v EUR

Potravina	Země				
	Česká republika	Švýcarsko	Francie	Itálie	Německo
Chléb	2,27	3,66	5,25	3,20	3,18
Vejce	3,80	3,12	2,82	3,58	2,99
Máslo	13,92	13,24	7,96	11,92	8,76
Olej olivový	9,81	12,26	9,50	11,05	11,18
Mouka	1,48	1,37	0,85	1,25	1,29
Rýže	3,00	3,02	4,00	2,65	3,58
Špagety	1,25	2,38	1,60	1,54	2,58
Mléko	1,14	1,46	1,75	1,89	1,29
Jogurt bílý	3,53	2,20	1,25	5,16	1,58
Ementál	11,37	17,40	13,37	16,60	17,30
Mozzarella	10,92	12,16	8,24	8,83	10,32
Salám	14,20	45,90	26,00	45,20	17,40
Čaj ovocný	1,86	1,48	2,61	2,89	2,48
Marmeláda	6,33	6,21	5,00	9,85	5,55
Med	10,79	10,66	12,82	13,00	11,58
Kečup	4,13	2,15	3,00	4,18	3,98
Banán	1,90	3,17	2,49	2,99	1,99
Brambory	1,14	2,45	3,13	2,25	1,66
Celkem	102,83	144,31	111,64	148,03	108,69
Čistý průměrný měsíční plat	745	5822	2231	1759	2355
Počet spotřebních košů (ks)	7	40	20	12	22

Zdroj: vlastní sběr dat, Eurostat 2017

Dalším zvoleným ukazatelem pro analýzu cen biopotravin ve vybraných státech byla celková cena v jednotlivých státech v porovnání s čistým průměrným měsíčním platem. Tímto způsobem byl získán počet spotřebních košů v jednotlivých zemích, tzn. kolikrát si spotřebitelé mohli koupit všechny vybrané potraviny za svůj čistý průměrný měsíční plat. Důvodem tohoto porovnání byla rozdílná ekonomická situace ve vybraných státech. Ohledně nejnižší ceny spotřebního koše vyhrála Česká republika, kde za veškeré biopotraviny spotřebitelé vydali 102,83 EUR. Pak následovalo Německo s celkovou cenou veškerých zkoumaných biopotravin o hodnotě 108,69 EUR. Hned za Německem se umístila Francie, kde by spotřebitelé zaplatili za vybrané biopotraviny celkem 111,64 EUR. Vyšší cenu spotřebního koše oproti již zmíněným státům zaznamenalo Švýcarsko, a to 144,31 EUR. Nicméně nejvyšší cena za všechny potraviny byla zjištěna u Itálie, která se rovnala hodnotě 148,03 EUR.

Rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším spotřebním košem se rovnal částce 45,2 EUR. Pokud byly však ceny spotřebních košů porovnány v jednotlivých zemích s jejich čistým průměrným měsíčním platem, situace se změnila. Výsledná hodnota nám říká, kolik košů si lze v daném státě koupit. Ve všech vybraných státech bylo počítáno s čistým průměrným ročním platem za samostatnou osobu bez dětí za rok 2015, a to z důvodu nedostupnosti dat v některých zemích za rok 2016. Následně byl roční plat přepočten na měsíce. V případě České republiky jejíž čistý průměrný měsíční plat byl 745 EUR v roce 2015 si spotřebitelé mohli koupit pouze 7 spotřebních košů. Švýcarští spotřebitelé si se svým čistým průměrným měsíčním platem 5 822 EUR mohli pořídit 40 košů. Ve Francii bylo možné koupit 20 spotřebních košů s jejich čistým průměrným platem 2 231 EUR. V Itálii byl v roce 2015 čistý průměrný měsíční plat 1 759 EUR, za který se dalo pořídit 12 košů. Spotřebitelé v Německu jejichž čistý průměrný měsíční plat byl 2 355 EUR si mohli koupit celkem 22 spotřebních košů zkoumaných biopotravin. Nejméně spotřebních košů by tak zakoupili spotřebitelé v České republice. Naopak jasným vítězem v tomto případě bylo Švýcarsko, kde bylo možné zakoupit až 40 spotřebních košů. (Eurostat, 2017)

5.1.2 Rozdíly cen v jednotlivých evropských státech

Kromě cenového srovnání konvenčních potravin a biopotravin byly z prováděného výzkumu dále zjištěny rozdíly v cenách biopotravin v jednotlivých státech, které znázorňuje níže uvedená tabulka 12. Z této tabulky lze jednoznačně vyhodnotit v jakém státě byl zaznamenán nejvyšší či nejnižší rozdíl v biopotravinách. Například nejvyšší rozdíl v cenách

mezi konvenční a bio kvalitou u másla byla zaznamenána v obchodě Globus v České republice. Oproti Francii bylo máslo pocházející z konvenčního zemědělství více než 3krát dražší. Jako další pozoruhodné příklady značného rozdílu v cenách mezi konvenční a bio potravinou lze uvést salám a mozzarellu. Zatímco v Německu vyšla nejlevnější bio varianta salámu tvrdého typu 5,90 EUR/kg, v Itálii se cena nejlevnějšího salámu v bio kvalitě pohybovala kolem 20 EUR. V případě mozzarely v bio kvalitě byla zaznamenána nejvyšší cena ve Francii, naopak nejvyšší v České republice.

Tabulka 15 Rozdíly cen konvenčních a bio potravin ve vybraných státech v EUR

Potravina	Země				
	ČR	Švýcarsko	Francie	Itálie	Německo
Chléb	1,36	1,66	2,63	0,88	1,79
Vejce	2,28	1,10	0,93	2,09	1,80
Máslo	8,31	3,84	2,48	4,36	3,64
Olej olivový	0,73	6,33	4,78	5,70	3,20
Mouka	1,06	0,55	0,22	0,79	0,97
Rýže	2,21	1,57	1,98	1,25	2,60
Špagety	0,60	1,56	0,72	0,70	1,80
Mléko	0,46	0,37	0,90	0,94	0,20
Jogurt bílý	2,32	0,64	0,15	2,47	0,80
Ementál	4,72	4,14	4,85	5,20	10,58
Mozzarella	7,00	4,88	1,84	2,93	5,92
Salám	6,25	18,40	16,55	20,60	5,90
Čaj ovocný	0,92	0,39	1,50	1,84	1,53
Marmeláda	2,72	1,03	1,89	6,10	3,36
Med	4,07	4,24	6,06	4,80	6,60
Kečup	3,72	0,87	1,81	0,97	2,40
Banán	0,80	1,80	1,10	1,99	0,99
Brambory	0,59	1,07	0,98	0,58	0,97

Zdroj: vlastní zpracování

Pro další srovnání cenových rozdílů ve vybraných zemích bylo použito statistických funkcí jako minimální a maximální hodnota, průměr, směrodatná odchylka a rozptyl. Nejvyšší cenový rozdíl mezi potravinou konvenční kvality a bio potravinou z vybraných zemí byl zaznamenán u bílého jogurtu ve Francii, a to s hodnotou 0,15 EUR. Pak následovalo Německo, Švýcarsko, Česká republika a nakonec Itálie, kde byl registrován nejvyšší rozdíl 0,58 EUR u brambor. Oproti Francii se jedná o vyšší cenu o 0,43 EUR. Nejvyšší rozdíl mezi cenami v konvenční a bio kvalitě ze všech pozorovaných zemí byl vyhodnocen u salámu

v Itálii. Cena bio salámu zde byla dražší o 20,60 EUR/kg oproti ceně salámu z konvenčního zemědělství. Na druhé straně Česká republika zaznamenala nejvyšší cenový rozdíl u másla, konkrétně o 8,31 EUR, což oproti Itálii znamená nižší hodnotu o neuvěřitelných 12,29 EUR. V případě maximální hodnoty lze tedy pozorovat značné rozdíly mezi jednotlivými státy, což znázorňuje tabulka 13. Průměrný cenový rozdíl mezi potravinami se pohybuje od 2 do 4 EUR. Nejnižší průměrná hodnota rozdílu v cenách byla zaznamenána v České republice, a to 2,78 EUR. Pak následovala Francie s průměrným rozdílem 2,85 EUR, Švýcarsko s průměrem 3,02 EUR, Německo s 3,06 EUR a naposledy Francie s nejvyšším průměrným cenovým rozdílem 3,57 EUR. Směrodatná odchylka byla použita pro výpočet rozptylu, který nám říká, jak jsou data rozptýlena okolo střední hodnoty (aritmetického průměru). V České republice byl vypočten nejnižší rozptyl, a to s hodnotou 5,82 EUR. Následovalo ji Německo s rozptylem 7,05 EUR. Dále Francie s hodnotou rozptylu 14,37 EUR, která znamená dvojnásobný rozptyl oproti České republice. Ve Švýcarsku se rozptyl rovnal hodnotě 17,86 EUR. Nejvyšší rozptyl byl vypočten u Itálie, a to 21,55 EUR. Z výsledků tak jednoznačně vyplývá, že cenové rozdíly potravin konvenčních a bio v Itálii vykazují podstatně vyšší míru nestejnorodosti než v případě ostatních států.

Tabulka 16 Srovnání cenových rozdílů pomocí zvolených statistických funkcí v EUR

	ČR	Švýcarsko	Francie	Itálie	Německo
MIN	0,46	0,37	0,15	0,58	0,20
MAX	8,31	18,40	16,55	20,60	10,58
PRŮMĚR	2,78	3,02	2,85	3,57	3,06
SM. ODCH.	2,41	4,23	3,79	4,64	2,66
ROZPTYL	5,82	17,86	14,37	21,55	7,05

Zdroj: vlastní zpracování

6 Závěr

Ekologické zemědělství se stalo v poslední době aktuálním a žádaným tématem v lidské společnosti. V případě mnoha lidí především z důvodu zájmu o zdravý životní styl. Někteří propagují značku bio jako módní styl. Kdo nejí bio, není in. Nicméně mezi podstatnější aspekty, proč podporovat ekologické zemědělství patří ochrana přírody, ochrana životního prostředí, ochrana zdraví populace, welfare zvířat, šetření neobnovitelných zdrojů, udržení zaměstnanosti v zemědělství a na venkově a udržení biodiverzity. Organické zemědělství je jedním z hlavních prostředků trvale udržitelného rozvoje, zajišťující naplnění potřeb našich i budoucích generací.

Podpora ekologického zemědělství je také jednou z prioritních oblastí společné zemědělské politiky Evropské Unie, která zemědělcům přináší možnost získání dotací. Tato skutečnost může být mimo jiné důsledkem rozvoje ekologického zemědělství ve vybraných evropských státech. Na základě zhodnocení jejich celkové výměry ekologických ploch, počtu farem a podílu EZ na zemědělské půdě v praktické části práce lze konstatovat, že ve všech státech byl za posledních 10 let zaznamenán nárůst. V případě výměry ekologických ploch byl zaznamenán nejvyšší nárůst ve Francii, kde z původních 552 872 ha v roce 2006 se ekologické plochy zvýšily až na 1 538 047 ha (2016). Významné zvýšení ekologických ploch lze pozorovat i v Itálii, a to o 647 488 ha. Po Itálii následovalo Německo s nárůstem 425 782 ha v posledních 10 letech. V České republice došlo k nárůstu ekologických ploch o 224 535 ha, a to z původních 281 535 ha v roce 2006 na 506 070 ha v roce 2016. Nejnižší nárůst byl zjištěn ve Švýcarsku, kde výměra ekologických ploch za posledních 10 let nepřesáhla hodnotu 150 000 ha. Nejvyšší počet organických podniků byl vysledován v Itálii, která ke konci roku 2016 měla 72 154 ekofare. Následovala Francie s 32 264 ekologickými podniky, Německo s 27 132 a Švýcarsko s 6 348 ekofarmami. Nejnižší počet ekofare z vybraných států je v České republice, nicméně v posledních 10 letech lze pozorovat významný nárůst o 3280 podniků. Naopak průměrná velikost ekofare byla nejvyšší v České republice, a to 119 ha (2016). Přičemž v roce 2006 měla Česká republika průměrnou velikost ekofare 292 ha. V Německu byla zaznamenána průměrná velikost ekofare 46 ha, ve Francii 45 ha a v Itálii 24 ha. Nejnižší průměrná velikost ekologických podniků byla zjištěna ve Švýcarsku s 22 ha.

Výzkumná část práce se zabývala nejprve vývojem trhu s biopotravinami v jednotlivých státech. Odpověď na otázku č. 1 bylo možné dohledat pomocí sekundárních dat, zejména ročenek ekologického zemědělství v jednotlivých státech. Z prostudování odborných materiálů bylo zjištěno, že největší trh s biopotravinami je zastoupen v Německu, kde spotřebitelé v roce 2016 utratili přes 9 miliard EUR za biopotraviny. Francouzští spotřebitelé zaplatili za ekologické potraviny ve stejném roce přes 7 miliard EUR. Ve Švýcarsku a Itálii činil maloobchodní prodej přes 2 miliardy EUR. V roce 2015 spotřebitelé v České republice utratili za biopotraviny 2,25 miliardy Kč (přibližně 83 milionů EUR).

Ačkoli se trend ekologického zemědělství neustále zvyšuje, lidé stále dávají přednost potravinám z konvenčního zemědělství. Jedním z hlavních důvodů odrazující lidi od koupi biopotravin je jejich vysoká cena. V současnosti však zaznamenáváme čím dál nižší rozdíly v cenách mezi potravinou z konvenčního zemědělství a bio potravinou. Právě analýza cenového srovnání těchto dvou alternativ ve vybraných evropských státech byla hlavním cílem praktické části této práce.

Tento odstavec se věnuje výzkumné otázce č. 2, kde jsou popsány nejvyšší a nejnižší cenové rozdíly mezi konvenčními a bio potravinami v jednotlivých státech. V České republice byl vyhodnocen nejvyšší cenový rozdíl u kečupu, rýže a mouky. Naopak nejnižší rozdíl v cenách byl evidován u olivového oleje, medu a mléka. Z prováděného výzkumu ve Švýcarsku byl zjištěn nejvyšší cenový rozdíl mezi konvenční a bio potravinou u špaget, banánů a rýže, zatímco nejnižší rozdíl u marmelády, ementálu a mléka. Francouzští spotřebitelé zaplatily nejvyšší prémiové ceny za trvanlivý salám, kečup a ovocný čaj. Nejnižší rozdíl v ceně v této zemi byl nalezen u bílého jogurtu, mozzarely a mouky. V Itálii vydali nejvyšší částku za biopotraviny oproti konvenční variantě za banán, ovocný čaj a mouku, nejnižší za kečup, brambory a chléb. Nejvyšší rozdíl v cenách v Německu byl zaznamenán u mouky, rýže a špaget, zatímco nejnižší u mléka, olivového oleje a salámu.

V návaznosti na výzkumnou otázku č. 3 bylo zjištěno, že nejvyšší rozdíl v cenách ze všech sledovaných států byl vyhodnocen u trvanlivého salámu v Itálii. Hodnota rozdílu se rovnala částce 20,60 EUR/kg. Z vybraných evropských států byla v České republice vysledována nejnižší hodnota maximálního rozdílu, a to 8,31 EUR/kg v případě másla. Nejnižší rozdíl byl zpozorován u bílého jogurtu ve Francii, kdy rozdíl mezi konvenční a bio variantou činil pouhých 0,15 EUR. Nejvyšší hodnota minimálního cenového rozdílu byla zaregistrována u brambor v Itálii, a to 0,58 EUR.

Poslední odstavec se týká výzkumných otázek č. 4 a 5. Nejnižší ceny biopotravin byly zaznamenány v České republice a ve Francii, kde v obou případech vycházelo nejlevněji 7 potravin. Ve Švýcarsku byly nalezeny celkem 3 nejlevnější potraviny, v Itálii 1 a v Německu dokonce žádná. Nejvyšší celková cena sledovaných biopotravin byla vysledována v České republice, a to 102,83 EUR. Naopak nejvyšší cena za spotřební koš biopotravin byla zjištěna v Itálii s hodnotou 148,03 EUR. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší cenou za spotřební koš biopotravin se rovnal 45,2 EUR. Pokud ovšem porovnáme spotřební koš biopotravin v jednotlivých státech s jejich čistým průměrným měsíčním platem situace se zásadně změnila. Nejméně spotřebních košů bylo možné zakoupit v České republice (7), naopak nejvíce košů si mohli dovolit spotřebitelé ve Švýcarsku (40). Ve Francii se dalo pořídit za čistý průměrný měsíční příjem 20 spotřebních košů sledovaných biopotravin. Italští spotřebitelé si mohli pořídit za svůj čistý průměrný měsíční příjem 12 košů. A v poslední sledované zemi Německu bylo možné koupit 22 spotřebních košů za čistý průměrný měsíční plat. V rámci sledování nebyly posuzovány kvalitativní znaky, proto může být rozdílnost v cenách ovlivněna jejich různou kvalitou.

7 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

DVORSKÝ, Jan a Jiří URBAN. *Základy ekologického zemědělství*. Brno: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, 2011. ISBN 978-80-7401-051-4

LAMPKIN, Nicolas. *Organic farming*. IPSWICH: FARMING PRESS, 1990. ISBN 0-85236-191-2.

MOUDRÝ, Jan. *Bioprodukty*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1997. Ekologie. ISBN 80-7105-138-1

NEWTON, Jon. *Profitable organic farming*. Oxford: Blackwell science, 2004. ISBN 978-0-632-05959-1

PETR, Jiří a Josef DLOUHÝ. *Ekologické zemědělství*. Praha: Brázda, 1992. ISBN 80-209-0233-3

ŠARAPATKA, Bořivoj a Jiří URBAN. *Ekologické zemědělství v praxi*. Šumperk: PRO-BIO, 2006. ISBN 978-80-903583-0-0

VÁCLAVÍK, Tomáš, Zuzana ČÍTKOVÁ a Šárka BYSTRICKÁ. *Český trh s biopotravinami 2009*. Praha: Green marketing, 2009. ISBN 978-80-254-2032-4

VALEŠKA, Jan, ed. *Kvalita a bezpečnost biopotravin: srovnání způsobů produkce potravin*. Olomouc: Bioinstitut ve spolupráci s PRO-BIO Ligou a PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců, 2008. ISBN 978-80-904174-3-4

Internetové zdroje

Agence BIO. *La marque AB* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z:

<http://www.agencebio.org/la-marque-ab>

Agence BIO. *La Bio, un mode de production très réglementé* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.agencebio.org/la-bio-un-mode-de-production-tres-reglemente>

AIAB. *I nostri marchi di qualità* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://aiab.it/marchi-aiab-di-qualita-bio/>

Aldi Suisse SA. *Bio-Qualität bei ALDI SUISSE* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.aldi-suisse.ch/de/sortiment/produktwelten/bio-qualitaet-bei-aldi-suisse/>

Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2016-2020 [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2016 [cit. 2018-03-25]. ISBN 978-80-7434-193-9. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/442986/Akcni_plan_CR_pro_rozvoj_EZ_Czech_Action_Plan_for_Development_of_OF.pdf

Bio à la une. *Le grand guide des labels BIO en France* [online]. 2016 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.bioalaune.com/fr/actualite-bio/34029/grand-guide-des-labels-bio-en-france>

Bio Cohérence. *Une marque* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: http://www.biocoherence.fr/Nos_garanties/

Biofach 2017: World's leading trade fair for organic food [online]. IFOAM, 2017 [cit. 2018-03-25]. ISBN 97888-8145-566-1. Dostupné z: https://www.biofach.de/binaries/.../abschlussbericht_en_final.pdf

Bio in cifre 2016 [online]. SINAB, 2016 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: http://www.sinab.it/sites/default/files/share/Bio%20in%20cifre%202016%20pdf_completo_.pdf

Bio in cifre 2017: Anticipazioni [online]. SINAB, 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.sinab.it/sites/default/files/share/Anticipazioni%20Bio%20in%20cifre%202017.pdf>

Bioreport 2016: L'agricoltura biologica in Italia [online]. Rete Rurale Nazionale 2014-2020, 2017 [cit. 2018-03-25]. ISBN 97888-8145-566-1. Dostupné z: http://www.firab.it/site/wp-content/uploads/2017/05/bioreport-2016_web2.pdf

Bio Suisse Standards: For the production, processing and marketing of Bud produce from organic farming [online]. BIO SUISSE, 2012 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.bio-suisse.ch/media/en/pdf2012/rl_2012_e.pdf

Bio Suisse. *The BUD label stads for* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.bio-suisse.ch/en/thebudlabelstandsfor.php>

BROWN, Cheryl a Mark SPEROW. *Examining the Cost of an All-Organic Diet* [online]. 2005 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://ageconsearch.umn.edu/bitstream/26759/1/36010020.pdf>

Population.City. *City populations worldwide* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://population.city/>

Die Bio-Branche 2017 [online]. BÖLW, 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://www.boelw.de/fileadmin/pics/Bio_Fach_2017/ZDF_2017_Web.pdf

Edible insects: Future prospects for food and feed security [online]. FAO, 2013 [cit. 2018-03-25]. ISBN 978-92-5-107596-8. Dostupné z: <http://www.fao.org/docrep/018/i3253e/i3253e.pdf>

European Commission. *Control system: Organic farming* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/organic/consumer-trust/certification-and-confidence/controls-and-inspections/control-system_en

European Commission. *EU Funding under the new CAP* [online]. 2014 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/organic/eu-funding/eu-funding-and-the-new-cap_en

European Commission. *EU law on organic production: an overview* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/organic/eu-policy/eu-legislation/brief-overview_en

European Commission. *Logo: Organic farming* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/organic/downloads/logo_en

European Commission. *Rural development 2014-2020* [online]. 2016 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_en

Facts and figures on organic agriculture in the European Union [online]. European Commission, 2016 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/agriculture/rica/pdf/Organic_2016_web_new.pdf

Germanfoods.org. *Got 'BIO?' – Organic Food Made in Germany* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://germanfoods.org/german-food-facts/german-organic-foods/>

ISLAM, Shahidul. *Retail price differential between organic and conventional foods* [online]. MacEwan University: ASBBS, 2013 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: [http://asbbs.org/files/ASBBS2013V1/PDF/I/IslamS\(P537-545\).pdf](http://asbbs.org/files/ASBBS2013V1/PDF/I/IslamS(P537-545).pdf)

JÁNSKY, J. a I. ŽIVĚLOVÁ. *Subsidies for the organic agriculture: Podpory v podmínkách ekologického zemědělství* [online]. Mendel University of Agriculture and Forestry, Brno, 2007 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/00384.pdf>

Kurzy.cz. *Kurzy měn - kurzovní lístek ČNB* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/>

La bio en France des Producteurs aux Consommateurs [online]. Agence BIO, 2016 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: http://www.agencebio.org/sites/default/files/upload/documents/4_Chiffres/BrochureCC/cc_2016_france_1.pdf

Ministerstvo zemědělství ČR. *Loga pro ekologické zemědělství* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/dokumenty-statistiky-formulare/loga-a-znacen/>

Metodika k provádění nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologického zemědělství pro rok 2016 [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2015 [cit. 2018-03-25]. ISBN 978-80-7434-281-3. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/453577/Metodika_EkologickeZem_2016.pdf

Nature & Progrès. *Nature et Progrès pourquoi ?* [online]. 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: http://www.natureetprogres.org/nature_et_progres/natureetprogres.html

Natura-Sciences. *Labels bio et équitable: quelles différences de garanties?* [online]. 2018 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.natura-sciences.com/agriculture/label-ab-label-bio-816.html>

Organic Consumers Association. *Europe Subsidizes Organic Farms While 'Market Obsessed' US Does Little* [online]. 2006 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: http://www.healthy.net/Health_News/Europe_Subsidizes_Organic_Farms_While_Market_Obsessed_US_Does_Little/8207

Organic Farming and Market Development in Europe [online]. FiBL & IFOAM, 2015 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <http://orgprints.org/28706/1/willer-schaack-2015-europe.pdf>

Organic in Europe: Prospects and developments 2016 [online]. IFOAM EU and FiBL, 2016 [cit. 2018-03-25]. ISBN 978-3-03736-313-3. Dostupné z: http://www.ifoam-eu.org/sites/default/files/ifoameu_organic_in_europe_2016.pdf

Organic Farming in Germany [online]. Federal Ministry of Food and Agriculture, 2018 [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: http://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/EN/Agriculture/OrganicFarming/Organic-Farming-in-Germany.pdf?__blob=publicationFile

Printemps BIO 2017 :: L'agriculture biologique confirme son développement en France [online]. Agence BIO, 2017 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: http://www.agencebio.org/sites/default/files/upload/dp_agcebio_230517_val_0.pdf

Ročenka 2016: Ekologické zemědělství v České republice [online]. MZe, 2017 [cit. 2018-03-25]. ISBN ISBN 978-80-7434-401-5. Dostupné z:

http://eagri.cz/public/web/file/568975/rocenka_Ekologickeho_zemedelstvi_2016.pdf

Schweiz: Biolandbau 2016 [online]. FiBL, 2016 [cit. 2018-03-25]. Dostupné z:

<http://www.bioaktuell.ch/fileadmin/documents/ba/Markt/Statistiken/bio-statistik-2016-05-14-ch-fibl.pdf>

The organic market in Germany – highlights 2016 [online]. AMI, 2017 [cit. 2018-03-25].

Dostupné z: <http://orgprints.org/31200/7/schaack-2017-organic-market-germany-biofach2017.pdf>

The World of Organic Agriculture: Statistics and Emerging Trend 2017 [online]. FiBL & IFOAM - Organics International, 2017 [cit. 2018-03-25]. ISBN 978-3-03736-041-5.

Dostupné z: <https://shop.fibl.org/CHde/mwdownloads/download/link/id/785/?ref=1>

8 Přílohy

Příloha 1 Prioritní oblast č. 1 (Mze, 2016)

1. EKOFARMY = ekonomická životaschopnost

Hlavní cíl: zlepšit ekonomickou životaschopnost ekofarem
Díličí cíle:
<ul style="list-style-type: none">• zvýšit výnosy/užitkovost v EZ• zvýšit kvalitu bioproduktů• zpřehlednit výkupní ceny bioproduktů• snížit náklady bioprodukce• zlepšit odbyt bioproduktů• efektivně využívat podpory (PRV)
Opatření:
Pomoci zvýšit efektivitu produkce zemědělců přes informace, výzkum – vzdělávání – poradenství: 1.1. Zajistit poradenství v oblasti efektivity bioprodukce = přenos výsledků výzkumu/ inovací zpět do praxe 1.2. Podpořit výzkumné projekty zaměřené na zvýšení efektivity bioprodukce 1.3. Zajistit ekozemědělcům rovnocenné informační zdroje pro rozhodování jako v KZ 1.4. Pomoci zemědělcům s odbytem: <ul style="list-style-type: none">• podpořit sdružování zemědělců• podpořit faremní zpracování (zahrnuto do prioritní oblasti 2 „Trh“)• podpořit přímý prodej (zahrnuto do prioritní oblasti 2 „Trh“) 1.5. Podpořit/zvýhodnit zemědělce ve vybraných opatřeních PRV a také v národních programech (pokračovat v podpoře mimoprodukčních funkcí EZ) 1.6. Provádět pravidelné hodnocení politiky pro EZ a upravovat nastavení dotačních podmínek 1.7. Sledovat vývoj u GMO v EU a zachovat zákaz GMO v rámci systému EZ a biopotravin v ČR
Indikátory hodnocení:
<ul style="list-style-type: none">• zvýšení podílu příjmů z produkce na celkových příjmech ekofarem• snížení podílu nákladů na příjmech (bez dotací)• zvýšení hodnoty produkce ekofarem o 15 % (dle metodiky FADN)• zvýšení podílu produkce z EZ celkem na celkové zemědělské produkci ČR• udržení srovnatelné výše příjmu na pracovníka v EZ a KZ (ČPH/AWU)

Příloha 2 Prioritní oblast č. 2 (Mze, 2016)

2. TRH = výroba a marketing

Hlavní cíl: zvýšit podíl domácích biopotravin na trhu
Díličí cíle:
<ul style="list-style-type: none">• zvýšit výrobu domácích biopotravin• zajistit dostatek informací o trhu• zlepšit podmínky pro dodavatele u maloobchodních řetězců• podporovat ostatní alternativní cesty prodeje biopotravin mimo řetězce• zlepšit odbyt biopotravin (efektivní spolupráce v rámci vertikály)• zvýšit výrobu domácích biopotravin na farmách a zvýšit přímý prodej• zvýšit podíl biopotravin ve veřejném stravování / gastronomii• efektivně využívat podpory (PRV)
Opatření:
Pomoci zvýšit efektivitu výroby biopotravin (včetně faremní výroby) přes výzkum-vzdělávání-poradenství: 2.1. Zajistit poradenství v oblasti efektivity výroby biopotravin = přenos výsledků výzkumu/inovací zpět do praxe a příklady dobré praxe 2.2. Podpořit výzkumné projekty zaměřené na zvýšení efektivity výroby biopotravin Pomoci výrobcům s odbytem biopotravin: 2.3. Zajistit dostatek informací o trhu 2.4. Zajistit poradenství/školení v oblasti marketingu 2.5. Podpořit zastoupení českých biopotravin v maloobchodních řetězcích 2.6. Podpořit vertikální sdružování od zemědělců přes výrobce po obchodníky 2.7. Podpořit regionální odbyt biopotravin 2.8. Podpořit přímý prodej biopotravin a ostatní alternativní způsoby odbytu bioproduktů a biopotravin 2.9. Podpořit spotřebu biopotravin ve veřejném stravování/gastronomii 2.10. Podpořit/zvýhodnit výrobu biopotravin včetně faremního zpracování ve vybraných opatřeních PRV a také v národních programech 2.11. Provádět pravidelné hodnocení politiky pro výrobce biopotravin a upravovat nastavení dotačních podmínek
Indikátory hodnocení:
<ul style="list-style-type: none">• zvýšení podílu českých biopotravin na 60 % na trhu s biopotravinami• zvýšení podílu českých biopotravin na prodeji maloobchodních řetězců• zvýšení počtu registrovaných (aktivních) výrobců biopotravin / faremních zpracovatelů• zvýšení podílu přímého prodeje z farem na celkovém obrátu prodeje biopotravin• zvýšení podílu biopotravin ve veřejném stravování

Příloha 3 Prioritní oblast č. 3 (Mze, 2016)

3. SPOTŘEBITEL = spotřeba biopotravin

Hlavní cíl: zvýšit spotřebu biopotravin, zejména domácího původu

Díličí cíle:

- obhájit/snížit ceny biopotravin pro spotřebitele
- zvýšit povědomí o EZ a důvěru spotřebitelů
- zlepšit dostupnost biopotravin pro spotřebitele
- zavést označení domácích biopotravin (vyrobených z domácích surovin)

Opatření:

- 3.1. Zpracovat a naplňovat „Plán propagace a osvěty pro EZ a biopotravin“ (správně směřovat osvětu, posilovat důvěru v EZ, zvýšit informovanost o pozitivních EZ)
- 3.2. Zvýšit transparentnost v rámci dodavatelského řetězce (analýza cen, obchodních marží a cenových přemii)
- 3.3. Informovat pravidelně spotřebitele o dostupnosti biopotravin podle místa a času u jednotlivých biopotravin = „propojovat spotřebitele s nabídkou“
- 3.4. Navrhnout způsob značení domácích biopotravin (vyrobených z domácích surovin) a prosazovat/propagovat toto značení
- 3.5. Pravidelně vyhodnocovat veřejné mínění o EZ a biopotravinách

Indikátory hodnocení:

- dosažení 3% podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů do roku 2020
- dosažení 60% podílu českých biopotravin na celkové spotřebě biopotravin
- zvýšení důvěry spotřebitelů – zvýšení průměrných výdajů za biopotravin na 600,- Kč/obyvatele/rok

Příloha 4 Prioritní oblast č. 4 (Mze, 2016)

4. EKOFARMY = přínos pro životní prostředí a welfare zvířat

Hlavní cíl: zvýšit povědomí o přínosech EZ pro životní prostředí a welfare zvířat

Díličí cíle:

- prokázat (kvantifikovat) přínosy EZ pro životní prostředí a welfare zvířat (ukázat alternativu ke KZ)
- zvýšit informovanost o konkrétních přínosech EZ (jak pro veřejnost, tak pro státní správu/odbornou veřejnost)
- zvýšit rozsah ploch v EZ

Opatření:

- 4.1. Zveřejňovat výsledky hodnocení přínosů EZ/porovnávání obou produkčních systémů/veřejnosti a zejména odborné veřejnosti
- 4.2. Zajistit přenos zjištěných výsledků hodnocení přínosů EZ do praxe (= zlepšit hospodaření ekofarem ve vztahu k biodiverzitě, půdě, vodě, klimatu, welfare zvířat)
- 4.3. Vytvořit databázi informací/podkladů o vlivu EZ na životní prostředí a welfare zvířat = vybrat vhodné indikátory pro hodnocení v ČR
- 4.4. Hodnotit pravidelně vliv EZ na životní prostředí a welfare zvířat (národně v rámci hodnocení PRV, úzce v rámci projektů – téma vymezeno v NAZV)
- 4.5. Cíleně podpořit rozšíření ploch EZ v cenných/chráněných/environmentálně citlivých oblastech/územích či produkčních oblastech

Indikátory hodnocení:

- zvýšení povědomí o přínosech EZ u odborné veřejnosti = nárůst odborných publikací, zlepšení vnímání EZ mezi zemědělskými odborníky
- zvýšení povědomí o přínosech EZ u veřejnosti = zvýšení podílů spotřebitelů kupujících biopotravin z důvodu „envi“ přínosů EZ
- růst počtu projektů/šetření/studií o přínosech EZ na životní prostředí a welfare zvířat v ČR
- zlepšení hospodaření ekofarem ve vztahu k biodiverzitě, půdě, vodě, klimatu, welfare zvířat
- zvýšení podílu ploch v EZ na celkové zemědělské půdě na 15% do roku 2020
- dosáhnout podílu minimálně 20 % orné půdy z celkové výměry půdy v EZ

Příloha 5 Prioritní oblast č. 5 (Mze, 2016)

5. ŠÍŘENÍ INFORMACÍ výzkum – vzdělávání – poradenství

Hlavní cíl: zvýšit využití poznatků výzkumu/inovací/nových technologií/znalosti

Díličí cíle:

- zvýšit informovanost o principech EZ na školách (mezi mladou generací 5-20 let)
- zajistit cílení výzkumu na potřebná/využitelná témata
- koordinace výzkumu přes ČTPEZ (od připomínkování strategických dokumentů zabývajících se výzkumem, přes podávání projektů, k prezentaci výsledků pro praxi)
- zajistit přenos výsledků výzkumu/inovací do praxe
- zajistit koordinaci poradců i školení (zděrní)

Opatření:

5.1. Posílit výuku a informovanost o principech EZ na školách všech úrovní

5.2. Posílit výzkum v EZ:

- zajistit financování výzkumu v EZ v rámci NAZV nebo jiných veřejných zdrojů MZe
- zajistit cílení výzkumu na potřebná/využitelná témata
- zajistit koordinaci výzkumu a publikování výsledků

5.3. Poradenství zaměřit na:

- agrotechnické poradenství pro EZ, zajistit přenos výsledků výzkumu/inovací do praxe
- poradenství v oblasti efektivity bioprodukce/v oblasti efektivity výroby biopotravin/ v oblasti ochrany životního prostředí a vazby na EZ (zahrnuto již v opatřeních 1.1., 2.1. a 4.2.), a dále
- zajištění financování modelových farem (zahrnuto již do prioritní oblasti 1 i 2)
- vytvoření seznamu témat, po kterých je mezi praxí poptávka (zahrnuto již do prioritní oblasti 1 i 2)

Indikátory hodnocení:

- existence výukového modulu pro MŠ, ZŠ, SŠ a VŠ, příp. podobných materiálů využitelných pro osvětu ve školách
- zajištění financování a možnost cílení výzkumu v EZ v rámci NAZV nebo jiných veřejných zdrojů MZe (v rozsahu odpovídajícím podílu ploch v EZ na celkové zemědělské půdě 15 %)
- zajištění fungování ČTPEZ
- zajištění financování poradenství pro EZ v rámci PRV
- zajištění fungování sítě modelových ekofarem
- zajištění financování poradenství v EZ v rozsahu odpovídajícím podílu ploch EZ na celkové zemědělské půdě (15 %)